

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A jobbik véglet.

Budapest, január 16.

(K.) A radikális ellenzék teljes erővel napirendre hozza a választói jog reformjának kérdését. Természetesen radikális reformot akar, amint hogy illik is a radikális ellenzékhez. Községek szerint való, általános és titkos szavazati jog kell neki s mindenestre mellette szól az elvitázhatalan faktum, hogy ahány parlamentáris országa van Európának, az mind vagy eljutott már a választói jog ilyen radikális reformjái, vagy legalább is közel van hozzá. Ha tehát minden parlamentáris ország megtette ezt az utat, nem igen valószínű, hogy éppen csak mi fogunk csökkönyösen elzárkózni előle. Mert akik talán a parlamentarizmusnak világszerte mutatkozó betegségéből fegyvert akarnának kovácsolni az általános és titkos szavazati jog ellen, mintha éppen e jog kiterjesztése okozta volna a kóros tüneteket: azok tévedni méltóztatnak. Van ugyan összefüggés a kóros tünetek és a választó jog kiterjesztése között, de ez az összefüggés nem nekik fegyver, hanem a radikálisoknak. Éppen azért jelentkeznek ugyanis a kóros tünetek, mert a népnek szélesebb rétegeit nagyon is sokáig hagytták az alkotmány kapuján zörgetni. Az erőszakos visszazoritás bosszulta meg magát a parlamenteken. Viszont azonban azok is tévednének, akik ebből azt szeretnék következtetni, hogy jó tehát a nép minden rétegét mentül hamarabb az alkotmány sáncái közé befogadni. Mert ha a sok beteg parlament mellett megnézzük az egyetlen egészséges: az angol parlament arra tanít, hogy a lassu és biztos, a fokozatos és megmondott haladás mégis csak legjobban megőrzi az egészséget. Az angol parlament azért olyan egészséges, mert végső célnak

ismeri ugyan régen az általános és titkos szavazati jogot, lépésről-lépésre közeledik is hozzá, de még most sincs egészen ott. A szeme nem téveszti el a célt, de a lába szilárd pontokat keres és a láb nem könnyelmű a szem kedvéért. A választói jog radikális reformja Angliában mindig aktuális, mert sohasem akarják egyes pártok aktualitásból első helyre szorítani.

Ebben körülbelül meg is mondtuk, mi a mi álláspontunk a radikális ellenzék legújabb akciójával szemben. Elvben föltétlenül helyeselnék s egyhamar nem tudnánk olyan liberális politikát elképzelni, mely a választói jognak legradikálisabb kiterjesztését is perhorreszkálná. De aktuális politikai kérdésnek nem fogadjuk el, olyan értelemben legalább nem, mintha minden percnyi késedelem nemzeti veszedelmet jelentene. Hogy a mai választási törvény, legyenyhébbben szólva, elavult: magunk is erősítjük. Ez a rosszabbik véglet, mint ahogy az általános és titkos szavazás is véglet, ha a jobbik is. De talán a radikális ellenzék sem fogja tagadni, hogy a mostani kormányban van némi hajlandóság a rosszabbik végétől való távozásra. Talán több is platonikus hajlandóságnál. Mert hiszen a kuriai bírásokról szóló javaslatban kivette jogtalan megköttetésükből az adóhátralékosokat, akik most már szintén választópolgárok, azonfelül pedig a választók lajstromának igazságos összeírásával szintén sok ezáműzött, vagy elszakított választó előtt nyitott ajtót-kaput. Ezzel a kettős intézkedéssel a Széll-kormány nyolcszáz ezerrel egy millió és kétszáz ezerre emelte Magyarországon a választók számát. Kerek ötven százzal. S ez csak van akkora lépés a rosszabbik végétől a jobbik felé, hogy számot tegyen. Egy kis jóindulattal radikális lépésnek is elfogadható. A jó hajlandóságot tehát nem szabad a kormánytól elvitatni s

ez az egyetlen körülmény már érdemessé tehetné — nem elismerésre, bár ebből is kijárna neki, de legalább egy kis jóindulatu türelemre. Hogy hevesebb nógatás nélkül várják meg további lépéseit.

Mert hogy további lépésekre szükség van: senki sem tagadja. Egyenlősíteni kell a cenzust, mert az bolond állapot, hogy az ország egyik végén néhány krajcárnyi adó fizetése biztosítja ugyanazt a jogot, mely más vidéken huszöt és huszonnyolc forintnyi adó kiszorolásához van fűzve. És az egyenlő cenzussal ki kell kerekíteni a választókerületeket, mert az is megmosolyogni való állapot, hogy alig másfélszáz választó közönsége is egy kerület s aztán sok ezer főnyi választó is csak olyan kerület. A kikerekítés idejének is nemsokára meg kell jönnie s abban föltétlenül igaza van a ma felszóltatott Holló Lajosnak, hogy ebből a szempontból kár még tovább is a nemzetiségi mumusra hivatkozni. Éppen a nemzetiségi vidékeken aránytalanul alacsonyabb a cenzus, s éppen ott aránytalanul kevés lélekszám választóhat képviselőt. A cenzus arányosítása és a választókerületek kikerekítése tehát éppen azt fogja eredményezni, hogy a magyarok vidékeken fől-szaporodik a jogosult választók száma és több képviselőt is választóhatnak, mint a nemzetiségi vidéken. De ha a nemzetiségi argumentum el is esik, a reformnak mégis vannak előfeltételei, melyeket magyar politikusnak illik szem előtt tartania. Míg a nép szélesebb rétegei a politikai gondolkodásnak bizonyos mértékéig el nem jutottak, s míg a magyar államészmének hódító ereje legalább idehaza bizonyos mértékig nem diadalmaskodott: addig a választói jog minden lényeges reformjában több volna a kalandos kockázat, mint a biztosra várható jó eredmény. Addig mégis tanácsosabb az óvatosság, mint a radikális lépés. A

TÁRCA.

Böcklin meghalt.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: *Ljka Károly.*

Fiesoleban, a búbajos Toskanában ma nagy élet lobbant el: Böcklin Arnold, a természet-átformáló, új világokat teremtő festő elköltözött ama szent és költőlelkű művészek eliziumába, akik Firenze földjében aluszszák a halhatatlanság álmát.

Mély gyászszal állunk e génius koporsója mellett: valamennyi művész közt, akik száz esztendő óta, akik Rembrandt óta éltek, ő volt a leghatalmasabb. Ha a XIX. század művészetéből egyetlen remekművet kellene megmentenünk, az bizonyára a Böckliné volna. Melyik? Most nem tudnánk válogatni e kora hajnali órában, amidőn ablakunkon hidegen világít be a fehér tél, s az ő dusszinü mesévilága helyett csak a lámpa rőt fénye esik papirusunkra. Mi Nietzschehez hasonlíthatnók őt bizonyos tekintetben, ama másik germán óriáshoz, aki teremtő erejének tulengésébe beleőrült. De Böcklin ugyanezt a végzetesen egyszerű teremtő erőt lecsapolta nagyszerű műveibe s míg ama másik zord impetussal támadta a világot s hajszolta korbácsával az embereket a megközelíthetetlen hegy-csúcsokra, addig a flesolei festő mindezt a zord erőt derült teremtő-faktorrá változtatta át. Ő benne megvolt az, ami Nietzsche-n segíthetett volna: az antik hősök naivsága. Művészete is, bármily

átgondolt, áttanulmányozott volt: naiv művészet vala, azaz a legbecesebb, a legközvetlenebb. És talán azért imádták annyira, azért lakta husz esztendőn át azt a toskánai bájós vidéket, mert ott élt, ott teremtett Botticelli is.

Böcklin egészen különálló alak a XIX. század történetében: elődök nélkül született s igazi utódokat sem hagy hátra, bármennyire is utánzótták őt százszámra a festők. Semmi professzor nem varrhatja őt rá arra a hagyományos veres fonalra, amely állítólag átvonul a művészet történetén. A géniusok magános emberek, társalan lények. Főképp ezért is üldözik őket, amint üldözték Böcklint is, mielőtt még erős egyéniséggel meghódította volna a világot. Hogy is tudott volna a nyárspolgár beletörődni abba a világba, melyet ő teremtett? Böcklin hatalmas fantáziája odafőstötö a természet nyers energiájának romantikáját, alakokat teremtett, amilyeneket nem formál a természet, megragadta az emberi szív elementáris rezgéseit és szinte démoni erővel adta vissza. Ez a démoni vonás hozza őt Nietzsche szomszédságába, de a Böcklin démonja derűs, virágkoszorus, nem ostromló, de szerelmes és vörös chianti borral dárídózó démon volt. Nézzük képeit; elmerengünk rajtuk: a halál szigete nem borzaszt, az eliziumi mezők hívogatók, a sziklaoduból leselkedő sárkány nem rettent, tengeri szörnyetegeitől nem félnék. A maguk életét derűs emberszívvel élő alakok ezek is. Gyermekek álmodnak ilyeneket szép, vidám és színes álmokban, amikből soha sem rettennek föl, hanem estve imád-

konak a folytatásáért. Ez a naiv derűség emeli Böcklint Nietzsche fölé, formáló ereje pedig ama másikkal testvérévé avatja. Neki természetesen nem lehetett elégséges az a festő-technika, amit a derék Schirmertől tanult Düsseldorfban, ő új nyelvet teremtett magának, új ortográfiát, ő szó-fűzéseket. Ebben is egyezik a Nietzsche géniusának sajátóságaival. Ezek a színek Böcklin színei, — sem a természetéi, sem más festőéi. Dusak és teltek, mint a gránátalma, csupa velő, megannyi szín-elixír. Egész könyvet lehetne írni Böcklin színeinek zamatarjáról, ha ezt a témát elbírná a szó. Alakjai pedig, azok a mesefigurák, amelyek a forrásból eszorgó vizet merítik, a rózsalugasban fölvirágozzák magukat, a nagy öblös, lomha hullámokon ringatóznak, vagy buja, zöld rétek gyöphőjén, fehér nyírfák között enyelegnek, — mások ők, mint mi többi emberek, de hordozói a mi bánatunknak, a mi szívünk titkainak, a mi szenvedélyeinknek. A faunok, kentaurok, szilének, driádok, nimfák, nereidák egész kara hemperg egy Shakespeare-figuránál. Egyszer egy Apollo-alakot festett valamely képre Böcklin. „Tegyük rá ruhát, aranyosat, amilyen nincs is, amilyent nem lehet rózsámra lemérni. A kalapja se legyen valami meglevő anyagból: különben elvesztené a valószínűségét, az igazi életét.”

A művész, aki így beszél, nem lehetett sem naturalista, sem idealista, sem semmiféle céhhez

várakozás még nem jelent semmi maradását, és Anglia elég radikális volt, ha mérlegelte is minden lépését, amit az általános szavazati jog felé tett. Pedig hát még most sem jutott el hozzá egészen. De el fog jutni s eljutunk mi is. Majd a maga idejében.

A census egyenlősítése s a kerületek kikerekítése: ez is egy lépés lesz. De még ezt is meg kell majd előznie a községeinket való szavazás behozatalának. A csunya embertranszport, s ami vele jár, a kuriai bíráskodásról szóló törvény szépséghibája, az alkotmányos költségek szentesítése: csak akkor fog megszűnni, ha községeinket lehet majd szavazni. Ez nálunk majdnem sürgősebb minden egyéb lépésnél, mert a mai állapot egyrészt törvényes szankciót ad az erkölcsteleneknek, másrészt pedig a sok községből álló kerületeket elzárja azok elől, akik nem birtokosok vagy plutokraták. A kormány tehát, mely egy jelentős lépést már tett előre, mikor a választók számát ötven százalékkal emelte, nem fog állandóan elzárkózhatni a fokozatos haladástól és mindig figyelvén az egészséges angol példára, a kellő időben tovább is megy. A rosszabbik végtelől már eltavozott, a jobbik végtel felé közeledni fog. De sietni nem fog. Mert a sietésre nincs is szükség s mert ha egy radikális ugrás talán népszerűvé is tehetné a kormányt, de Anglia példája szerint az országra nézve az óvatos, körültekintő s mégis határozott előrehaladás az egészségesebb. S a kormány esetleges népszerűségénél mégis csak több az ország egészsége. Ez pedig kizárja az ugrást...

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, január 16.

A szélsőbal jó öreg grófjának valósággal állandó szerepe az, hogy első szónok. Ha szüksége van valamely ellenzék nagyságnak valakire, aki önfeláldozóan kibeszélje a figyelemtelenség és álmos unalom idejét, az ülés első félóráját, akkor legtöbbször gróf *Benyovszky* Sándor az, aki erre az áldozatra vállalkozik. De a véletlen is gyakran akarja úgy, hogy övé legyen az első szó. Tegnap például egészen véletlenül az ő beszéde előtt szakították felbe a vitát. Mintha csak azért jött volna közbe a *Fischer* interpellációja is, hogy gróf *Benyovszky*, aki első szokott lenni, ne legyen utolsó.

Ő kezdte hát ma a vitát az ő csendes, szelíd

tartozó. Böcklin volt; magában álló szuverén ura művészetének, aki azt a maga képére és hasonlatosságára formálta át. És megteremtette a legnagyobbat, amit a XIX. században művészetben teremtettek.

Böcklin 1827. október 16-ikán született Baselen. Tanulmányait Düsseldorfban kezdte, hol Schirmer J. vezetése mellett tájképfestéssel foglalkozott. Brüsszelben a régi mesterek tanulmányozta, 1848-ban Párisba, 1850-ben Olaszországba ment. Fantasztikus irányra már Hannoverben festett első képén nyilatkozik meg, még jobban azonban a Nagy Pán című festményén, melyet Münchenben állított ki, ahová 1856-ban költözött és ahol gróf Schack pártfogása alatt állott. Már ekkor, gróf Schack számára festett képein tisztán feltűnik *Böcklin* azon törekvése, hogy az antik mithosz a romantikus fantasztika és a modern színezés fényében újra fölélessze. 1858-ban Weimarban tanár lett és többek közt itt festette a Páni félelem, Diána vadászata és a Kastély a tenger mellett című képeit. Három év múlva otthagyta állását és Olaszországba ment: 1866–71-ig Baselen tartózkodott, hol a muzeum lépcsőházának mitológiai freskóit, gróf Schack számára pedig A furiáktól üldözött gyilkos, A sárkány barlangja és A halál lovaglása című képeket festette. 1871-ben Münchenbe ment és itt festette A nagy tengeri kigyó, groteszk, humoros, fantasztikus tengeri idilljének elsőjét, a tenger mithikus lakóival, tritonokkal, vízi kentaurokkal. 1878 óta Firenzében élt. *Böcklin* festményeinek nagy részénél nélkülözhetni gondolja a formális szépséget. Bibliái ábrázolásai, Magdolna sírjama Krisztus halottá felett (Basel) és Pietája teljesen realizisztikus és főleg színezési szempontból érdekesek. Bámulatos erővel tanuskodik a Kentaurok harca. *Böcklin* legkiválóbb a tájképben és

tónusában, mélebus panaszszal az árvapénzek kezelése, a tékozló gazdálkodás és egyéb ilyen bajok felől. A rendszerint való első szónok után következett a rendszerint való *nagy* beszéd. *Holló* Lajos széles alapon beszélt a *parlament reformról*, az általános, titkos és községeinket való szavazást követelve, pártjának nagy tetszése közben.

Holló sikerét mindjárt fúlszárnyalta azonban a *Mezős* Bélaé, a Kossuth-párt nagyerejű fiatal szónokáé. Ez a temperamentumos, ötletes fiatal honatya ma ismét nagyon ügyes volt. Annál ügyesebb, mennél kevésbé volt igaz. Arra a feladatára vállalkozott ugyanis, hogy bebizonyítsa, hogy *Seidl* Kálmán kormányralépése óta semmi sem változott. Ezt a feladatot persze nem oldotta meg, mivelhogy magában a feladatban benne volt már a lehetetlenség is. De hogy ilyen lehetetlen feladatra vállalkozván mégis mindvégig érdekes, sőt szimpatikus tudott lenni: ez éppen az ő nagy szóközi sikere.

Semmit sem rontott rajta az a baleset, hogy nyomban megdicsérte *Rakovszky* István, aki utána következett. Ebben a sorsban esztovott különben *Holló* Lajos is, akinek a választási reform dolgában adott igazat a képviselőházi néppárt világi vezére. Egyebekben pedig *Rakovszky* ma is ötletes volt, mint mindig, temperamentumos, mint mindig és izléstelen, mint mindig.

A négy ellenzéki szónok után a többség sorából is történt felszólalás: *Konkoly-Thege* Miklós, a szabadelvűpárt rokonszenves, tudós tagja beszélt s mint rendesen, most is egy praktikus, figyelemreméltó eszmét ajánlott a kormány figyelmébe: *rendőri hajók* létesítésének eszméjét. Ezt, ha más nem, már csak az is nagyon kívánatosnak teszi, hogy sok ügyköltség és egyéb szerencsétlenséget lehetne megakadályozni, ha mindig érkálnának olyan hajók, amelyeknek az a rendeltetésük, hogy vigyázzanak arra, ami a vizeken történik.

Az ülés végén *Marjay* Péterre került a sor, de ő már holnapra halasztotta a beszédét.

A képviselőház ülése január 16-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: *Seidl* Kálmán miniszterelnök, *Cseh* Ervin.

A belügyi tárca költségvetése.

Gróf *Benyovszky* Sándor: A megyei közigazgatás bajainak orvoslását sürgeti. Különösen pénzügyi dolgokban kíván nagyobb ellenőrzést a megyei számvédelési közegyekkel szemben. Anyvi visszaélés történt különösen az árvaszék által kezelt pénzekkel,

azért azok a képek a legszebbek, melyekben tájképi rész uralkodik, így *Prométheus* (1882) és a *Halottak szigete* (1883) címűek.

A téli Tátrában.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcaja. —

Írta: *Székra*.

Mikor mi ezöltt két héttel arról kezdünk beszélni, hogy „be szép lehet most a Magas Tátra” mindenki gyanakvóan nézett reánk.

Mikor azt mondtuk, hogy: indulunk, — összecsapták kezeiket.

Mikor elindultunk, komor arccal fejüket hógolatták, s amióta megtudták, hogy nem tréfáltunk, hanem csakugyan idejöttünk Uj-Tátra-Füredre, — úgy hallom, — mindannyian megegyeztek abban, hogy kár volt minket otthon nem tartani és: megfigyelni.

Nos hát, — ez egyszer — mégis csak mi voltunk az okosabbak. S ha valaha sikerült egy kirándulás, akkor ez az! — Mert igazán: aki nem látta a Tátrát *élen*, az teljes szépségében még soha sem látta.

De mi látjuk! — Egy hét óta járunk hófödte utait és egy hét óta minden utfordulónál újabb és újabb mese várakozik reánk.

Elképzelhetik-e azt — szürke fagyos aszfalton bandukoló, villamos eszlingelésétől kábult emberek, hogy mi az: reggeltől estig ropogó, ragyogó, érintetlen hóban lépdelni? És hogy milyen végtelentül jól esik az az elfáradt idegeknek, ha egyedül a léptek zaja szakítja meg a mérföldekre terjedő nagy némaságot?

De talán mégso jól mondom, — van még ezenkívül más esendhaborító is: egy-egy hurosrigó, vagy cingó csipogó hívása, vagy pedig mikor egy-egy megrebbent őzike ugrik el mellettünk be a fenyvesekbe. Ilyenkor a megérintett

hogy az egész megyei árvaszéki intézmény reformálása kívánatos volna. Gondoskodni kellene törvény útján arról is, hogy az árvapénzek jobb feltételek mellett helyeztessenek el, mint az tényleg történik.

Közegészségünk is nagyon sok bajban laborál. Orvosaink száma még mindig nagyon csekély. Nem is csoda, mert oly kis javadalmazás mellett nehéz diplomás embereket találni.

Foglalkozik az új Nemzeti Színház építésének kérdésével is. Azt hiszi, hogy jóelőleges volna az építés tartama alatt idegen helyiséget bérelni a színház részére. Az Operaházban is lehetne addig előadásokat tartani. Ez által megtakarításokat is lehetne elérni. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Holló Lajos: Az állam nem teszi meg kötelességét ott ahol a nemzeti eszmék fejlesztéséről van szó. A társadalom teljesen magára van hagyva s bár némi tekintetekben öntudatra kelt is, általánoságban még mindig alszik. Alkotmányos életünk egyik főkövetelménye, hogy a nemzet maga határozzon sorsa fölött, a nemzet szuverenitását még a trón jogainak terjeszkedése ellen is meg kell védeni.

Eddig éppen az ellenkezője történt. A népképviselőt sohasem mondhatta azt, hogy a független közvélemény hozta őt össze. A parlamentáris intézmény beteljesülve lett s az önkormányzat teljesen megsemmisült. A Tisza-éle regime egy egész előrendszert tett szolgává. A 48-ban még független elemeket fölváltotta egy hivatalnoksereg, amely a központból lett dirigálva s amely a hatalom főntartója lett.

Más nemzetek parlamentei életében nem tapasztalhatjuk azokat a visszaéléseket, mint nálunk, hol a parlamenti intézmény csak arra való, hogy egy elődsí csapat saiat anyagi érdekeit előmozdithassa. Egy nemzetnek nem lehet az a hivatása, hogy a trón minden kívánóságát eleget tenni siessen. Mert mind a kettőnek jogai vannak, melyeket kölcsönösen respektálni kell. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Félszázados mulasztást kell most jóvá tennünk a parlamenti viszonyok reformálásával. Alkotmányos életünk megújítását csak így remélhetjük. A kuriai bíráskodás csak kezdete ennek. Ki kell itteni minden hivatalnok befolyását a választás ténykedésénél. III. Napoleon romlásba vitte nemzetét s ezt tisztán a hivatalos befolyásnak köszönhette. S a császárság bukása után első dolga volt a francia parlamentnek, hogy a hivatalos jelöléseket megszüntesse.

Zmeskát Zoltán: Meghalt a győri püspök! Rossivalnak jó dolga lesz!

Holló Lajos: A népet hozzá kell szoktatni alkotmányos jogainak gyakorlásához. Egységesíteni kell a választási névjegyek megszerkesztését. De főleg az anyagi befolyások kell kiküszöbölni a választásokból. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) A független közvélemény nem küzdhet az anyagi erők ezrei ellen.

A választókerületek számát szaporítani kell. Ez által megújíjuk az, hogy a választóknak mérőledeket kell megtenniük, hogy a választójogukat gyakorolhassák.

Ezután az inkompatibilitás kérdésének fejtegetésére tér át s azt tartja, hogy egy szigorú inkompatibilitási törvény meg fogja szüntetni a képviselői állás utizálását s megszűnik az az abuzus, hogy egyes szerencsevadászok a parlamentben anyagi érdekeiket előmozdithassák. (Zajos helyeslés a középben.)

Sürgelji az általános és titkos választási jog behozatalát is, mert a független közvélemény csak ez uton nyilatkozhatik meg.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

ágról finom gyémánt esőként hullnak le a fagyott hógombolyagok apró jegecei.

Felettünk pedig a hóborította óriás oromok tündökölnék. Minden szikla, minden hegyzszakadék élesen, tisztán s olyan közel látszik, mintha kezünkkel érinthetnők, s a tökéletesen felhőtelen, encián-kék égről esodásan szép vonallal válik ki a esipkés Jégvölgyi csues és a hatalmas Lomnitz. És mintha csak a napnak is gyönyörűsége telnék e fenséges képbén, íradhatatlanul ragyog felettünk.

Nincs is az másképpen: Jég királyné most tartja nevenapját. Ezért van ilyen ünnepi díszben ez az egész tájék. És mi megbűvelve, megille-tődvé járjuk káprázatos kristály birodalmát.

És vannak itt mások is, kevésbé szerenés emberek, akik nem mint mi: kedvtelésből jöttek ide, hanem akik úgy menekültek ide a legborzasztóbb üldöz: a Betegség elől, miként közepkor gonoszítók a templomok küszöbére. És mintha Jég királynénak érintetlen fehér országában csakugyan megszűnnék annak a könyörtelen Üldöznek a hatalma, — mert lám, meghunyászkodva sompolyog el innen és áldozatai ismét föllelegzőnek — sőt lehet: sok-sok időre ki is siklanak esontkezei közül.

A tapasztalat legalább e mellett bizonyít. El-elnezem ezeket az itteni betegeket, amint a Sanatórium nyugalmában megelégedetten sütköznek a napon, — milyen jól néznek ki s milyen jókedvűek. Meglátszik rajtuk, hogy a Jég királyné oltalma alatt olyan biztonságban érzik magukat, mint Villon a „Notre-Dame” „parvis”-sán. — Aki történetesen nem tudja, az soha sem jönne reá, hogy ezek egytől-egytől látták a Rémet, még pedig közelről.

De kevesen vannak. Miért? Hiszen ha elgondoljuk, hogy hányan lehetnek éppen ilyen betegek nagy Magyarországon, akiket az aiantabb álló vidékek kóds, pára, hideg levegője szinte fojtogatja, s szászával-czével sörpi el a föld

(Szünet után.)

Mezőssy Béla: A jelen képviselőház nem hajthatja fejét a jól megérdemelt nyugalomra, amíg a parlamenti reform kérdésében nem határozott. A parlamenti viszonyok reformálása ekerülhetetlen.

Ezután a belügyi közigazgatás kérdéseivel főleg a megyei tisztviselők hatalmi tulajdonságaival foglalkozik. A jó közigazgatás alapfeltétele az, hogy tisztviselői minden pártérdektől eltekintve a közügyet híven szolgálják. Nálunk eddig éppen az ellenkezője történt.

Az egész közigazgatási apparátust a többség saját hatalmi céljainak használatára. A miniszterelnökben sok a jóakarát, de rendszerváltozás még sem állott elő. Ugy járt a szándékaival, mint a gyermek, aki pár kavicsot dob a tóba, és azt hitte, hogy hullámzik a tó. A közigazgatás megpóshadt azt jó szándék kavicsai megpóshadtani nem lehet. (Zajos szándék és taps.) Romboló vihar képes csak megszüntetni a közéletet. A hivatalos nyomást még mindig érzik a nép. A paraszt úgy gondolkozik: „Nem tudom, hogy ki az Széll, de azt tudom, ki a jegyző, meg a szolgabíró.” (Tetszés.) Nem elég a miniszterelnök jóakarata. A megfizetés utáni vágyunk át kell menni a köztudatba is. Fokozatosan meg kell érteni az alacsonyabb tisztviselők feljebbvalóival, hogy a közügyek pártérdekeik céljaira felhasználni nem szabad. Meg kell hozni a szolgálati pragmatikát. . . .

Széll Kálmán miniszterelnök: Benne van a programban!

Mezőssy Béla: . . . mert csak ezzel lehet a sok különböző fizetési viszonyokat egységessé tenni. Elismeri, hogy a miniszterelnök kormányzata alatt a tisztviselők fizetési viszonyai az államszolgálatok úján tetemesen megjavultak, de még mindig sok a pótlándó ezen a téren. Felhívja a miniszterelnök figyelmét arra, hogy a segélyekből a kis egzisztenciáknak nagyon kevés jut.

Széll Kálmán miniszterelnök: Respektálnom kell az önkormányzatot!

Mezőssy Béla: A miniszterelnök megváltoztatja a megyegyűlések összes határozatait a kis egzisztenciák javára.

A magyar nép meggyűlölte már a közigazgatási szervezetet, mert az a független közvélemény ellentállási képességének megtörését tüzte ki célul. A rossz közigazgatás szerencsétlen helyzetet szül. A magyar nemzet ellentállása az alkotmányunk elnyomásának szomorú korszakában nem lett volna olyan nagy, ha Bach, Schmerling rendszerének bűnei azt nem támogatták volna. Jól mondotta Kazinczy Gábor, hogy Bach és Schmerling annyit bűnt követtek el a magyar nemzetet szemben, hogy azt csak isten bocsáthatja meg nekik, de a magyar nép soha. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Dacára a közigazgatásnak, a tisztviselők száma folyton szaporodik. Utolsó tízezer 10.000-rel szaporodtak a tisztviselők. Ha így haladunk, akkor nemsokára a múzeumban lehet mutogatni az utolsó bus magyart, akit nem az állam fizet. (Derűtlenség.)

A miniszterelnök semmit sem tett eddig a köz-állapotok megjavítására. Semmi sem változott, mint a hogy azt Falk is mondotta.

Marjay Péter: Most az egyszer mondott igazat!

Mezőssy Béla: A gárda, melyet Falk említett, nem hal meg, de megadja magát.

Kubik Béla: Abrakos tarisznyáért!

Mezőssy Béla: A viszonyokat nem paktumokkal s beszéddel, hanem elszánt tettekkel lehet csak megjavítani. A költségvetést nem fogadja el. (Zajos helyeslés a szélső balon.)

Rakovszky István: Igazat ad Falk Miksának,

szinéről, pedig ha ide jönnének minden nappal talán egy évet toldának életükhöz, akkor megdöbbenve kérdezzük, hogyan lehetséges, hogy otthon maradnak. Mert nem bíznak a felgyógyulásban! Oh miért ne? Hiszen Davos, az ő 20.000 téli vendégével eléggé bizonyítja, hogy jogosult a esodáknban való bizakodás; azok is mind tudó, vagy ideg-, vagy szívbeteg, s mégis mennek, mert Jég királyné ott is védelmet nyújt nekik üldözöjüik ellen. De ott se nyújthat többet, mint itt a magas Tátrában és ez még ráadásul: itthon is van, tehát aki ide jó, az száműzetés nélkül — és így teljesebb mértékben — örülhet a visszatérő egészségnek. De talán éppen az a baj, hogy itthon van? Magyar ember pedig tudvalevőleg szeret messze menni, hogy tenger-költség árán konstatálhassa, hogy: „mindenütt jó, de legjobb otthon.” De hát aki már messze járt, és ezzel a tapasztalattal bőlebb, az miért nem jó ide? Megmondjam? Egyedül azért, mert az új-tátra-füredi Sanatórium nem költ annyit reklámra, mint Van Houten, vagy Lejert. S ez talán nem is jót tesz. De hiába, a „jó bornak nem kell céger” — elvek még mindig erősen tartják magukat az országban. S ha ez a példás igaz, akkor igaz az is, hogy a Sanatórium nem szorul az öndicsőre. De ha én tehetném, házról házra járnék, betegét, egészséget egyaránt biztatva, hogy jöjjenek ide. Jobb ellátást messze földön se kaphatnak és ami a hely szépségét illeti, azt meg éppen sehol!

Vajon elhiszik-e a dunai ködhöz szokott budapestiek, ha azt mondom, hogy állandóan ragyogó, felhőtlen égről délben 25 fok R. meleget áraszt ránk a nap s hogy számkalalában korsolyáznak a betegek? Pedig ugy van. S aki képteldek, az jöjjön ide és nézze meg, milyen mérsélt szép most Jég királynéknak napsugarban fénylő kristály birodalma.

hogy a régi gárda nem halt meg. Idebent a teremben nem is adta meg magát, de künn lesi a pillanatot, a midőn ismét hatalomra kerülhet.

Attérve a belügyi közigazgatás kérdéseire, kijelenti, hogy az most sem jobb, mint azelőtt volt. A tisztviselői kar most is eszköze egy haszonlessé kotte-rának. Nagy elismeréssel van a függetlenség párt iránt, mely a parlamenti reformok megfizetését hangoztatja. Nem is várhat mást egy liberális alapon álló pártól. A néppárt a választói jog kiterjesztését már rég hangoztatta. Méltányos dolog az, hogy a veradóit teljesítő polgárok szavazati joggal is bírjanak. A kerületek új beosztása is szükséges. Mert nem helyes dolog az, hogy mint például Zmeskál kerületében 7000 választó van, addig Berecken csak 150 választó szavaz.

Feltétlen híve a titkos szavazásnak is, különösen most, a midőn a közigazgatás oly rossz. Csak a titkos választás behozatalával lehet megakadályozni a merénylőket, melyet a polgárok jogai ellen a választások alkalmával elkövetnek. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a néppártban.)

Konkoly-Thege Miklós: Mai nap valósággal divat hogy a közönség, ahol csak szerét teheti a rendőrséget támadja, bántalmazza, rossz és haszon-talan inézménynek mondja. Pedig ha fontolóra vesszük a dolgot, talán még sincs ez egészen így. A mi rendőrségünk nemcsak hogy megjavult, de mindenestire a jobbák közé tartozik. A belügyminiszter mégis figyelmezteti a rendőrség egyik osztályának a hiányosságára. Ez az egyik osztálya a rendőrségnek pedig általánosságban az országban a vízirendőrség és különösen a lővároiban a folyamrendőrség. Két évvel ezelőtt szervezték ezt az intézményt, amelynyben csónakokat állítottak az egyes hajó-állomásokhoz, különösen a propeller-állomásoknál, de oly rendőrökkel rendeltek oda, akik nem tudnak evezni és mégis kénytelen a csónakokban víziszolgálatot teljesíteni. (Nagy zaj.) Egyszer egy szerencsétlen ember a Lánchídról a Dunába ugrott és három rendőr, akik közül csak egyetlen egy tudott vízenni, a lánchídról csavargózós-állomásnál ladikba ugrott, még pedig kardosan, köpenyegesen, amely egyenruha éppen jó a hajózásra. A rendőrök megpróbálták, hogy a szerencsétlen öngyilkosjelöltet kimentessék. Mi lett a kísérletnek vége? Az, hogy maguk nem tudtak kimentekülni a propeller-állomásról és hogy a víz bevitte őket közvetlenül a propeller-állomás aatt álló folyam-mérnöki hajó alá. Szerencsére, sekély volt a víz és nem volt nagy árja, mert ha nagy lett volna az áradat, akkor a csónak felborul és a rendőrök a hajó alá merülnek és az emberek menthetetlenül elvesznek. Valahogy kivergődtek a rendőrök: persze szegényeket a víz messzire elvitte a nélkül, hogy a szerencsétlen öngyilkos kandidátust kilógatták volna. Visszajönni nem tudtak és az Eskü-téri propeller könyörült meg rajtuk és vontatta ki őket.

Szerencsétlenség nem történt és szerencse, hogy így végződött a dolog, de valóban tartani lehet attól, hogy ehhez hasonló esetek gyakran fognak előfordulni és több élet fog áldozatul esni, a helyett, hogy egyet megmentenének. Ez az intézmény már rég meghozta volna gyümölcsét. A korán elhalt és a hajózás iránt melegen érdeklődő boldogult Párthényi rendőrfogalmazó vagy mi volt, aki a hajóskapitányi kurzust is végighallgatta és akinek volt fogalma a hajózásról, igért adatokat arról, hogy hány embert mentettek ki és hányat nem tudtak kimenteni. Ily körülmények közt, mikor oly csekély számmal vannak azok, akik a hajóval tudnak bánni, bántalmos, hogy még ennyi eredményt is tudunk felmutatni; mert hogy ezek a haszonatlan kis csónakok már szintén tettek szolgálalatot, az tagadhatatlan.

Ha valamely társaságtól szerenczének embereket, akik jó kormányosok, azok minden körülmények közt megjelölendek a szolgálatnak; ez a két ember — természetesen a rendőrséghez beosztva — megfelelően azon célnak, amelynek a kis csónakok nem felelnek meg. Pl. egy 10-15 lőereji barcassa, ha pl. egy talp elszabadul vagy egy gazdátlan hajó uszlik lefelé a Dunán, ha erős vízár mellett nem is volna képes azokat szemközt vonta, a mire nincs is szükség, hanem ha képes volna a kis hajókkal az illető kormányos azt a talpat, vagy hajót kivontatni a part mellé és ott biztos helyre állítani, addig, míg esetleg egy nagyobb hajó nem jönne, mely azt a helyére vinné és átadná gazdátának, vagy más módon röviden elbánná vele: akkor az többé közveszélyessé nem válnának, a rendőri hajók képesek lennének elszórt, elszakadt tárgyakat biztonságba helyezni, ami csónakokkal meg nem tehető. Cél-szerű lenne mustrának egy ilyen hajót Hamburgból lehozni, aztán a Danubius, ha valamivel drágábban is, utánozhatná ezeket, mert hazai iparunk megvédeni minden magyar embernek kötelessége. B. rendőri hajók ára, melyek hosszabb szolgálatot is végeznek s egy kis kabinál is vannak olta, variál 10, 15, 20 ezer márká közt.

A mi a személyzet kérdését illeti, hogy ha olyan rendőrök, kik hájosemberek voltak, berendelve a miniszter a hajószízi tanfolyamba, nagyon rövid idő alatt elsajátíthatnak annyi teóriát, hogy némi kis gyakorlat mellett szintén megfelelnek a szolgálatnak, úgy, hogy ennek következtében a személyzetet a rendőrség kebelében mint egy kirendeltséget lehetne mindjárt alkalmazni.

Marjay Péter kéri, hogy beszédét holnap mond-hassa el. (Helyeslés.)

Elnök az ülést bezárja.

A fiumei választás. A fumei rappresen-tanza megválasztását, amint már megirtuk, 24-ikére tűzték ki. Ezt gróf Szápáry László kormányzó hosszabb proklamációban tudatta a polgársággal. A proklamáció utal arra, hogy a magyar kormány mindig atyai jóindulattal volt Fiume irányában, és ez a jóindulat vezetett most is, midőn újra alkalmat ad a város polgárságának arra, hogy a város közigazgatásának vezetőit azoknak a kezébe tegye le, akiket erre képeseknek és érdemeseknek ítélt. A kormány ezzel alkalmat ad a polgárságnak arra, hogy bebizonyítsa törhetetlen hazaifaságát és ragaszkodását a magyar államhoz, amely roppant áldozatokkal emelte Fiumét a legelső és legvirágzóbb tengeri emporiumok közé. A felhívás azt a reményt fejezi ki, hogy a polgárok, félre-téve minden pártérdeket, csakis polgári kötele-ségük szavára fognak hallgattani. Megemlíti azután, hogy Fiume város részéről ötven rendes és tíz póttag, az alközségek részéről pedig nyolc rendes és két póttag lesz választandó.

A választás kitűzése az egész városban nagyon jó hatást tett. Az autonóm-párt tegnap este értekezletet tartott, amelyen elhatározták, hogy a legközelebbi napok valamelyikére népgyűlést hírnak egybe.

Darányi útvözlése. Darányi Ignác földmivelés-ügyi miniszter ma a következő táviratot kapta:

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter ó excel-lenciájának, Budapest. Beregmeve felvidéki járás, Barta Odón szeretett képviselője mai beszámolójának hatása alatt, jóhiszűen küldi nagyméltóságod-nak azon atyai jószágból eredő intézkedését, melylyel a kárpátalji nép segítése érdekében megindított akciót ezen járásra is kiterjeszteni méltóztatott. Örömmel üdvözlé a véleményező bizottság kinevezését, melynek működésétől reméli, hogy nagyméltóságod nemes inten-cióját megvalósítva, segíteni fog a segélyre érdeme-seken, törekedni fog a nyomort megszüntetni a nélkül, hogy azt a lakosság egyik rétegéről egy másikra átharitaná. Isten áldását — kérjük az akcióra és nagy-méltóságodra. Kis-Almás, 1901. január 9.

Egységes fegyelmi törvény. A magyar tiszt-viselők országos egyesülete által kiküldött bizottság, mint értesülünk, Daray Sándor elnöke alatt meg-állapította azokat az alapelveket, amelyeknek alapján az egységes fegyelmi törvényjavaslat tervezetének szerkesztése előzotatik. Ezen alapelvek röviden össze-foglalva a következők:

1. A fegyelmi bíróság már az első fokban is bírói elem bevonásával szervezendő. A bírói tagok-nak fele része a bírói karból veendő; fele részét a közigazgatási tisztviselők sorából a kormány nevezi ki. Nem köztisztviselő a fegyelmi bíróság bírói tagja nem lehet; mert fegyelmi ügyekben az illetékes meg-bizhatóságához a szolgálatnak egy ismerete szükséges, amelyet laikusoknál feltételezni nem lehet. Másod és utolsó fokban az intékezés a közigazgatási bíróságra ruházandó, mely az első fokú fegyelmi bíróság hatá-sköré alá nem vonható központi tisztviselők ügyében mint egyetlen bíróság fogja eljánni.

2. A köztisztviselői állás tekintélyével összefér-hetlen magatartás és államelles üzemek (például nemzetiégi agitáció) miatt a nyugdíjasok is a fe-gyelmi törvények alatt állanak.

3. A fegyelmi vétségeknek csak súlyosabb esetei tartozzanak a rendes fegyelmi eljárás alá, míg az enyhébb esetekben rendbüntetés alkalmazásával esz-közöltetik a megtorlás. A közszolgálat érdekében a rendbüntetések tágkörű alkalmazhatása céljából ezek-nek fokozatai: a) szóbeli megintés, b) írásbeli meg-rovás és c) pénzbírságban állapításnak meg. E rendbüntetések az illetékes fölttes hatóság által minden alaki eljárás mellőzésével legyenek alkalmazha-tók és a pénzbírság legkisebb és legnagyobb össze-gének megállapítása mellett ezen pénzbírságnak meghatározott időn belül való ismételt alkalmazása eseté-ben felbontandó legyen helye a közvetlenül feltes hatósághoz, nehogy ezen a rendes eljárás biztosítékát nélkülöző eljárás üldözéssé fajulhasson. A rendbün-te-tések meghatározott időn belül ismételt sikertelen alkalmazása a rendes fegyelmi eljárás megindításának is alapjául szolgálhat.

4. A fegyelmi büntetés nemének megállapításá-nál a pénzbüntetés maximális összege nem egységes tételben, hanem az illető fizetésének egy negyed részéig terjedhet összegben állapítassék meg. A fe-gyelmi büntetések nemei közül a lefokozás büntetése mellőzendő.

5. A hivatalvesztés büntetésének alkalmazása esetében a fegyelmi bíróság méltánylást érdemlő esetben hivatalvesztés által egyuttal ártatlanul sujtott esalád részére bizonyos ellátási hányadot állapíthas-son meg.

6. Az ellen, aki állásáról a fegyelmi eljárás folyama alatt lemond, fegyelmi eljárásnak csak a vagyoni felelősségre vonatkozó keresetesség megállapítása céljából van helye.

7. A fegyelmi vétségek a törvényben meghatá-rozandó idő alatt elévülnek. A köztisztviselői kar er-kölosi reputációjának megóvása szempontjából kivé-telt képeznek a nyereségvagyból eredő büntött vagy vétség esetei, melyekre névzó meg a büntetőjogi ei-évülés beálltával sincs fegyelmi szempontból elévü-lésnek helye.

8. A fegyelmi eljárásnak két részből kell álla-nia: az ügyfolyánlvánosság elvei szerint szabályozt vizsgálatból és a nyilvános szóbeli főtárgyalásból.

9. A köztisztviselő a fegyelmi eljárás mindkét szakában védő bizonyítékoknak közlését igényelheti.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután miniszter-tanács volt, amelyben a folyó ügyeket intézték el.

10. A felfüggesztésnek két neme állapítandó meg: a) hivataltól és b) szolgálattól való felfüggesztés. Csak az előbbi járhat a javadalmas élvezetének megszorításával.

11. Az eljárás költségei felmentés esetén a panaszló félt terheljék.

Ezen alapelvek alapján a törvényjavaslat szerkesztésével dr. Heil Fausztin közigazgatási bíró bízott meg és a magyar tisztviselők országos egyesülete által fog a kormánynek előterjesztetni.

KÜLFÖLD.

A francia kulturharc. Tegnap a francia parlamentben megkezdődött a legnagyobb szabású küzdelem egyike. *Waldeck-Rousseau* miniszteriuma hatalmas erővel megkezdte a kulturharcot s a köztársaságot jellemző mély humanizmussal a szegény munkások javára igyekszik megszerezni a franciársági holt kéz kétezer millióra rugó vagyonát. Törvény az egyesületekről a címe annak a kormányjavaslatnak, amelyet a képviselőház tegnap tárgyalni kezdett. Amde mindenki tudja, hogy nem az egyesületi ügyek rendezésén, hanem a szerzetes rendek megrendszabályozásán nyugszik a javaslat sulypontja. A tizenhét paragrafusból álló javaslat 11. cikke ugyanis kimondja, hogy egyedül külön törvény alapján állhatnak fenn olyan egyesületek, amelyeknek székhelye, vagy vezetősége külföldön van, valamint olyan egyesületek, amelyeknek tagjai együtt élnek. A 17. cikk pedig azt rendeli, hogy a 11. cikkben megjelölt egyesületek föl kell oszlatni, ha 6 hónap alatt meg nem szerzik a törvényes engedélyt. A felszólított egyesületek vagyona az állam javára esik, és a munkásnyugdíj-pénztár dotálására fordítandó. Ez a két paragrafus világosan a szerzetes rendek ellen fordul, a minthogy a kormány nem is csinál belőle titkot, hogy a javaslat segítségével véget akar vetni a szerzetesrendeknek a köztársaságra nézve veszedelmes politikai igazgatásának. Ebből első sorban a szerzetesrendeknek kétezer millió frankra becsült vagyonára kellene rátennie a kezét. A javaslat tárgyalása folyamán kétségtelenül a két főbb jelzett paragrafusból fog kitérni a leghevesebb harc és a kormánynek sok tapintatra és mérsékletre lesz szüksége, hogy diadalmaskodhassék ellenfelein.

A tegnapi ülésen *Meslière* és *Viviani* vezeték be a vitát; a kormány részéről senki sem szólalt föl. *Meslière* erősen támadta a javaslatot, merényletnek nevezte azt a tulajdonjog ellen és vallásbőrtur kitörését jósolta. *Viviani*, szocialista, ellenben védelmébe vette a javaslatot, mert szerinte a katolikus egyház és a szerzetes rendek nagy veszedelemmel fenyegetik a köztársaságot s ezért minden fegyverrel meg kell indítani ellenük a küzdelmet.

Varsó kormányzója. A cár a napokban az elhunyt *Imeritinszki* helyébe kinevezte Varsó kormányzójává *Voroncov-Dáskov* Hiláron grótot. A gróf, mint a gárdahadtest vezérkari főnöke, résztvevett a közép-ázsiai hadjáratokban és a turkesztáni kormányzó helyettese lett. *III. Sándor* alatt a császári ház minisztere volt és rendkívüli beolygást gyakorolt a cárra a moszkovita-párt politikájá érdekében. Most is ennek a pártnak egyik vezérére és ennek folytán valószínűleg erősen lengyel-ellenes irányzatot fog követni új állásában. Tulságig azonban aligha mehet, mert nem tehet fel a békülékeny szellemű *II. Miklós* cárról, hogy gyökeresen megváltoztassa eddigi jóindulatú magatartását a lengyelekkel szemben. *Voroncov-Dáskov* gróf most 65 éves és a leggazdagabb orosz mágán-sok közé tartozik.

A gróf egy időben kegyvesztett volt az udvarnál. Ez közvetlen a görög-török háború befejezte után történt, amidőn nagyon iuresa hírek kerültek ki Pétervárról. Akkor azt rebeggették, hogy Pétervárot messzeazagó összeesküvésnek jöttek nyomára, amelynek célja az volt, hogy a cárt betegség ürve alatt egyidőre elárvolitják az országból. Az összeesküvésnek feje állítólag maga az özvegy cárné volt. Hihe-tővé tették ezt a hírt azok a hirtelen szemérváltozások, amelyek a cári udvarban végbementek. Ekkor bocsátották el gróf *Voroncov-Dáskov* orosz udvari miniszter is, aki állítólag szintén az özvegy cárné pártjára állott. Egy Londonban megjelenő orosz újság azonban másképp adta elő a dolgot. E szerint semmitéle összeesküvés sem készült a cár ellen s az udvari miniszter bukását csak az özvegy cárnének a görög királyhoz intézett s a cár politikájával homlokegyenest ellenkező távirata idézte elő. Mikor ugyanis a cár az Európában nagy föltűnést keltett távirat szövégéről értesült, magához hívatta *Muráviev* külügyminisztert. Ez jelentése közben panaszkodott, hogy a kormány és az udvar egy része a török-görög kérdésben több lapintatlanságot követett el.

— Mitéle tapintatlanságot?

— Az özvegy cárné távirata *György* királyhoz is ezek közé tartozik; ebben ugyanis azt írták, hogy Pétervárot mindent el fognak követni Görögország

érdekében; de ennél még nagyobb hiba, hogy felső-ged magánpénztárából nagy összeget utalványoztak ki a görög királynak! — felelte a külügyminiszter.

— Pénzt utalványoztak ki? Ugyan kinek a parancsára? — kérde *II. Miklós* cár bosszusan.

A külügyminiszter erre elhívta gróf *Voroncov-Dáskov* minisztert, aki megvallotta, hogy az özvegy cárné parancsára tényleg kiadott pénzt a görög királynak.

— Miért nem kérdezett meg előbb engem? — mondotta a cár elégedetlenül.

— Nem akartam anya és fia közé állani.

És gróf *Voroncov-Dáskov* még aznap beadta lemondását, amelyet a cár el is fogadott.

A khinai bonyodalom.

Páris, január 16.

A khinai követ magántikára úgy nyilatkozott a *Gaulois*nak egyik munkatársa előtt, hogy a békét olyan föltételek mellett kell megkötni, amelyek a boxereket legalább tizenöt-husz esztendőre megbénítják. A boxer-egyesületeket teljesen el kell pusztítani s új egyesületek szervezését meg kell akadályozni. Husz év múlva Khina képes lesz majd elnyomni a boxereket, ha esetleg újra föllázadnak.

London, január 16.

A *Daily Chronicle*nek egy brüsszeli távirata szerint *Lipót* belga király, a belga érdekek védelmére Khinában követséget fog fölláítani. A követség tagjai már február elején elutaznak Khinába.

Washington, január 16.

A képviselőház bizonyítatlan időre elhalasztotta azt a határozati javaslatot, amelyben a hadügyminiszter föl felvilágosítást kérnek arra a pörre nézve, amelyet *Chaffee* tábornok a Khinában előfordult fosztogatások és a katonák állítólagos erköletlen magaviselete miatt indítani akart. A halasztást *Root* hadügyminiszternek a bizottság elnökéhez intézett levelére határozták el, amely levelében *Root* azt írta, hogy a Khinával folyó tárgyalásokra való tekintettel nem tartja illendőnek ennek a kérdésnek nyilvános tárgyalását.

New-York, január 16.

Pekingből táviratozzák tegnapi kelettel: *Csing* herceg tegnap az ugynevezett szent városba ment, hogy rányomja a császári pecsétet azokra az okiratokra, amelyeket holnap át fognak adni a követeknek. A Berlinből érkezett utasítások következtében a vasut átadása körül folyó tárgyalásokban fennakadás állott be.

London, január 16.

Egy pekingi távirat szerint a szövetséges hatalmak katonai parancsnokai új büntető törvénykönyvet dolgoztak ki, melynek alapján a khinai bírák ítélkezni fognak. Az új törvény részletesen szabályozza a halálbüntetés alkalmazását, melyet minden egyes esetben a katonai parancsnokok valamelyikének jóvá kell hagyni.

Peking, január 16.

Francia mérnökök tegnap rést törtettek a város nyugati falába, hogy a *paotingfui* vasutat ezen a részen bevigyék a khinai városrészebe. A tiencini vasutat a tatár- város bástyájáig viszik és a pályaudvart a vizkapu előtt állítják föl, amelyen az angolok annak idején benyomultak a városba.

A közönséghez.

A *Budapesti Napló* minden előfizetője megkapta már az ingyenes balesetbiztosításáról szóló kötvényét. A *Mannheimi Biztosító Társaság* magyarországi vezérképviselőisége baleset által okozott halál és rokkantság esetére kétezer koronát, vagy a baleset mérvének megfelelő összegű biztosítást január 1-től kezdve a kötvénytulajdonosoknak, illetőleg a *Budapesti Napló* előfizetőinek.

Ujjonnan belépő előfizetőink az előfizetési díj beérkezése után tűstét kézhez kapják a kétezer koronáról szóló balesetbiztosítási kötvényt. A biztosítás az előfizetési díj postára adását követő deli tizenkét órákor kezdődik és az előfizetés lejártá után való nap deli tizenkét órájaker végződik.

A *Budapesti Napló* ingyenes balesetbiztosítása, miként a kötvény hitelesen tanúsítja, kiterjed mindennemű halál vagy rokkantságot okozó balesetre, amely a biztosítottat akár otthon, akár

utközben, hajón, kocsin, vonaton vagy hadgyakorlaton éri.

Az előfizetés ténye Budapesten nyugtával, vidéken feladóvénynyel igazolandó. Ezeknek az igazolványoknak a megőrzése ajánlatos. Ha elveszne egyik-másik, a *Budapesti Napló* kiadóhivatala egy levelezőlapon nyilvánítt kérésre szívesen állít ki díjtalanul másolatot.

Baleset esetén, mely vagy halált vagy rokkantságot okozott, táviratilag vagy expresszlevélben célszerű a jelentést megtenni a *Budapesti Napló* kiadóhivatalának.

A *Budapesti Napló* előfizetőinek a *Mannheimi Biztosító Társaság* magyarországi vezérképviselőisége (*Fényes Miklós* igazgató) másnemű baleset-, betörés-, szállítmány-, szavatossági és üveg-biztosításnál öt százalék engedményt ad a rendes díjtáblázathoz képest.

Ujjonnan belépő előfizetőinknek díjtalanul megküldi a kiadóhivatal a *Budapesti Napló* 1901-re szóló díszesen kiállított naptárát.

HIREK.

Emlékezzünk. . .

Hat század vihara kavargja föl azt a szent földet, amely összevegyült az Árpád-házi királyok csontjaival. Holnap, január 17-ikén lesz hatszáz éve, hogy megtört az ősök mellé az Árpád-nemzetség utolsó férfi-sarja is, *III. Endre* király és a dicső vér megfordított címerével lezáródott a magyar nemzet történetének legfényesebb korszaka. Közbe vesző legendák, tudós szerzetesek hiteles feljegyzései egyformán szólnak a csodás időről és nagy királyokról, akik bölcsességükkel és vitézségükkel nemcsak fenntartották a kagacányos apák örökségét, de megértve mindenkori az idők parancsoló szavát, tisztelettel tudtak szerezni nevüknek és országuknak künn a nagy népek közt, akik addig csak retgették a magyart. A nemzeti hőskor ragyogó fényével olvadnak össze az Árpád-házi királyok tettei és évszázadok múlva, amikor az új nemzedéknek buzdításra, lelkesedésre van szüksége a honfenntartó küzdelmekben, e kornak nagyságához vezető a költő és művész a nemzetet. A harci vitézségnek, az államférfiúi bölcsességnek, a kulturális törekvéseknek, az apostoli vallásosság-nak legmegragadóbb példái mutatja a letűnt ezer esztendő első három százada és büszkén olvassuk idegen krónikákból is, hogy Európa leghatalmasabb népei barátságát keresték akkor a kis magyar népeknek. Emberi és uralkodói erények díszítették Árpád véreit, tündöklő példaként a késő utódoknak.

Árpád családjá 4 fejedelmet és 23 királyt adott a hazának, amely a szüntelen harcokban is tiszteletet kelteve tört előre a műveltség útján a nemzeti királyok alatt. *István* király, *Szent László*, *Könyves Kálmán*, *III. Béla*, *II. Endre*, *IV. Béla*, *Kun László* és *Fényes* soraikban az utolsó *III. Endre* király, mind a nemzet hősei közt szerezték meg helyüket és a hálás utókor emléket állított nekik a *Pantheon* lett országházában és abban az oszloposarnokban, amely a honfoglalás ezeréves emléket fogja hirdetni a nemzet kegyeletes megemlékezésével.

Mérhetlen volt a csapás, amely lesújtott a nemzetre, amikor nem volt több férfi az Árpádok nemzetségéből. Az elárvult nemzet gyász és fájdalom nyilvánítt meg a kitört fejtelenségben, amikor három királyunk volt egyszerre, tehát nem volt egy sem, aki magához tudta volna emelni a nemzet szívét. Sokat szenvedett hazánk, míg újra boldogság virradt reá és az Árpád-házi királyok példás

élete adott irányt a fejedelmek teteteinek. Ilyen I. Ferenc József is, aki négy század siralmas múltja után mint igazán nemzeti király megértette magyar nemzetét és a szeretet és kiengesztelés apostoli munkájával új korszakra vezette. A magyar név alatta újra tiszteltté lett, úgy mint akkor, a midőn Árpád vérei intézték bölösen és vitézül az ország sorsát.

Budapest, január 16.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Január 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A trónörökös Berlinben.** Ferenc Ferdinánd főherceg a porosz királyság kétszáz éves emlékének ünnepére a király megbízásából Berlinbe utazott. A főherceg tegnap este az északi gyorsvonattal először Drezda felé utazott, ahonnan ma Berlin felé vette útját. Ferenc Ferdinánd főherceg társaságában elutaztak Nostitz főudvarmester, báró Minutello viceadmiraális, báró Rumerskirch lovászmester és Mader udvari ellenőr. Berlinben jelen lesz a főherceg az ünnepségek alkalmából tartandó istentiszteleten, a diszebédén és a királyi Operaház diszebédjén. A főherceg ma este 7 órakor érkezett Berlinbe, hol az anhalti pályaudvaron maga Vilmos császár fogadta. A pályaudvaron a Ferenc császár ezrednek egy diszebédje volt felállítva.

A főherceg mellé berlini tartózkodása idejére Bock és Pollach gárda-tábornokokat osztották be diszebédjére. Irányadó körökben ennek nagy fontosságát tulajdonítanak, mert a berlini udvar szokása szerint ilyen magasrangú katonatisztek csak uralkodók mellé szoktak diszebédjére beosztani. Ferenc Ferdinánd főherceg a császári palotában fog lakni. Holnap délelőtt katonai diszebédje és a fekete sárga sereg ünnepélye; délután a főherceg udvari családi ebédjén fog résztvenni. Délután meglátogatja a császári ház tagjait és este a fekete sárga sereg diszebédjén vesz részt. A főherceg a pénteki napot is az udvarnál tölti. A berlini osztrák-magyar nagykövetség nem rendez semmiféle ünnepséget a főherceg tiszteletére, mert Ferenc Ferdinánd berlini tartózkodásának programját az udvarnál rendezendő ünnepségek teljesen betöltik. A főherceg pénteken éjjel utazik vissza Bécsbe.

— **Kitüntetés.** Saárossy Képler Béla udvari tanácsos, a közös legiőbb számvevőszék elnökének előterjesztésére, a Lipót-rend lovagkeresztjét kapta a királytól. A kitüntetés a hivatalos lap mai száma közli.

— **A bolgár fejedelem kamarása Eudapestben.** Dobner Géza őrnagy, Ferdinánd bolgár fejedelem kamarása és bizalmas embere, a fejedelem minapi útutazása alkalmából ura kívánságára Budapestben maradt, hogy itt politikai személyiségeknél látogatásokat tegyen.

— **Rektorválasztás az egyetemen.** A budapesti tudományegyetemen a dr. Rapaics Rajmund lemondásával megüresedett rektori széklet legközelebb betöltik. Az egyes fakultások tanártestületei tegnap és ma kari gyűléseken választották meg a rektorválasztó tanácsokat. Mindenik kar négy-négy tanárt küldött ki s ezek együttes ülésben Ponori Theureuk Emil prorektor elnöklete alatt választják meg az új rektort. Rektorválasztók lettek a hittudományi karon: Berger Ev. János, Demkó György, Klinger István és Székely István. A jogi karon: Concha Győző, Kovács Gyula, Kmety Károly és Vécsey Tamás. Az orvosi karon: Kéthy Károly, Moravcsik Emil Ernő, Navrátil Imre és Réczey Imre. A bölcsészeti karon: Czobor Béla, Heinrich Gusztáv, Lengyel Béla és Fejérváry László. A rektorválasztók nyolc napon belül megválasztják az új rektort. A hittudományi karnak a rektori méltóságra két jelöltje van: dr. Kisfaludy Á. Béla nyilvános rendes tanár és dr. Berger Ev. János, az egyetem volt rektora.

— **A román miniszterelnök Bécsben.** Carp, román miniszterelnök, mint bécsi tudósítónk jelenti, ma odaérkezett s este Goluchowski, közös külügy-miniszterhez ebédre volt hivatalos. A lakomában több udvari méltóság s politikai előkelőség vett részt.

— **Mérnök-doktorok Bajorországban.** A müncheni műegyetem mai ünnepén, amelyen Lajos bajor herceg is megjelent, az intézet igazgatója, Dycka régens-hercegnek egy rendeletet közölt, amely a főiskolát fűjogosítja, hogy ezentul a technikai tudományok doktora címet adományozhassa és vizsgálatokat tarthasson az okleveles mérnök cím megszerzése végett. A mérnöki, építészeti és vegyészeti szakok doktoraival a mérnök-doktor (Doctor-Ingenieur) címet használhatják. Első disz doktorrá Lajos herceget nevezték ki.

— **Szenátor és író.** Gomiller francia író és Lattapio olasz szenátor Rómában karpárjait vívtak, melyben Gomiller súlyosan megbesült. Halála minden órában várható.

— **A király és minisztere.** A felhívatalos Budapesti Tudósító a következő sorokban erősíti meg a Budapesti Napló ily című mai nagyrédekü hírét:

A mai Budapesti Napló és annak nyomán az esti lapok báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter betegségről és az orvosi kezeléssel hoztak egy közleményt.

E közleményeknek kétségkívül az a céljuk, hogy a felségének kifogyhatatlan kegyességét, fenekült és nemes gondoskodását és fejedelmi jószágát a közönség előtt újból is föltárják, s a közleménynek a felség ezen megható kegyességének megnyilatkozására vonatkozó része lényegében meg is felel a valóságnak.

Azon része azonban, mintha a budapesti orvosok a beteg múltétet végezni nem mertek volna, — mint a Bud. Tud. legilletékesebb helyről értesül, — már nem felel meg a valóságnak, mert nemcsak a betegyárhoz hívtak budapesti orvosok, hanem a szintén elismert tekintélyű bécsi tanár, dr. Neusser is, egybehangzóan abban a véleményben voltak, hogy a múltét végrehajtása az idő szerint nem okvetlenül szükséges, mivel a beteg felgyógyulása talán hosszabb pihenés mellett is remélhető.

Ebben teljesen megnyugodott a beteg miniszter is, aki csak az esetre szándékozott más, szintén elismert európai tekintélyű orvosnak, nevezetesen dr. Sonnenburg, berlini tanárnak, tanácsát is igénybe venni, aki, mint tudva van, ezen a téren több kiváló múltétet sikeresen végzett, — ha baja a javasolt életmód és pihenés dacára a tavaszig se mulnék el.

Amikor a felsége a miniszter e szándékáról értesült, aytai gondoskodással és a legmélyebb hálával fogadott jószággal igenis úgy méltóztatott intézkedni, hogy a miniszter ne várjon a tavaszig dr. Sonnenburg konzultációjára, hanem hogy azt már most vegye igénybe, s mint értesülünk, a budapesti orvosok közbenjöttével ez a konzultáció már a közelebbi napokban meg is fog történni.

— **Zalka püspök meghalt.** A győri egyházmegyét súlyos veszteség érte: Zalka János győri püspök ma délelőtt, kevéssel tíz óra előtt, meghalt. Hosszas, kínos betegség előzte meg a szelidelmű főpap halálát. Két esztendő óta fektült már halálos ágyán a nyolcvanegyes éves püspök. 1899. március 25-én szélütés érte és azóta nem hagyhatta el az ágyat. Már a múlt év tavaszán rejtgette az életét és betegségről a legaggasztóbb hírek terjedtek el. Azóta többször javulás állott be a beteg főpap állapotában, de a javulás csak halasztotta a katasztrófát, amely ma bekövetkezett.

Az elhunyt püspök egyszerű, zajtalan életet élt, de példás lelkiismeretességgel gondoskodott egyházáról. Templokatok, iskolákat állított, gondoskodott a tanítók övezgeiről, árváiról. Harmincegy évig volt püspök és ez idő alatt közel egy millió forintot áldozott nemzeti és humanitárius célokra.

Győr városában kitűzték a gyászlobogókat s a harangok zugnak egész nap, hirdetve a mély gyászt, amely a várost, az egyházmegyét érte. A székeskapitálanhoz számos részvétélírat érkezett s a sok között a legelső a királyé volt. A király távirata így hangzik:

Ó császári és apostoli királyi felsége a győri egyházmegye nagyrédekü főpásztora, Zalka János püspök ö nagyméltósága gyászos elhunytá alkalmával legbensőbb részvételt nyilvánítja.

Legelsőbb parancsra: Könyg.

A miniszterelnök a következő táviratban kondoleált:

A legmélyebb részvétellel értesültem azon súlyos csapásról, amely az egyházmegyét és a fő-tiszteletendő káptalanat érte püspökének, az egyház kitűnő fiának, a kiváló egyháznagynak elhunytával. En is különösen érzem a veszteséget, mert sok évi szívvelies baráti viszony fűzött a megboldogulthoz.

Szöll Kálmán.

A hercegprímás részvétélíratát így hangzik: Legmélyebb részvétellel értesültem szeretett főpásztoruk elhunytáról. Vasváry Kólos.

A közoktatásügyi miniszter részvétélíratát a következő:

Mély megilletődéssel értesültem főpásztoruk elhunytáról. E gyászos alkalmából fogadja a fő-tiszteletendő székeskapitálan ösztinte részvétem kifejezését. Wlassics Gyula.

Ezenkívül távirat érkezett még Hornig és Ivánkovich püspököktől, Fehér Ipoly pannonhalmi apáttól, Rakovszky és Szabó István országgyűlési képviselőktől.

Az elhunytak 1886-ban készített végrendeletét ma bontották fel. Egyszeri temetést kíván, a székes-egyház sírboltjában kíván nyugodni. Intézkedett, hogy temetésékor a szegények között 500 forint osztassék ki; könyveit, egyházi szereit, ornatusait a püspökség-

nek hagyta, vagyonát pedig jótékonyra. Rokoniak 12.000 forintot örökölnek, eselédjei két évi bért kapnak. Temetése szombaton délelőtt 9 órakor lesz és Hornig Károly veszprémi püspök temeti.

Zalka János a sopronmegyei Veszvényben született 1820 december 17-én. A középiskola hat osztályát Győrött és Sopronban végezte. 1838-ban esztergomi főgimnáziumi papnövendék lett és a pozsonyi Emericanumba küldték. Pozsonyból Nagyszombatba ment, ahol a bölcsészeti hallgató, azután a teológiára a bécsi Pazmanebumba került. 1846 január 15-dikén szentelték pappá és ezután rövid ideig káplán volt Köhidgyarmaton és Dorogon. Nemsokára a bécsi Augustineumba került, ahol 1848-ban hittudományi doktor lett. Ezután ismét káplán lett Budapestben. Ekkor szerkesztette a Katholikus Néplapot és a Szentek Életét. Már 1849 vége Esztergomban találja, mint az egyháztörténelem, egyházjog tanárát és tanulmányi felügyelőt. 1853-ban a pesti egyetemre hívták meg az egyháztörténet tanárává. Ekkor a Religio című újságot szerkesztette s ebben az időben több éven át a jogi fakultásán az államvizsgálati bizottság tagja volt. 1854-ben pápai tiszteletbeli udvari káplán lett. Az 1858 dik évi esztergomi tartományi zsinatnak ő volt a jegyzője, ő végezte a zsinat előmunkálatát és ő szerkesztette az esztergomi ritualét. 1859 december 23-án esztergomi kanonok s papnevelő intézeti kormányzó, később címzetes apát lett. Mikor Simor 1867-ben esztergomi érseké lett, helyébe győri püspökké a király Zalka Jánost nevezte ki.

Ugyanebben az évben pápai trónálló főpap és római gróf lett, 1886-ban pedig valóságos belső titkos tanácsos, 1892-ben május 5-én ünnepelte püspöki székfoglalásának huszonötödik évfordulóját. Ez alkalmából ritka szép ünnepség volt Győrben. Számos főpapi előkelőség jött össze s a diszes menetben a püspök kíséretében ott volt László főherceg, József főherceg fia is Steiner székesfehérvári püspök kíséretében. Négy évvel püspöki jubileuma után ille meg Zalka püspök pappá szentelésének ötvenedik évfordulóját. Akkor is nagy és diszes ünnepet rendeztek tiszteletére, bár Zalka kerülni akart minden külső tintetést. Az ünnep alkalmából Győr tizenmegyedik aranyismeret püspökéről megemlékezett a király is, az első osztályú vaskoroná-renddel tüntetvén ki őt az egyház, a tanítást, a közjótékonyt és az iradalom terén szerzett érdemeit.

Az elhunyt püspök papjainak valóságos atyja volt. A kispapoknak diszes szállást, jó ellátást teremtett; a káplánok és szegényebb plébánosok jövedelmét évenként 20.000 forinttal gyarapította, az elagott papoknak megalapította a Szent László-intézetet. Híveit szerette, a szűkölködők mindenkor segítségét kaptak tőle. Mint egyházi író is sokat dolgozott. Számos önálló munkát írt.

— **Az új bankjegyek.** Az Osztrák-Magyar Bank által bankjegy-tervezetekre kiírt pályázat bírálói közül Klimt Gusztáv és Hynais Adalbert utólag lemondott. Ezek helyett Karger Károly tanár, Sireit András cs. kir. építési tanácsos és Unger Vilmos tanár fognak mint bírálók szerepelni. A jury most már a bank-kormányzó elnöklete alatt a bank részéről hat tagból és azonkívül kilenc műértőből fog állani.

— **Arcképek női vállakon.** A dívat boldondjai olyan rekordot értek el Amerikában, amelynek foghatót nem igen mutat föl az történelem, amelynek eddigéig még nem akadt enciklopedistája — vagyis a hőbortok története. New-York szépei, a széke haju és hófehér karu angol hölgyek egy idő óta nem csupán a szívük rejtekében viselik férfielejük arevonásait in effigie, hanem valóságos lefotografáltatják azt, aki vonalmukat bírja, még pedig vagy a vállukra, vagy a karjukra. Az új divat valami új fölfedezésnek köszöni a születését; holmi milliomosságra kandidált fotografus találta ki a módját annak, hogy a fénykép a tiszta és sima testbrón örökítessék meg. A procedura lényege az, hogy azt a helyet, ahol a fotográfia megörökítendő, valmi titkos szerrel kell bevonni, éppen úgy, amint a fényképész az üveglapot bróm-üzstelt vonja be. Ez által a testbőr a fény behatása iránt ugyanolyan fogékonytá válik, mint a fotografáló készülék preparált üveglapja.

Az új világ szépei tehát elfogadták az ausztrálnégeréket az európai hentések és meszások divatját, a totóvalást, de csakis akkor, mikor ez az izléstelen hőbort kezdetleges állapotából kiemelkedett és a művészi tökélynek egy bizonyos fokát elérte. Hír szerint a test felbőrre egyszer rávetített fénykép onnan soha többé el nem távolítható. Ez a körülmény különösen alkalmas teszi az új divatot arra is, hogy a gyűrű-váltást helyettesítse. Viszont azonban hátrányossá válik ez a tartósság akkor, ha a jegyekből olyan házaspár lesz, amelyek bizonyos idő múlva a frigy felbontására törekszik. A kétél felbontható, de a kémiai hatással alkura lépni nem lehet. A szívbeli ellianthan az ideál, de a hófehér vállakról nem. Ott biztosítva van az állandóság.

— **Szerencsétlenül járt fürdőigazgató.** Megrendítő szerencsétlenségnek lett áldozata Gaboss Gyula, tátrafüredi fürdőigazgató. A vadászaton esett, e közben esült fegyverének golyója altestébe fordított és nyomban megölte.

— **Házasság.** Hosztek Ede, tiszolci vasgyári mérnök, jegyet váltott Probst Károly rakacai körjegyző leányával, Imával.

Klein Béla Budapestről, eljegyezte Linter Emma urhölgyet Kőbányáról.

— **Verecsagin Kínában.** A hírvészes orosz festő, amint pétervári táviratokból tudjuk: elutazott Kínába, hogy vászra varázsolja — nem annyira az európaiak kulturmisszióját, mint inkább az ott dúló háborusodásnak borzalmas jelenetét. Valamikor Verecsagin Budapesten is kiállította az orosz-török háborúról megfestett képciklusait. Nagy hatással volt a budapesti közönségre a Sipka-szoros őrszemét ábrázoló három kép. Nemkülönböztetve a csatártermetőjét, ahol százával hevernek a halottak és egy orosz tábori pap egy füst alatt beszenteli valamennyit. Különösen hatott a mi közönségünkre annak idején Plevna ostromának képe, mely egyfelől sebesült és haldokló katonákat ábrázolt, másik pontján pedig látható volt a vár és tábor-kerének területét az utat a szabadban, egy jól védett hegyoldalon. Léporfűst és halál volt a kép bal felső sarkán szignaturája, jobbról pedig a hatalom képviselője, a vár lakomázott. Ezeket a reminiscenciákat most azért tesszük szóvá, mert Verecsagin kínai tanulmányútjának minden valószínűség szerint hasonló néma szokat lesz az eredménye. Olyan néma szokat, amelyik univerzális nyelven minden nemzet szívéhez beszél. A nagy orosz művész, aki a Nobel-díjat is megnyerte, bizonyára ismét hatalmasan fog agítani a béke mellett az által, hogy megkapó élethosszú oda-varázsolja az ember elé az ő énjét — a bestiót.

— **Két esztendő lovagias ügy.** A napokban Périsban egy lovagias affér nyer párbajjal elintézését, amely már körülbelül két esztendővel ezelőtt, annak idején sokat beszélték arról a kinos esetről, amikor gróf Lubersac inzultálta báró Rothschild Róbertet báró Rothschild Gusztáv fiát. A fiatal báró provokálta a grótot, aki azonban nem fogadta el a kihívást, azzal a megokolással, hogy a báró még nem nagykorú. Báró Rothschild Róbertt aki most katonai kötelezettségének tesz eleget, január 1-ikén nagykorú lesz. Tegnap elküldötte segédeit, báró Leoninot és vikomt Bondiét gróf Lubersachoz, aki a maga részéről gróf Labordeot és Scheget nevezte meg segédeként.

— **Erdély mánásai.** Hogy a magyarság dolga általában hogyan áll ez idő szerint Erdélyben, azt még nem tudjuk. A népszámlálás adatai vannak hivatalra arra, hogy földérisék azt, hogy fogytunk-e vagy szaporodunk, gyöngültünk-e vagy pedig erősebbek lettünk. Hanem igen érdekes adat az, amit a kolozsvári *Ellenzék*ben olvasunk az erdélyi mánásokról. *Kövér* László, a jeles történész, aki az Akadémiának is tagja, utána nézett annak, hogy hány mánásaládja van Erdélynek s kitűnt, hogy ötven esztendővel ezelőtt hatvan ilyen család élt a Királyhágón túl. Ma pedig éppen csak harminc van. A státus felének magva szakadt. *Kövér* megjegyezte az *Ellenzék*nek, hogy hosszabban is megemlékezni erről a pusztulásról. Ha ez bekövetkezik, mi is beszámolunk majd arról, hogy mi az oka annak, hogy ötven év alatt az erdélyi mánásaládák fele eltűnt a föld színéről.

— **Zágráb lakossága.** Horvátország fővárosában véget ért a népszámlálás. Mint egy távirat jelenti, *Zágrábban* 57.930 állandó lakost és 1190 ideiglenes tartózkodású embert írtak össze. A lakosság 1890. óta 19.188 emberrel szaporodott. A helyőrséget nem számították bele a lakosság számába.

— **Halálozás.** *Zentén* tegnap meghalt *Kohn Mór* ottani nagybirtokos és városi képviselő 82 éves korában. Az elhunyt egyik legiszteletű polgára volt a városnak, aki tevénnyel részt vett a közügyek intézésében is. Sokáig volt elnöke a zsidó hitközségnek is és szívóssággal sok szenvedőnek könyeit szántotta fel. Halála, amely hosszabb betegség után következett be, nemcsak nagyszámú családja körében hanem az egész vármegyében, melynek közelében tisztes szerepet vitt az elhunyt, mély részvétet keltett. Temetése csütörtökön délelőtt lesz.

Ma délután temették el nagy részvét mellett *Berzosi Gyulát*, a kiváló sportmestert a kerépesítési temetőben. A temetésre nagyszámú előkelő közönség jelent meg; a Magyar Aletikai Klub, a Magyar Uszók Egyesülete, a Magyar Testgyakorlók Köre s a Népszínház személyzete testületleg vett részt a temetésben. A ravatalnál *Korö* Endre református lelkész tartott gyászbeszédet, s a Népszínház személyzete gyászalt éneket. A vidéki sportgyölekek táviratilag fejezték ki részvéteiket a gyászoló családnak.

*Pilis*ben délután temették el nagy részvét mellett *Fuchs Bernát* földbírókat, megyei bizottsági tagot. A temetésen megjelent *Sárköny* Sámuel ev. püspök és *Pilis* község előjárósága.

— **Vasuti baleset.** Az osztrák államvasutak igazgatóságá ma a következő közleményt adta ki: Ma délelőtt a st.-pölteni állomáson egy gőzmozdony, amely egy tehervonat átvételére volt rendelve, hátulról nekiment a Bécsbe indulásra készen álló személyvonatnak. Ot utas könnyű sérülést szenvedett. A baleset miatt a vonat 46 pernyai késéssel érkezett Bécsbe. A vizsgálatot megindították.

— **Virohow gyűjteménye elégett.** Berlinből táviratozzák: A patológiai intézetben ma délelőtt tűz ütött ki és az intézetben levő Virohow-féle anthropologiai gyűjteményt sem lehetett megmenteni a pusztulástól. A nagyrétkü gyűjtemény legnagyobb része porrá égett.

— **A porosz báró.** Valami porosz báró állított be a napokban egy dunamenti kis városba. Hosszu, póklábu ember volt s a bajusdát is Berlinben hagyta, miért is nagyon megcsudálták az emberek, a vendéglős pedig, kinél a báró megszállt, legott kitalálta róla, hogy valami rosszban tőri a fejét. A vendéglős okos ember volt, mert a báró csakugyan rosszban törte a fejét, birtokot akart venni a Duna mentén.

— Jó földek vannak erre, ugy-e? — kérdezte, miközben a vendéglős föltárlta a pulyka peesenyét.

— Földek? Hát vannak, vannak. Talán venni tetszenék?

— Igen. Birtokot akarnék venni. Mondja csak, kihez kellene fordulnom információért?

A vendéglős egyet gondolt s nagy ravaszul mondta:

— Tessék csak elmenni a Zsámboky nagyságos urhoz, aki birtokos ember, régi megyei ember, nagy ur, finom ur, majd az megmond mindent.

A porosz báró megezte a pulykapeesenyét, ivott négy pohár vörös bort, megcsorgotta a pénzt s elindult. Azt hitte, hogy lesz már földje a Duna mentén.

A Zsámboky nagyságos ur pedig nagyon meg tudta enni az erőlen szilvát, semmi baja sem lett tőle. De ha németet látott, menten kilelte a hideg. Azt pedig, hogy porosz báró birtokos is legyen a vármegyében, sehogy se tudta volna tudni.

Ehhez ment a báró információért.

— Szívesen báró, szívesen, — mondta a nagyságos ur. Információ kell? Adok én, hogyne adnék...

— Azt kérem, hogy miképpen kell itt gazdálkodni? Sok víz van erre, a Duna, a Vág, a Csiliz. Ezt a Mappából tudom. Ahol ennyi a víz, ott nagy dolgokat lehet csinálni.

— Itt? De lehet ám. Csak egy kell gazdálkodni, mint én.

— Hogy?

— Hogy? Hát én a birkáimat kacsákkal pározatom.

— Kacsákkal?

— Persze! Persze azt az ur nem hiszi el, mert semmitféle környben még meg nem írták: Pedig ez itt a földog, ahol annyi víz van.

— Nem értem.

— Nem? Pedig egyszerű. A birkáimnak ilyesmódon uszóhártyájuk nő s ha kiviszik őket legelni, hát a vizes fűvet is megesszik, azaz, hogy félig iszszák. Ilyen vizes helyen nem is lehet másként.

A báró komolyan jegyezte az első pontot:

— Birkák, kacsák. Jó. Hát aztán?

— Aztán? Az ekémnek olyan formájuk van, mint a ladik. Halászközt meg molnárokat fogadok bérésnek.

— A víz miatt?

— Persze.

A báró megértette. Fél is irta.

— A lovaim, ökreim kopolytyuval lélekzenek s Duna-vízet isznak széna helyett.

— Lehetetlen!

— Lehetetlen? Hát ha nem hiszi az ur, minek jön hozzám. Ugy van, ahogy mondom.

A báró már nem jegyzett, hanem azt kérdezte, hogy aztán mit vetnek el a földre.

— Mit? Semmit. Bolond az, aki vízbe veti a magot.

— Hát milyen termelés dívik?

— Tavasszal, mikor kiárad a Duna, kedves báró, akkor békát tenyészünk. Ha valami nagy kedve van hozzá, hát jöjjön közbénk. Adunk földet, amennyi tetszik.

A báró megköszönte a szívességet s aztán mosolyogva mondta:

— Hát most még nem veszek. Csak információért jöttem. Majd jövőre.

— Hja? Jövőre? No csak tessék. Majd akkorra talán megint én adom az információt.

— **Öngyilkosság.** *Pozsony*ból táviratozzák: *Trelinger György* szállítóüzlet-tulajdonos 48 éves özvegye anyagi zavarok miatt felakasztotta magát.

— **Távirati posta-utalványok feladása.** Távirati posta utalványt ez ideig csak mintegy 250 postahivatalnál lehetett feladni, mert kezelési nehézségek állottak utabban az intézmény szélesebb körre való kiterjesztésének. *Hegedűs* Sándor kereskedelemügyi miniszter most módot talált arra, hogy e célra az összes távirathivatalok jehata mazzassanak. Közel 900 új hivatalra terjed ki ezzel a távirati utalványok forgalma.

— **Konzult keresnek.** Közhierré tétetik hogy mivel a dán konzul budapesti hivatala nincs betöltve, új konzul kerestetik. Az, aki konzul akar lenni fizetés nélkül, adja be folyamodványát a bécsi dán követséghez! Ráér a dologgal február hó tizenötödikéig.

Ezt a hírt szíves figyelmébe ajánljuk mind azoknak, akik a magas hivatalokat szeretik. Mert a dán konzulság magas hivatal. Valahol az országban terített asztalnál összeül tíz magyar, a dán konzul menten leülhet közéjük tizenegyediknek s képviselheti a maga kis országát. Valahol az országban szobrot emelnek, házat avatnak, páridét rendeznek, ott a dán konzul legott megjelenetik s szerepelhet. Nincs ugyan rá sehol semmi szükség, de azért kibödni még sem lehet sehonnán, sőt illő tisztelettel kell fogadni. Mert a dán konzul itthon azt is mondhatja, hogy övé Dánia, senkinek nincs joga kételkedni benne. Szóval, a dán konzul akkora ur, mint azok, akik már fizetésre sem szorulnak s csak passzióból hivataloskodnak. A hivataloskodás alatt pedig azt kell érteni, hogy semmi dolguk nincs. Voltaképpen nem is más a dán konzul Magyarországon, mint az olyan bieska, melynek se nyele, se pengéje. Azaz a dán konzul igazában diplomáciai körülírása a semminek. Csak hogy kétféle a semmi is. Olyan semmi, amely meglapul a számtan-könyvben s olyan semmi, amely aranyzsinóros nadrágban, hosszú aranyozott karddal s csipkés manzsettával jár s mindenüvé jár. Az ilyen semmi például ez a dán konzul Budapesten. A világ legszomorubb operett-figurája, akinek azonfeül hogy nincs dolga, még fizetéses sines. Hanem azért senkinek sem akarjuk elrontani a kedvét s ha dán konzul szeretne valaki lenni, az most elérheti ezt a méltóságot.

— **A Mensa-Akadémika pályázata.** A budapesti *Mensa-Académika-Egyesület* az 1900—1901. tanév második felére a következő pályázatot hirdeti:

1. Az egyesület választmánya által betöltendő mintegy száz ingyenes, illetve féldíjas ebéd segélyre. Ezekre a helyekre csak tudomány-egyetemi hallgatók pályázhatnak. A kérvény az enköszégekhez címzendő. 2. Gróf *Bojár* *Vigyázó* Sándor, cs. és kir. kamarás által betöltendő négy ingyenes ebéd-és vacsorasegélyre. A kérvények az alapítványozóhoz címzendők. Ezekre a helyekre csak keresztény, tudomány-egyetemi hallgatók pályázhatnak. A bétvegtelen kérvényekhez mellékelendő: a) index vagy index-másolat, b) a részletekre is kiterjedő szegénységi bizonyítvány. A kérvények (az alapítványos helyekre is) az egyesület hivatalos helyiségében (IV., Molnár-utca 11. sz.) adandók be *Tóth* Pál alelnök hivatalos órái alatt. Beadási határidő január 20.

— **Sikkasztó jegyző.** *Küzdényi* Aladár, a mármarosmegyei *Kriszta* község körjegyzője a községi pénztárból nagyobb mennyiségű pénzt és értéket el-sikkasztott. A vármegye alispánja a megtévedt jegyzőt állásától azonnal felfüggesztette s az el-sikkasztott összeg nagyságának megállapítására a vizsgálatot elrendelte.

— **A kasszarabló főhadnagy — örült.** *Dióssy* Viktor ulánus főhadnagy a leglehetősebb módon rabolta el a székesfehérvári garnizon kasszáját. Százötvenhat kilós ládát cipelletett le maga után a kasszaryából, aztán hosszú utat tett a ládájával, amiben a kassza volt s mindezt lassan, döögős személyvonatonon. Aztán még telegrafált is a legényének, vagy levelet írt, szóval: azzal bizta meg, hogy a feszítő vasakat, amelyekkel a kasszát elválasztotta a fától, távolítsa el a lakásból. Annyi naivság halmozódott itt össze, hogy a budapesti téparancsnokság is gondolkozóba esett rajta. Ha valaki bűnben sántikál, ha már az elhatározásig eljutott, nem követ el ilyen vigyázatlanságokat — ép elmével. Most tehát annak a kitanulmányozására fordítja a figyelmét ez az itélkező fórum, hogy vajjon nem volt-e *Dióssy* csak eszköz valaki másnak a kezében. Megeshetik tudniillik s hogy kissé regényesen hangzik, az semmit se von le a föltevés valószínűségéből, hogy a szerencsétlen főhadnagy hipnotikus állapotban próbálta meg a kasszaloptát — ilyen rémséges ostobán. A vizsgálat a polgári hatóságok segítségével már is kiderített annyit, hogy *Dióssy* sok hipnotikus széanszon vett részt és mindig mint médium és az ideges, örökké izgató főhadnagy kitűnő médiumnak bizonyult. Mindazonáltal még mindig korainak tartjuk kissé azt az értesítést, amely a félhivatalos *Magyar Nemzet*-ben ma ebben a pár sorban megjelent.

Mint értesítünk, *Dióssy* főhadnagy ellen, tekintettel abnormis állapotára, nem tartják meg a végtárgyalást, hanem *Dióssy* megfosztják tisztí rangjától, s elhelyezik valamelyik elmegyógyintézetben.

Ilyen eredményre pár nap alatt még nem juthatott el a vizsgálat.

Szájpadlás nélküli fogak.

Főlislegessé teszik az inylemez használatát. A szájból kivenni nem kell, nem is lehet. Számos elismert levl. Jótállás.

Wollner Gyula

speciálisa a szájpada nélküli műfogak készítésében VI. kerület, Andrássy-út 38. szám.

— A vendéglők és kávéházak új rendje.

A közrendészeti bizottság ma tárgyalta le az új szabályrendelet-tervezetet, amely új rendet hoz a kávéházakba és vendéglőkbe. Hogy a kávéos és a vendéglősök érdekeik is legyen szószólója a bizottságban, részt vett a tanácskozásban Némay Antal, a kávéos és Gundel János, a vendéglős. A szabályrendeletet jóformán elfogadta a bizottság. E szerint ezután nem szabad reggel hattól déli tizenkét óráig a kávéházakban és a vendéglőkben kártyázni. Mi — őszintén szólván — most tudtuk meg, hogy ez szokásban van. Ez az idő igazán alkalmas egyéb, okosabb munkára. Gundel János védte a kártyát. Azt mondta, hogy kedélyes régi jó szokás az, hogy a villásreggeli árát az fizeti meg, aki vesz a kártyán. Szóval emeljük a reggeli huszonnyolcra, nyitl ferliben. — Kedélyesség csakugyan van ebben s ha a kedélyesség dolgában egy kicsit nevelődünk, az nem baj, hanem az a baj, hogy kártya is van. Olaszországban, német földön szintén — sőt sokkal inkább, mint mi — kedélyesek az emberek s kitalálták az ilyen vitás reggeli kérdések eldöntésére egy elmes kis villamos gombra járó szerkezetet. A reggelizők mindenike megnyom egy számmal körülírt korong közepén egy gombot. Erre elindul egy mutató s megáll valami numeruson. Akinek a legkisebb a numerusa, az fizet. Ez éppen elég kedélyes megoldás a kérdésnek s nem jár újabb és újabb elemelésekkel abban az időben, amikor az egész világ kenyeret keres és voltaképpen profanizálása a munka idejének a kártyázás. Ez lehet egy kicsit konzervatív szempont, mert végre is mindenkinek jussa van ahhoz, hogy akkor vesztse el a pénzt, amikor neki tetszik, de hiszen ott van az egész délután, az egész este, az egész éjszaka. Tizenhat óra. Ez alatt annyi sok cukakssa megfordulhat a kompániában s én Istenem, hányszor lehet bessenzerelni... Azzal a passzussal, hogy kávéházban nem szabad nőknél kiszolgálni a vendégeket, engedékenyebb volt a bizottság. Wodianer Artur tudniillik védelmére kelt azoknak a tisztességes lányoknak, akik becsülettel kenyérhez jutnának azzal, ha pincérlányok lehetnének egy-egy kávéházban. A felszólalás alapján kimondta a bizottság, hogy ha egy-egy olyan kávéos kéri azt, hogy engedjék meg neki a női kiszolgálást, akinek a tisztességében meg lehet bízni s aki garancia arra, hogy a lányokkal együtt nem költözik be a kávéháza a ledérség, meg lehet adni az engedelmet. — Templomtól, iskolától, Lórháztól számított ötven méteren belül nem lehet se kávéház, se koremsa. A kávéházban egy és ugyanazon időben csak egy kaszinó és büféfény lehet s ezeknek se szabad semmiképpen hozzájárulni ahhoz, hogy a vendégek szórakozzanak. Se onni, se inni s legfőképpen sokat inni nem szabad nekik a vendégekkel. Ki-ki magának maradjon, ezt mondja a rendelet. Igen fontos még az a passzusa az új szabályzatnak, amely megengedi, hogy a pálinkás boltokban teát, groggot, szódavizet áruljanak. Persze ócsón s a szegény munkás ember ezután nincs rászorulva arra, hogy okvetlenül pálinkával melengesse magát, ha már felig megvette az isten hidege.

— **Segítség a szegényeknek.** Gróf Károlyi Sándornak kezdeményezésére a Józsefvárosban lakó főúri körök, a kerületi szegények érdekében, mint már említettük, nagyobb szabású akciót szándékoznak megindítani. E célból holnap, csütörtökön délután 4 órakor a kerületi előjáróság disztermében nagygyűlést tartanak, amelyre a Józsefváros egész társadalmát meghívták.

A nagygyűlés sikere érdekében ma délután gróf Károlyi Sándor palotájában elérkezett volt melyen többek közt a következők vettek részt: gróf Károlyi Sándorné, gróf Károlyi Istvánné, özv. gróf Károlyi Gyuláné, ifj. gróf Zichy Jánosné, báró Vécsy Eszter, gr. Pálffy Anna, Adler Bancaláry Hedvig, Orczy Tekla báróné, Vécsy Józsefné báróné, Horánszky Nándorné, özv. gr. Károlyi Viktorné, dr. Ebner Jánosné, Sajóhely Frigyesné, gróf Zichy Kray Irma, Kraemer Gézánné, Bodó Gusztávné, dr. Havass Rezsóné, báró Kaas Ivorné, gróf Wenckheim Frigyesné, gróf Károlyi Sándor, Berzeviczy Albert, Horánszky Nándor, báró Kaas Ivor, dr. Havass Rezső, Rákosi Jenő, Hanvai Sándor, Glück Frigyes, Bekes Imre, Novák Lajos, dr. Serly Sándor és még többen.

Dr. Havass Rezső ismertette az elnöklöle alatt álló VIII. kerületi általános közjótékonyági egyesület működését; ajánlja, hogy indítson a Józsefvárosi társadalmi minél szelesebb körben gyűlést. Ez érkezel az indítványt el fogadta, mire Berzeviczy Albert előterjesztette Tiesza Kálmán indítványait, hogy kerületenként segélyező bizottságok szervezzenek, népkönyvtár s melegedő szobák állítsanak fel. Gróf Károlyi Sándor, Horánszky Nándor, báró Kaas Ivor, Glück Frigyes, Adler Bancaláry Hedvig, gróf Károlyi Istvánné teittek még indítványokat, Rákosi Jenő pedig azt ajánlotta, hogy miután a józsefvárosi népkönyvtár az egész városból özőnlenek a szegények, a gyűlés az egész városra kiterjesztessék. Gr. Károlyi Sándorné a melegedő szobák felállítását sürgette. Az indítványokkal a holnapi nagygyűlés fog kimerítően foglalkozni.

Weisz Jónás útlelőlt egy kőművest látott, aki a nagy hidegben didergett feleségével meg három apró gyermekével. A kereskedő pártfogásába vette a családot és a haziurnál kötelezettséget vállalt, hogy a

házbért megfizeti; gyűlést rendezett ismerősei körében, amelynek eredményéből nemcsak a házbér tett ki, hanem maradt annyi, hogy azt jelentette be Mezey Lajos V. kerületi előjárónál, hogy ebből a pénzből ötven szegény ember e hó 19-én vacsorát kap a Váci-körút 53-ik sz. a. levő vendéglőben. — Thoma István Markó-utca 6. sz. a. levő vendéglőjében e hó 17-én harminc szegénynek ad ingyenes ebédet.

A józsefvárosi előjáróság huszonhárom korona nyolevan fillért kapott ma Dézsa Lajostól és munkásaitól az inségese számára.

— **Földrengés.** Castelnuovoból táviratozzák a Budapesti Naplónak, hogy ott tegnap este hét órakor és éjjel fél tízkor szélesönd mellett északkelet-délnyugati irányban tizenkét másodpercig tartó földrengést éreztek. A földrengést hatalmas moraj előzte meg, utána pedig erős bóra támadt.

— **Gróf Koritovszky és a detektívek.** Gróf Koritovszky Konstantinnak sok baja volt már a rendőrséggel, illetve a rendőrségnek ő vele. Legutóbb gróf Heiningen Edével együtt elhitették Benyovics Adolf butorkereskedővel, hogy birtokuk van Cecén s házuk Budapesten s így sikerült nekik háromezer forint értékű szőnyeget venniük tőle, természetesen váltóra. De az is természetes, hogy Benyovics hamarosan meggyőződött arról, hogy a váltó három krajcárt sem ér, nemhogy háromezer forintot s amikor így kiábrándult vevőiből, feljelentést tett ellenük a törvényszéknél család miatt s a törvényszék a két gróftól vád alá helyezte. November 17-ére volt kitűzve ellenük a végtárgyalás, de Koritovszky nem jelent meg, mert beteg volt, Heiningen Edő pedig már akkor ismeretlen helyre költözött, úgy hogy az idézést sem tudták neki kézbesíteni. A tárgyalást akkor elhalasztották, de az újabb tárgyalásra már Koritovszkyknak sem tudták kézbesíteni az idézést, mert ő is eltűnt a fővárosból. Erre elrendelték a két gróf körözését, de hiábavaló volt minden, nem kerültek kézre. Pedig gróf Koritovszky azóta mindig Budapesten tartózkodott s többek között tegnap is megréflalta a detektíveket. Ugy történt az eset, hogy a gróf ur este kilenc óra tájban beállított az Angol királyi-n szállóba kávéháza s egy asztalhoz letelepedve, konyakot rendelt.

— De finom francia konyakot hozzon ám! — szót utána a pincérnek.

Az ismerős hangra egy uri ember felütötte a fejét egy üreség mögött, de csakhamar ismét eltakarta az arcát. Ez az ur Benyovics volt, a butorkereskedő, akinek három ezer forintja siratja a gróf ural való ismeretségét. Benyovics felismerte Koritovszky gróft. A pincért magához rendelte, egy östöt nyomott a markába és kocsin a főkapitánysághoz küldte, hogy hozzon hamarosan két detektívet, mert a kávéházban van gróf Koritovszky, a régóta körözött család. A pincér híven teljesítette a parancsot és csakhamar visszatért két detektívvél. A kávéház utcai bejáratán mentek be, míg Koritovszky a kapu alatt lévő ajtó mellett ül. Eles szeme azonnal észrevette a pincér mögött a két detektívet, felugrott az asztaltól és téli kabátját, meg a kalapját hátrahagyva, kiugrott a kapu alatt lévő ajtón. Kint kocsiába vetette magát s kocsija hamarosan eltűnt a detektívek szemei elől, akik szintén kocsin követték.

Alig telt bele egy negyedóra, gróf Koritovszky visszatért a kávéháza, kifizette konyakját s elvitte a téli kabátját és kalapját. Nemsokára utána a detektívek is visszahajítottak a kávéháza, de a gróf urnak már csak hült helyét találták. Azóta mindenfelé keresi a rendőrség, de nem tudja megtalálni. Pedig gróf Koritovszky a Zuglóban lakik, a Jókai-utcaiban. Itt élt szép csendesen a napjait, egy volt orfeumi vírágúr-levány társaságában. Ha a rendőrség arra nézne, talán rá is akadna a régóta keresett grófra.

— **A demokraták szerveződése.** A kolozsvári demokrata-párt tegnap népes szervező gyűlést tartott, amelyen különösen az iparosok és kereskedők jelentek meg nagy számmal. Előnknek Keresztesi Pált választották meg. A demokrata párt eljáiról dr. Váradi Aurél ügyvéd és Havas Lázár, a kereskedők egyletek elnöke, tartottak nagy tetszéssel fogadott beszédeket. Végül Salamon Antal városi tanácsos mondott beszédet. A gyűlés annak kimondásával végződött, hogy a szervezkedést Erdélyben folytatni fogják.

— **Vasuti baleset.** Az államvasutak igazgatósága hivatalosan közli, hogy az éjjel az 55. számú tehervonat Bánhida állomáson eddig ismeretlen okból kiskiklott. A kiskiklás folytán a bejáratú vágány eltorlaszoltatott s így a bécsi, gráci és győri személyvonatok csak elkéve érkezhettek meg Budapestre. A szerencsétlenség következtében egy-két kocsit megrongáltot. Személyek nem sérültek meg. A vizsgálatot megindították.

— **A tél.** A földmívelésügyi minisztérium vizirai osztályához érkezett jelentések szerint a Duna, mellékfolyóival egyetemben, jégpáncéllal van borítva. Budapesten a víz 24 centiméternyi áradás mellett ma 74 centiméternyi magasságban áll 18 centiméternyi vastagságú jég mellett. A Száván is áll, a jég 13 centiméternyi vastagsággal, sőt Mitrovicánál, ami igen ritka jelenség, 12 centiméternyi vastag jégburkolat mellett áll a jég. A Mura is beállt Ratgersturnál, A Száva csak Brodnál zajlik.

— **Az angol Haynau.** Körülbelül ez a találó kifejezés ahhoz, hogy mi Dél-Afrikában Kitchener lord, az új generalissimus. Majdnem utólrá az osztrák Haynaut a kezgyetlenség dolgában, csakhogy egyelőre persze nem tábornokokat huzat föl az akasztófára. Azok ninesenek egy a keze ügyében, mint a közönséges boer népsé. Angol lap, a londoni *The Speaker* írja, hogy amikor Robertstől átvette a főparancsnokságot, első dolga az volt Johannesburgban, hogy hét utlandert fölalkasztatott. Mind a hét letette már angol kézbe a semlegességi fogadalmat. Kényszerülve voltak rá, mert az életük vagy a szabadságuk forgott a kockán. Mikor azonban a boerok visszatértek Johannesburgba, újra fegyvert fogtak. A háború folyamán fogságba kerültek. Hirtelen megállapították, hogy kik a foglyok, Johannesburgba viték és az emberséges Kitchener fölalkasztotta őket.

— **A huszadik század hírlapja.** A London Daily Mail kiadója érdekes fölolvastat tartott Londonban a huszadik század hírlapjairól. Harmsworth ur, így hívják a kiadót, azt hiszi, hogy a jövő század hírlaprodalma a nemzeti újságrust szolgálataba fog szegődni, amely egy újságot fog szerkeszteni s azt a helyi viszonyok szerint átalakítja, fogja szétküldeni Európá minden fővárosába, ahonnan azután a vidéki városokat fogják ellátni hírlappal. A jövő század hírlapjai kizárólag a hírszolgálatat foglalkoztatnak és soha irodalmi cikkeket nem közölnek. Hogy ez a szempont a helyes, azt Harmsworth ur a saját lapjának terjedésével iparkodik bizonyítani, melynek — pgymond — egyetlen előnye az, hogy röviden jelzi a kiemelkedő európai eseményeket, úgy, hogy az olvasók néhány perc alatt tisztában vannak a helyzettel. — Harmsworth még csak harmincöt éves, de már sikereiben gazdag életpályára tekinthet vissza. Már tizenhét éves korában szegődött a zsurnalisztika szolgálatába és mintán rövid ideig egy jelentéktelen kis újság szerkesztőségében dolgozott, a maga szakállára alapított egy lapot *Aussens to Correspondents* címe alatt, amely csakhamar nagy népszerűsége tett szert. De legnagyobb sikerét mégis csak később aratta, amikor a *London Daily Mail* alapította meg. Ez a lap, amelylyel milliókat szerzett néhány év alatt, az ok szerint az elvek szerint készült, amelyeket szerencsés tulajdonosa fölolvastatában kifejtett.

— **A hosszuletiük hazája.** A francia statisztikusok alaposan kimutatják, hogy annak a régi közmondásnak, mely szerint Magyarországon kívül nines élet, csakugyan igaz van. Magyarországon — így hiszik a franciák — nem csak jól élnek az emberek, de sokáig is élnek. A között a 62,000 száz éven felüli aggastyán közt, amely Európában élt az utolsó tíz évben, Magyarországon volt a legtöbb. Ebből aztán bátran azt lehet következtetni, hogy ez a hosszuletiük hazája. Csak azt ne következtessék belőle, hogy az aggastyánok hazája.

— **Pánik a színházban.** Chicagóból táviratozzák: Tegnap a zsidószínházban, amely egy iparsarnokban van elhelyezve, ez előadás alatt alapitain tűzi látma következtében pánik keletkezett. A nézők, számszerint vagy 800-an, a kijárat felé tolongtak, miközben három asszony, három lány és egy fu életét veszítette és 22 ember megsérült.

— **Az ítélet elől.** Frankfurtról táviratozzák, hogy egy ottani kivándorlási irodában elloptak egy embert, aki gyanus viselkedésével feltűnést keltett. Az illető azt vallotta, hogy Kovács Péter a neve, Bakonyi-Szombathelyen, Magyarországon született és 43 éves. A rendőri vizsgálat kiderítette, hogy Kovácsot a vesprémi törvényszék súlyos testi sértésért hat hónapi börtönrre ítélte. Kovácsot, aki a büntetés elől Amerika felé akart szökni, visszaszállították és átadták a vesprémi törvényszéknek.

— **Két hetes álm.** Lembergől táviratozzák, hogy Tarnopolban Koppel odaváló kereskedőnek nyole éves fia két héttel ezelőtt mély álomba merült s azóta nem sikerült felközteni. Szívverése normális. A fiut mesterségesen táplálják.

— **Rendőri hírek.** Hölzel Lipót, csepeli vendéglős, akit tegnap az alagutnál elragadták a lovai s a kocsiról leveve, súlyosan megsebesült, az éjszaka a Rókus kórházban meghalt. — **Polgár** Mari család-leány, aki tegnap a Gyár-utca 5. számú házában megmérgezte magát, az éjszaka a Rókus-kórházban kieszvedett. — **Golstein** Bertalan 17 éves fiú ma reggel a Ludovicum-utca 10-ik szám alatt egy ló ügy mellbe rugott hogy mire orvost hívtak hozzá, meghalt. — **Gátesik** Pal, maglódi születésű 27 éves kocsitól, ma a józsefvárosi teherpályaudvaron két kocsit közé került s oly súlyosan megsérült, hogy haldo-kolva viték a Rókus-kórházba. — Az éjszaka a Juranics-utcaiban a rendőrlaktanya mögött egy ismeretlen, huszonöt évesnek látszó férfi szíven lötte magát. Holttestét a boncoló intézetbe szállították, ahol ma ismerték föl. **Cseh** Péternek hívták. téti györmegyei születésű öpép-segéd, aki két héttel ezelőtt került föl a fővárosba és az Izabella-utca 27. szám alatt bérelt lakást. Tettének oka ismeretlen.

(X) Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!

Az ellopott lant.

Báttaszéken a napokban ismeretlen tettesek egy odaváló ur lakásáról elloptak egy lantot. A lantnak ez volt a felirása: *Az országos magyar költők díja.*

Ki nyáron, melegben, télen, ha fagy:
Mindig a bőlesek bőlese vagy,
Kiért olyan sok rimet outnak,
Mert jó vagy kiinduló pontnak,
Kiben nincs egy csipetnyi kis hiba,
Tehozzad szólok én is, Rabbi Akkiba:
E rimbeszéd, világot hagyha lá,
Széjjelvered sírodnak a falát,
Hogy ilyen még nem történt teveled,
— Mert van már új a föld felett.

Kedves Akkiba, fogadj velem,
Es biztos meggyerem:
Olyat mondok, minnek nincs párja,
Mióta a föld a bolondját járja,
Ember sok van rajt' ostoba,
De ilyet nem evett senki soha.

Hiszi olyik, hogy majd Chamberlain
Segíteni fog a búrok terhén,
Vagy, hogy Vilmos az imperátor
Nem lesz többé piktor s orátor.
Olyik a muszka cárt úgy látja,
Mint, aki a „béke“ barátja,
Azt is hiszi ember, de számos,
Hogy Budapest tán világváros.
Olyik meg erényvel van telve,
Es az elve,
Hogy szerénynek kell lenni,
— Elég bolond.

De mindez semmi.

Öreg rabbi mostan vigyázz,
Meglásd, kitör a lán,
S ugrol, vagy százat:
A szent huszadik század
Első havában esett meg a dolog.
— Csoda, hogy még a föld forog. —
A tolvajok, mikor kikoptak
Már mindenből, hát: lantot loptak.
Hallod, öreg rabbi:
Corpus delicti lett a lant!
Mit szólasz ehhez ott alant?
Bolond akad sok,
De ki a fagyban lantot lop
És nem szemet!
Ha ez nem az,
Hát nincs a földön örület.

— f. n. —

FŐVÁROS.

A főváros háztartása.

Budapest, január 16.

Ma délután 5 óraker gyűlt össze először az a harminc tagból álló bizottság, amelyet a közgyűlés abból a célból küldött ki, hogy vizsgálja meg a főváros háztartásában s különösen a pénzügyeiben mutatkozó bajokat s tegyen ez iránt javaslatot.

A bizottság ülésén Halmos János polgármester elnökölt. Az elnök előadta a bizottság kiküldésének a történetét. E szerint akkor, amidőn most a költség-előirányzatban két millió korona deficit mutatkozott, a tanács azban az eszmével foglalkozott, hogy az adott emelni kell. A pénzügyi bizottság kifejezést adott annak az idegenkedésnek, amelylyel az adóemlést a főváros közönsége fogadná s azt a nézetét nyilvánította, hogy a pénzügyeket a takarékoság útján lehet rendezni.

A polgármester most is, mint a költségvetés tárgyalásakor, kinyilatkoztatja, hogy aligha fog az sikerülni egyedül a takarékosággal s jövőre az adóemlést nem lehet kikerülni. Hiszen a főváros olyan hatalmas arányokban növekedett, hogy a háztartása fennmaradásához a régi eszközök elégtelenek. De más módokat felhasználásával mégis el lehet érni a főváros háztartásának a rendezését. Ezért küldte ki a közgyűlés ezt a bizottságot. Kéri a polgármester, hogy a munkálkodást gyorsan végezzék, úgy, hogy április elején, az 1902. évi költségvetés tárgyalásakor már kész javaslattal állhassanak elő.

Polónyi Géza elsősben is azt kívánja, hogy ennek a bizottságnak a tárgyalásai minden fővárosi bizottsági tag részére legyenek nyilvánosak, de szavazójoga másnak ne legyen, csak a kiküldött 30 tagnak. Szerinte a bizottság működésének két része van: az egyik részt alkotják azok a dolgok, amelyeket az

önkormányzat keretén belül lehet végrehajtani, a másik részt pedig azok, amelyeket a kormányval egyetértőleg lehet rendezni. Szerinte a deficit 5 millió s ebből két milliót önkormányzati intézkedésekkel lehet törülni, három millió pedig olyan természetű, amely abból származik, hogy a kormány áthárítja a teendőt a fővárosra.

Ennek az utóbbinak a rendezése céljából hivatalosan kell érintkezése lépni a kormányval, mert már is az a nézet kezd mutatkozni, mintha egy kormányellenes városi oppozíció alakult volna. Pedig senkinek sincs ilyen szándéka. De bármely kormány álljon az ország élén, be kell látnia, hogy csak az kormányoz helyesen, amely a többiek mellett a közvéposztály érdekeit sem hanyagolja el; már pedig a városokban s főleg a fővárosban, erre esik a főszűly.

A főváros háztartásának a rendszere ma már oda jutott, hogy pénzügyi kalamitások előtt állunk. Az állam olyan terheket ró a fővárosra, hogy roskadozik alatta. De a főváros mégsem csak egyszerűen menekülni akar a terhektől, hanem azt kívánja, hogy ossza meg azokat vele az állam. Javasolja tehát, hogy ennek a kérdésnek a tisztázására küldjenek ki külön albizottságot.

Indítványozza különben, hogy a harminc tagú bizottság annyi albizottságot küldjön ki, amennyi szükséges arra, hogy az összes ügyosztályokban alapos vizsgálatot végezzenek s aztán ennek az alapján konkrét javaslatot teheszenek.

Steiger Gyula nem tartja helyesnek a sokféle albizottság kiküldését, hanem inkább azt kívánja, hogy a plénium valamely előadó tervezete szerint járjon el s ez az előadó nem lehet más, mint az illető ügyosztályt vezető tanácsos.

Azután Császár Jenő, Del Medico Ágost, Springer Ferenc, Tencer Pál, Láncoz Leó, Szalai Mihály és Radocza János szólaltak föl, mindannyian amellett, hogy e bizottság tárgyalásai nyilvánosak legyenek, mire az elnök polgármester szól a kérdéshez. Annak adott kifejezést, hogy a mai tanácskozás is meggyőzhette a bizottsági tagokat arról, hogy a fölmerült kérdések elintézése nem oly könnyű dolog. Akármelyik javaslatot fogadják el, óriási munkával kell megküzdeniök, ha eredményre akarnak jutni.

Manapság a nagyrögzönségbe odadobott jelszó az, hogy az adminisztrációnak nagy bajai vannak. Mindenki hangoztatja ezt, bár a legkevesebb ember hiszi is azt, amit mond s még kevesebb érti. De hát ez divat most.

Hogy a bajokon segíteni lehessen, a bizottsági tagoknak is alaposan ismerniök kell az adminisztráció minden részletét. Teljes bizalommal van az iránt, hogy a tanács tagjai, amennyiben bajok vannak, azokat föl fogják tártani a bizottság tagjai előtt, mert hiszen a bajok legnagyobbjai az ő hatáskörükön kívül fekvő okokban rejlik. De minden bajnak csakis úgy lehet gyökeresen elejét venni, ha a fővárosi törvény revíziója megtörténik. A mai hiányos adminisztrációt olyan tökéletessé tenni, amely a mai felett igényeknek megfeleljön, a mostani törvény keretén belül alig lehetséges. Pedig sokat foglalkoztak ezzel a kérdéssel. Nyolc különféle javaslat készült, három munkában van és tervehben egy egész sereg, amelyek mind a bajok megszüntetését célozzák. Amde még sem remélhető, hogy e eek a módokatok segíthetnek, mert az 1872. XXXVI. törvényeikk elavult keretében mozognak. Ha a bajokat ismerik, akkor azok megszüntetésére kell törekedni s ha ez megtörtént, akkor lehet a pénzügyi helyzetet javítani.

De legkönnyebben lehetünk tisztában azzal, hogy mik azok a terhek, amiket a kormány áthárított. Itt van helye a kormányval való érintkezésre s ezt ő maga is megteszi. Erre nézve a bizottság kiküldése legelőbb megtörténhetik. A többi kérdések: a közigazgatási bajok orvoslása és a pénzügyi dolgok, már nagyobb nehézségeket okoznak. Kéri azonban a polgármester, bármely javaslatot fogadnák is el, az ügyszabályok vezetőit ne mellőzzék. Végül megígérte a polgármester, hogy a jövő hét elején ő maga mutat be programot arra nézve, hogy hány bizottságot küldjenek ki és hogy ezek miként működjenek.

A bizottság ezután eltagadta Polónyi javaslatát s a kormányval való érintkezések céljából albizottságot küldött ki, amelynek tagjai: Halmos János polgármester (elnök), Steiger Gyula, Polónyi Géza, Radocza János, Tólay Lajos, Láncoz Leó, Kunz Jenő, Morsányi Károly.

A bizottság legközelebbi ülése hétfőn délután lesz.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Vígyszínház. A Vígyszínházban ma este Feld Irén lépett tel vendégképpen Trilby címszerepében. A fiatal művésznő, aki erős hűlés következtében olyan erős indispozícióval küzdött, hogy fellépése is csaknem kérdéssé vált, (Varsányi Irént, a színház rendes Trilbyjét, az utolsó pillanatig készlelben tartották) nagy akaratával arra határozta magát, hogy indispozíciója dacára eljátsza a hipnotikus kis modelléany szerepét. Ennek az indispozíciónak természetesen első sorban a fiatal művésznőnek különben ismeretes, csengő és tiszta organuma esett áldozatul, úgy hogy alakításának dicsőítője! részéről ezuttal nem írhatunk. Játékbeli technikájával és alakításának sok finom, érzéstartalék részével ma este is megmutatta, hogy intelligenciája a legmagasabb fokon áll s biztos vonásokkal tudja rajzát adni olyan nehezebb és komplikáltabb lélekállapotoknak is, amilyeneken a szegény kis Trilbyt keresztülhurcolja ördögös Svengália. Ha teljes re-

kedtsége nem gátolja meg a fiatal művésznőt abban, hogy játékbeli bizottsága és sok finom árnyalása mellett, organumának szépségét is érvényesítse, akkor Trilbyjével kétségtelenül teljes hatást ér el. A fiatal művésznő igazi színvonalú hivatottsága és tehetsége mellett semmi sem bízniút jobban, mint éppen az, hogy a színvonalú hatás kiaknázásának egyik legfontosabb eszközéről, a beszéd hatásáról, le kellvén mondania, még e nélkül is olyan sok művészileg értékeset nyújtott alakításában, hogy félig-meddig néma Trilbyjével is szép hatást tudott kelteni. A szépen megteit ház sokat tapsolta a fiatal vendéget, aki vasárnap délután különben, remélhetőleg jó diszpozíció mellett, megismétli a hipnotikus dráma címszerepét.

V. filharmoniai hangverseny. Ma este tartotta meg a filharmoniai társulat V. hangversenyét, amelyen — az eredeti terv szerint — Lohse stuttgarti karmesternek kellett volna volna dirigálni. A vendég helyett, kit közbejött akadályok visszatartottak a budapesti szerepléstől, Kerner István, a filharmoniai hangversenyek jeles karnagyja forgatta a dirigens pácát, aki határozott tehetségével mindinkább jobban hódítja meg személyének a budapesti közönséget. A mai este vendége: Lamond Frigyes zongoraművész volt, aki Csajkovszky: b-moll zongorahangversenyét játszotta a filharmonikusok kíséréte mellett. A belga származású művész, aki azonban már évek óta Németországban él, először jelent meg ma este a magyar főváros hangverseny-pódiumán és anélkül, hogy valami különösebb reklámmal dolgozott volna érdekében, egy csapásra hódította meg a budapestieket. Aki pedig a közelmúltban sűrű egymásutánban hallhaták Sauer, d'Albert-t és Rosentalt. Csajkovszky szertelen, színekben és formákban bujálkondó koncertjét, amelyet utóljára évek előtt hallottunk Sauer egy jótékonyági hangversenyén, hatalmas művészettel játszotta el a vendégművész. Azok között, akik billentyű segédelmével beszélnék szívükhöz és idegeinkhez, Lamond ur igen előkelő helyet foglal el és „nemt man die besten Namen, wird auch der seine genannt.“ Hihetetlen erő van acélos ujjáiban, amelyek a fortissimo legerősebb viharától egészen a leggyöngédebb pianissimo sóhajáig mindenre képesek. Hiányzik belőle a német kedély melegsége, de amit a ráadásul adott Schubert (Tauszig) Reitermarsch-ból észrevettük, nem is teszi nehezkessé művészetét a németek profészorkodó hajlama se; mert vannak filológusok a zongorán. Lamond, aki a közönséget valósággal elragadta, a Liszt-féle Liebestraumert meleg lírával adta elő. — Az est újdonsága Herzfeld Viktor Szerenáda volt (ét tételben vonós hangszerekre írva). Herzfeld Viktor, fővárosi zenéeltűnknek ez a kitűnősége, szívesen látott vendége hangverseny termeknek, mint interpretáló művész és komponista egyaránt. Valami uemes, átszellemült disztinyváltság jellemzi egész egyéniségét, amelyen megosillan az idealizmus sugara. Ma bemutatott műve valóban nyeresége hazai zeneirodalmunknak, amelyet előkelő módon fog képviselni bizonyynal csakhamar a külföldön is. A bevezető pasztorális-hangulatu tétel valóságos kis csipkeműremek a maga átlétszó kedvességében, a scherzo pedig csupa báj és mosoly. Invenció szempontjából leg-főbbre becsüljük az archaistikus formákat kereső negyedik intermezzo-tételt, míg a nocturno csaknem kinosan van elnyujtva; ez már nem sóhaj, hanem nyugós. A jeles szerzőnek, aki előelő tudással, finom ízléssel sohase marad adósunk, bár dala-invenciója nem mindig a maga forrásából merit, hatalmas babérokoszorut küldtek tisztelői, a közönség pedig tüntető lelkesedéssel többször hívta ki a pódiumra. Beethoven VIII. szinonijája és Weber Euryanthe-nyitánya egészítette ki a műsort. (G.)

Gróf Zichy Géza az Operában. Gróf Zichy Géza az Operaházban 20-ikán, vasárnap személyesen fogja vezényelni szerzeményét, a Roland mester című dalművet. Az előadást rendkívüli bérlétszínben (1. sz.) tartják, a Magyar Királyi Operaház és Nemzeti Színház nyugdíjintézete javára. Az előadás szereposztása a következő:

Yvette — P. Bianchi Bianka mint vendég, Parbléuné — Diósné H. B., Ninon — Payer M., Irma — Kann M., Colette — Berts M., Roland mester — Kertész, Levelesol — Ney D., Beauvieux — Gábor, Damoiseau — Mihály, A cirksuz igazgatója — Kiss B.

Népszínház. A Népszínházban holnap, esütörtökön, a Piros bugyellárás kerül színre, Blaha Lujza asszonynyal, pénteken pedig gróf Kinskyné Pámay Ilka lép föl újra a Nebánsvirág címszerepében. Szombaton kerül bemutatásra A modell című Suppé-féle operett.

Küry Klára betegsége. Küry Klára, a Népszínház kiváló művésznője, már egy hét óta gyöngédek. Egy erős hűlés, amely miatt fellépéseiről le kellett mondania, ágyba vetette s most influenzában szenved. Bajja nem konolyabb természetű, de még napok fognak beletelni, mire fölkelhet és a szobát elhagyhatja.

**** Műsorváltás a Vigszínházban.** Jászai Mari asszony influenza következtében még pár napig szobában kénytelen maradni. E miatt a Vigszínház igazgatósága a heti műsor csütörtöki és pénteki előadásait megváltoztatta olyformán, hogy a hirdetett egyfelvonásosok helyett csütörtökön a *Mozgó fényképek*, pénteken a *Tartalékos férj* adják elő. Szombaton lesz a *Tükör rendő* bemutatója.

**** Kamarahangverseny.** A Grünfeld-Berkovits-Rikai-Bürger vonós-négyes társulat ezidei hatodik kamarahangversenyt 20-ikán délután 4 1/2 órakor kivételesen a Vigadó nagyeremben tartja. Kubelík Jan és Eibenschütz Ilona közreműködésével. Kubelík Dvorák Es-dur vonós-ötösében az első hegedűt játsza; Eibenschütz kisasszonnyal Beethoven Kreuzer-Sonátáját és végül Bael Chiacornáját adja elő. A bérlet a hangversenyre szóló bérletfolyamban a Rózsavölgyi cégnél cserélhetik ki. Ugyanott napi jegyek is kaphatók.

**** A modell.** A Népszínházban. miután Z. Bárdi Gabi teljesen fölépült, egész héten folytak a házi főpróbák *Suppré* Ferencnek A modell című nagystíli operettjéből. Az ujdonság női főszerepét, a modellt, Z. Bárdi Gabi játsza, kinek ez első nagy énekes szerepe. A másik két női szerep *Krecsányi Sarolta* és *Bojár Teruska* kezében van. A nevezetesebb férfiszereplők: *Németh József*, *Kenedich Kálmán*, *Tollagi Adolf* és *Ujvári Károly*. A próbakat *Vidor Pál* főrendező, a zenekart *Barna Izó* karnagy vezeti. Az operett bemutatója szombaton, e hó 19-én lesz.

**** Opera.** Az Operaházban holnap, csütörtökön F. Konecsek Viktória asszony második vendégfellépésével *Aida* kerül előadásra. A vendégművész Annorist, a címszerepét játsza. Az előadást bérletfolyamban (évi bérlet 10. sz., havi bérlet 10. sz.) tartják.

**** A nagyszabású színházról.** A nagyszabású színház, mint tudósítónk jelenti, nem a szórakozás és a vigasság helye. Politika járja a teatrumban, még hozzá féktelen politizálás. Magyar társulat csak nagy nehezen juthat be a színházba, a szászok között működő tulzók csapata még a zenészeket is terrorizálja magyar előadás alkalmával. A békétlenkedőkkel a szászok komoly eleme persze nem azonosítja magát, a terrorizmus mindazonáltal javában működik. Tegnapelőtt a színházban az Uránia Színház előadásán csinos botrányt rendeztek a szász tulzók. Alig ejtette ki a felolvasó az első magyar szót, zajos közbeszólások hangzottak mindenfelől:

— Nur deutsch!
— Hier sind Sächsische!

A felolvasó erre előzékenyen a magyar szöveget németre is lefordította, a botrányhősök azonban ezzel sem érték be és egyedül akarták hallani a német szót. Követelésüktől csak akkor álltak el, amikor a józan gondolkodású közönség lehurrogta őket. A botrányban a legmegbotránkoztatóbb, hogy a német szó mellett rendezett tüntetésben a szász gimnázium tíz-tizenöt növendéke is résztvett. A harcias gimnazisták azonban nyomban elérték büntetésüket, kiutasították őket a színházból.

**** Vendég szereplés.** Dezső József, a Nemzeti Színház kitünő művésze pénteken, szombaton és vasárnap Kassán vendég szerepel, a Kolostorból, Eféfé után, (premierer) Stomlay család és Liliomfi darabokban. A kassai közönség körében nagy érdeklődés mutatkozik a vendégjátékok iránt.

**** Néphangverseny a munkanélküliek javára.** A fővárosi Vigadó nagyeremben február 2-án, szombaton, nagyszabású néphangverseny lesz a munkanélküliek javára. Széll Kálmán miniszterelnök védnöksége alatt rendezik a jótékony-zeneünnepélyt, amelyen a honvédeknek és a Ganz-gyári dalkör működik közre, dr. Hackl Lajos tanár, karnagy, vezetése mellett. Az ólósó belépőjegyeket a főváros gyáraiban árusítják el, úgy hogy körülbelül ötezer munkás lesz jelen.

**** Színinövendékek vizsgája.** A Vigszínház színészközlőjének növendékei tegnap a nagy színpadon mutatták be képességeiket. Szigeti József *Falu-siak* című vígjátékát, melyben legjobban tetszett *Váradi Jolán*, *Ornás Karolina*, *Gyárfás Dezső* és *Murányi Miklós*. A színtalálk mögött az első darab végzetével a növendékek *Rónaszéki Gusztáv* tanárnak ezüst botot nyújtották át. Ezután előadták *Pailleron: Szikla* című egyfelvonásos vígjátékát. Ebben a darabban *Kaposi Juliska* szép reményekre jogosító, ügyes játékában gyönyörködött a közönség, mellette *Somló Margit* fejlődő talentuma nyilatkozott meg. Az elismerő tapsokat mind a ketten megérdemelték, *Acz József* nemkülönben.

**** Gyermekszínház.** Az *Aranyhalaeska*, az *Arany-lány* vagy az *anya áldása* című gyönyörű varázsszereget a gyermekszínházban eddig folyton zsufoit házak előtt adták. „A varázsszereg” holnap, csütörtökön jótékony előadásban kerül színre a budapesti tanítók árva-alapja javára. Jegyek már délelőtt kaphatók. Az előadás délután fél 5 órakor kezdődik.

**** Hangverseny a Telefon Hírmondóban.** Ma délután 5 órakor nagy hangversenyt rendez a Telefon Hírmondó előfizetőinek és halgatóinak. A rendezés csütörtöki hangverseny helyett a mai koncerten oly számok is lesznek, melyek az esti hangverseny keretében szoktak szerepelni. Közreműködésüket megígérték: *Bárdossy Irén* és *Csillag Teréz* urhélyek, *Dezső József*, *Gyöngyi Izó*, *Kürthy Emil*, *Lányi Géza*, *Rassó Géza*, *Strósz Árpád* és *Zöldi Marci* urak. A

hangversenyt *Zörgő* bácsi rendezi. Este a Telefon Hírmondó a Magyar Királyi Operaházban színrekerülő *Aida* operát fogja közvetíteni az előfizetők lakására, majd annak végzetével az esti felolvasás következik s aztán még 11 óráig cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül.

A spanyolfal.

Budapest, január 16.

A Népszínházban ma rettenetes bajt csinált egy spanyolfal. Egy spanyolfal, amely hiányzott. Egy spanyolfal, amely nem volt ott, ahol lennie kellett volna. Egy spanyolfal, amely ott volt, ahol nem volt szabad lennie.

Percekig tartó zavart okozott az előadás menetében a fatális spanyolfal. Amíg előkerült, a színpadon levő két művésznek a rögtönzések egész sora-zaival kellett a kínos pauzát kitölteniük, a közönség pedig oly idegessé lett, hogy akinek verejték nem gyöngyözött a homlokán, az akaratlanul is hangosan sürgette a régóta esedékes, a hiabavárt, a csökönyösen távolmaradó — spanyolfalat.

Őnök ismerik a *Nebántsvirágot*. S tudják tehát, hogy az első felvonás az apáca-klastromban játszik, ahol a bájós *Flavigny* kisasszonyt egy ifjú és dalias levante *Champlatreux* ur készül meglátogatni. Ennek a vizitnek persze a fejedelemasszony jelenlétében s a végzetes spanyolfal közbenjöttével kell megtörténnie. *Flavigny* kisasszonyt *Pálmay* Ilka a fejedelemasszonyt *Siposné* játszotta.

A vendég bejelentésekor a fejedelemasszony elrendeli a spanyolfal előhozását. Ezt a parancsot egy pillanat alatt kell teljesíteni, mert hiszen a vendég már a küszöbön áll s várja beboacsátását.

A szolgálattevő apáca hátrafordul, körülnéz és keres valamit. Keresi a spanyolfalat. Ijedten tapasztalja, hogy a spanyolfal nincs jelen. A publikum azt hiszi, itt valami új művészt jön, talán valami eddig ismeretlen variánssal a jól ismert operettnek, és színjátéknak nézi a spanyolfalért hátraküldött apáca ijedségét.

Pálmay Ilka és *Siposné* néhány percig türelmesen várnak, aztán hátraháznak:

— Teremtő Isten, mi ez? Se spanyolfal, se apáca!

A háttér kétségbeesetten üres. No most mi lesz! A közönség végig fut a libabőr. Hogyan vágja ki magát ez a két szegény asszony a lehetetlen helyzetből?

A két művész pedig érzi, hogy itt némán nem vesztegelhet. Ha török, ha szakad, a pauzát be kell tölteni valamivel. És megered közöttük — kedves, bohókás játéktól kísérve, amely azonban nem leplezte egészen szorongásukat — a következő párbeszéd:

Pálmay: Nos anyám, hát hol a spanyolfal?

Siposné: A spanyolfal, íám? Hát hol is van az az ostoba spanyolfal? (Derülség.)

Pálmay: Miért mondja, anyám, azt a szegény spanyolfalat ostobának? Hát van okos spanyolfal is? (Élénk derülség.)

Siposné: Őszintén szólok. Okos spanyolfalat még én sem látam soha. De hogy az a spanyolfal, amelyet ily soká hoznak, ostoba spanyolfal, azt becsületszavamra jelenthetem ki. (Még élénkebb derülség.)

Pálmay: Bizony már itt lehetne. Kínos ez a várakozás — a bejelentett vendégnek. (Taps.)

Siposné: A vendég csak hadd várjon. De mi?... Hát bizony mi sem tehetünk egyebet. (Megújult taps.)

Pálmay: Tudja mit, anyám? Fogadjuk ezutal a vendéget spanyolfal nélkül. (Tapsvihar.)

Siposné (megbotránkozva): De lányom, hova gondolsz? E, ej, te gonosz kis teremtés, ilyen gondolat hogyan férhetett a te kis agyacskádba?

Pálmay (durcásan): Hát mit csinálnak, ha még mindig nincs itt a spanyolfal? Ez ember kinjában sok minden bolondot összehogdol. (Élénk derülség.)

..... Valahára, ennyi kínos perc után, megjelenik a színen az apáca. A publikum megkönnyebbülve sóhajt fel: „Hát! istennek, nyilván itt lesz végre a spanyolfal.”

Dehogyan volt itt! Szó sincs róla, hogy itt lett volna. A boldogtalan apáca üres kézzel támogett be a színpadra. Odámbolygott a főnök elős s halkán sugott neki valamit. Nyilván ezt: „Borzasztó katasztrófa! A spanyolfalért a padlásra kellett küldeni.”

És megered újra a párbeszéd.

Siposné (grúlit mosolyval, mely hasonlít Oflóliához, a vízbeugrás előtt): Tabicám, tudod, mi az újság? Még mindig nincs spanyolfal.

Pálmay (rövedve): Csakugyan nincs?

Siposné: Nincs! Nincs! Bizony isten nincs.

Pálmay (erőitett pajzansággal felkacag): Ha, ha, ha! Én nem is tudom, mire való hát az a spanyolfal? Én csak egy használt tudom a spanyolfalnak. De ez nagyon vidám dolog ám. El sem merem mondani.

Siposné (a fentvázolt mosolyval): No csak

mondj el, drága, egyetlen, édes, összehasonlíthatatlan, varázslatos tabicám. (Elégedetten néz szét, mintha azt mondaná: „No most jó sokat beszéltem.”)

Pálmay: Jó, hát elmondom. De aztán meg ne haragudjon ám. Hát a spanyolfal... A spanyolfal arra jó, hogy esküvő után a házasságban... (Dörgő tapsvihar, lelkes éljenzés. *Pálmay*nak elcsuklik a hangja. Látszik rajta a rémület, hogy megfélekedzvéen szerepéről, a zárdában beszélt ilyesmit.)

Siposné (ijedten hozzászalad, befogja a száját): Teremtő Isten és minden szentjei, te ostoba rossz kis leány, hogy mersz ilyet itt mondani? (Megújult tapsvihar.)

Pálmay: Igaza van, anyám, de miért nincs még itt a spanyolfal?

Siposné: Istenem, istenem, hol van a spanyolfal?

Pálmay: Tudja mit, anyám, vigasztalódjunk, majd csak előkerül valahogy.

Siposné: Mióta én főnök vagyok ebben a zárdában, ily rendelkezésem nem fordult elő soha. (Derülség, taps.)

Pálmay: Majd csak hátraháznak, hátha hozzák már a spanyolfalat.

Siposné: Ha hozzák, jelentsd! (rekedten.) Ha még soká tart, elájulok.

Pálmay: Hát persze, persze, künn vár a vendég. Helyzetünk nem mondható rózsásnak. (Biztató mosolyal.) De azért nem ájulunk ám el. Nem bizony. (Dörgő derülség. Tomboló tapsvihar.)

..... A publikum most már izgatottan feszülkedik. Zsűllékből, páholyokból repül a színpad felé a kiáltás: „Hol a spanyolfal? A spanyolfal hol marad?”

Siposné: Majd meglátod, íám, a vége mégis csak az lesz, hogy elhozzák. Hát e'rakták valahová. Az ilyesmi megcsik.

Pálmay: Már hogynye találnák meg? Még egy gombostűt is megtalálnak, ha okosan keresik, hát még egy spanyolfalat, amely ekkora, ni! (Kitérja mind a két karját s közben epedve néz a színpad felé.)

... A publikum már zug. Ekkor hirtelen felujjong *Pálmay* Ilka:

— Nini, itt hozzák a spanyolfalat.

Siposné (megtörve):

— Üdvözlégy, spanyolfal.

A korpusz delikitt ezerszeres áhval fogadja a közönség.

— Bravó spanyolfal, éljen a spanyolfal, — üvölti száz meg száz torok.

Siposné kikapja az apáca kezéből a spanyolfalat, boldogan felállítja az előtérben.

Majd így szól:

— Annak se szeretnék én ám a bőrömben lenni, aki így el tudja rakni a spanyolfalat. Micsoda büntetés vár rá!

Vidám hatóhatás s meg-megújuló tapsal jutalmazza a feszegetésből megváltott közönség a két művésznek lélekjelentését.

Az intermezzo csaknem tíz percig tartott. Utána az előadás zavartalanul perdült le.

1848.

— Premier az Urániában. —

Budapest, január 16.

A szabadságharc történetének objektív kritikája most kezd alakulni, amikor annak a csodás időnek a szereplői kiveszőben vannak. Most bontakozik ki valójában annak a fenséges kornak a képe, amely a magyar történelemnek egyik legnagyobb, dicsőséggel telt és örökkécsú lejetezte. A szabadságharc történetének fardhatlan kutatói között előkelő helyet foglal el *Hentallér* Lajos. Néhány év előtt *Kossuth és kora* című könyve feltűntetést keltett avval a rengeteg sok új adattal, amelyet a könyv magában foglalt és amelyek új oldalról világították meg a szabadságharc sok momentumát. A kutatásaiban őszinte lelkesedése is támogatja *Hentallert*, becses írói kvalitásai révén pedig színes, ragyogó képpé, élő jelenléte formájává a felkutatott adatokat, amelyeken a jövő építi majd fel a szabadságharc egységes és objektív történetét.

Hentallér Lajosnak az Urániában ma este előadott darabja, az *1848*, a szabadságharc eseményeit három részben mutatja be. Az első a szabadságharc előtti való időket írja le. 1847. a követek választása, a bécsi forradalom, március tizenötödike, az első magyar minisztérium megalakulása, a verbuválás, a huszárok hazatérése, a nemzetiségi felkelések, Jella-sich futása — sok tarka epizóddal rajzolja élénk annak a kornak a hangulatát, amely előviharja volt a szabadságharc kitörésének. Erezzük a lelke izzó forrongását, amelynek a tüze rövid idő múlva hatalmas lángokkal lobog. Jön a népfőlkelés, az első ütközet, a békeküzdöttség, azután *Branyiszko*, *Bodrog-Keresztur*, *Arad*, *Szeben*, *Szolnok*, a vörössapkások dicső csapata, *Gábor Aron*, *Vizakna*, a piskii

hid elfoglalása, Hatvan, Tápió-Bicske, Isaszeg, a halhatatlan vezérek nagy sora és ennek a dicső korzaknak, amelynek csak nyert ütközete volt, a befeszése: az oroszok bevonulása. Végül következik a szabadságharc legragyogóbb napja: május 21-ike, Budavár bevétel. Utána a vesztett csaták és augusztus 13-ika: Világos...

Lendület, tömör nyelven, sok helyütt költői szárnyalással, nagy lelkesedéssel festi ezt a kort Hentaller. Es lelkesedése rajongással fokozódik, amikor a szabadságharc legnagyobb alakjáról, Kossuthról szól.

A hazafias darabnak mély hatása, nagy sikere volt. A szöveg szépségein kívül nagyban hozzájárultak e sikerhez a képek. Az Uránia igazgatósága a magyar képzőművészetnek erre a korra vonatkozó összes jelesebb képeit bemutatta. Néhány zeneszám is színezte az értékes darabot, amelynek maradó hatása. Nagy és díszes publikum jelent meg a bemutató előadásra. A szerző a felvonások végén egy páholyból köszöntö meg a közönség zajos tapsait. Tiszteletdíj babérokörut is adtak.

(s. t.)

MŰVÉSZET.

□ **Nemzeti Szalon ügye.** A Képzőművészeti Társulat titkári hivatala a következő sorokat küldte be hozzánk:

Hock János, a Nemzeti Szalon alelnöke, a *Budapesti Napló* 1901. év január 16-iki számában nyilatkozatot tesz közzé, amelyben a Szalon által tervezett nemzetközi kiállításról szólván, egyebek közt a következőket írja: „Mint hogy pedig a Nemzeti Szalonra rá nem bírhatták, (t. i. az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat), hogy ezt a nagyszabású kiállítást a Műcsarnokban rendezze, most ismét ilyen üres szóharokkal akarják elterelni róla a közérdeklődést.

Alólrótt, mint az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat titkára ezennel kijelentem, hogy társulatunk irattárában sehol semmi nyoma sincs annak, hogy a Nemzeti Szalon valaha is lépéseket tett volna társulatunknál az iránt, hogy az általa tervezett nemzetközi kiállítást a Műcsarnokban rendezhesse. Az a föltevés pedig, hogy ez iránt társulatunk tett volna kezdeményező lépéseket a Nemzeti Szalonnál, olyan képtelenség, hogy még cáfolatra sem érdemes. Mind a mellett a leghatározottabban kijelenthetem, hogy társulatunk sem ebben, sem semmiféle más ügyben már évek óta nem érintkezett a Nemzeti Szalonnal.

□ **Magyar kiállítás Bukarestben.** A bukaresti magyar műtárlat, amelyet *Erdélyi Béla*, a szegedi képzőművészeti egyesület igazgatója nagy körültekintéssel és fáradozással rendezett, immár biztosítva van. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat most küldi szét a meghívókat a művészeknek, amelyekben őket a bukaresti kiállításon való részvételre felhívja. A kiállítás tavasszal fog megnyitni a bukaresti akadémia palotájában.

□ **Egy festőművész halála.** Párisból távirat jelenti, hogy ott meghalt *Georges Moreau de Tour* festőművész 53 éves korában. Az elhunyt a híres *Cabanek*nek volt tanítványa s főképp katonai és csataképek festett. A legutóbbi években egész ciklusokat festett a francia-német háborúról.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A pestisről.** A *Közegészségügyi Egyesület*ben ma a tudományos világ kitünőségei és előkelő érdeklődők előtt dr. *Pertik Ottó*, egyetemi tanár előadást tartott a pestisről. A hírneves tudós nagyrészt előadásában glasgowi tapasztalatai alapján beszélt a pestisről, amelynek közönségesen tanulmányozására tudvaleg a kormány annak idején Glasgowba küldte. Fölötte nagy haszna ez a tanulmányt a magyar orvostudományoknak, amelynek egyik legkiválóbb képviselője *Pertik* tanár. Előadását, amelyben tapasztalatairól és tudományos kutatásairól beszámolt, a tudós tanár a *Budapesti Napló* közönsége számára átengedte. Az érdekes és értékes esszé lapunk holnapi számának tárcarovatában közöljük.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Az „Y és I”.** Az *Y és I* sokat tárgyalt pöre a szolnoki vármegyei-bál rendezése alatt, immár két esztendeje, hogy megszületett. A rendezők sorában szerepelt dr. *Szapáry József* királyi alügyész is. Amikor ezt gróf *Szapáry Gyula* volt miniszterelnök megtudta, családai név jogtalan használatát által kikövetelt kihágásért följelentette az alügyészt, mert ezt az ósri nemesi nevet egyedül a gróf családja van jogosítva viselni Magyarországon. Az alügyész, aki ennire magára zudította a gróf haragját, jölehet összes iskolai bizonyítványa és ügyvédi oklevele, és még alügyésszé történt királyi kinevezése is

erre a névre szolgált, egy beadványában arra kérte a belügyminisztert, hogy engedje meg nevének legalább egyszerű „Y” betűs Szapárra változtatni. A miniszter azonban, gróf *Szapáry* közbenjárására, ezt sem engedte meg, hanem *Szapáry* nevet adott a bájba jutott alügyésznek, akit aztán az igazságügyminiszter a miskolci királyi ügyészséghez helyeztet át. A szolnoki járásbíróság, a volt miniszterelnök panaszára később az alügyészt névbitorlásért száz korona pénzbüntetéssel sújtotta, amit megerősített ma a budapesti tábla első büntető tanácsa is. Így végződött a harc a büszke *Y* és az egyszerű *I* között.

§§ **A kivégzett hagyatéka.** A szatmári tragédia hősvél már leszámolt a büntető igazságszolgáltatás. A polgári törvényszék számára azonban még itt maradt néhány rendezetlen anyagi ügy, a *Papp Béla* ellen még életben megindított pör alakjában. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság annak idején 956 korona követelés erejéig lefoglalta *Papp Béla* batizi birtokát, illetőleg annak rászó felerészét. A másik rész öcsének volt a birtoka. A birtokot most elárverezik 10.940 korona kikiáltási árban. Az árverés február 11-ikén lesz Batiz község házánál.

§§ **Helyreigazítás.** A *Magyar Híradó* révén január hó 14-iki számunkban dr. *Szentkirályi Sándor* mokri ügyvéd nevével kapcsolatban egy bűnügyi vizsgálóról és körözésről tettünk említést. Erre vonatkozólag dr. *Szentkirályi Sándor* ur annak a közlésére kér föl bennünket, hogy a róla szóló hír ebben a formában kohlomány. Ő Nyiregyház város tisztügyészével pörben áll, amelynek elődje elé nyugodtan néz.

Nyiltér.

Bokor György

volt Hunyadvármegyei alszámvevő Déván, legyen szives saját érdekében jelenlegi tartózkodási címét e lap kiadóhivatalába „H. V.” jelige alatt mielőbb beküldeni.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

A délafrikai szabadságharc.

Hamburg, január 17.

A *Neue Hamburger Zeitung*nek táviratozzák Londonból: Fokvárosi jelentések szerint a boerok nyugati hadosztályának előrsége Tulbaghnál Ceres mellett van. A középső hadosztály *Beaufort* mellett elfogott egy angol lovas csapatot. Az afrikanderek közül egyre többen csatlakoznak a boerokhoz. Az angol önkéntesek toborzása igen kedvezőtlen eredménnyel jár.

Hamburg, január 16.

A *Neue Hamburger Zeitung*nek jelentik Fokvárosból: *Botha* Lajos január 10-ikén, miután a pretória—middleburgi vasutat messze vidéken megromlatta, erős kommandóval Bronkhorstspruiton át Kaalfonteinba vonult, ahol január 12-ikén a *Johannesburgba* vivő vasutat romlatta meg. Vízalvásban részesítettébe lépett *Delarey*val, aki a maga részéről *Gordont Krügersdorpha* kergette. *De Wel* főhadiszálya Kruonstadot fenyegeti.

London, január 16.

A *Daily Mail*nek jelentik Pretóriából tegnapi kelettel, hogy a boerok Rhenosterkopnál egy tizenkét szekérből álló angol vonatot ejtettek zsákmánnyul. A huszonhárom főnyi kísérőcsapat, amelyből két ember elesett és tizenegy megsebesült, megadta magát, de a boerok azután szabadon bocsátották. A *Standard*nak jelentik Durbanból tegnapi kelettel, hogy vasárnap három század johannesburgi lovasított gyalogság Belfonteinnél, Swing-től északra, harcra keveredett a boerokkal. Ot boer elesett, köztük *Van den Lheeven* parancsnok, többen pedig megsebesültek. Az angoloknak nem volt veszteségük.

A bolgár-román viszony.

Bukarest, január 16. Mint hogy a december 31-én lejárt román-bolgár ideiglenes kereskedelmi szerződést nem újították meg, a bolgár árukra az általános vámtarifiát alkalmazzák. Más országok áruit, ha Bulgárián át szállítatnak Romániába, származási bizonyítvánnyal kell ellátni. A bolgár áruvalókat egyuttal elvesztik az utlevelek látmozásáért járó díjak alól való mentességét.

Lengyelek és poroszok.

Berlin, január 16. A porosz képviselőház ma hosszabb vita után a költségvetési bizottsághoz utasította a költségvetést.

A vita folyamán *Mizerski* utalt arra, hogy a poroszok magasztalt pozeni kulturumkáját lengyel pénzárakból fizetik. A kormány visszaél az állambalattommal, ha a lengyel gyermekeket nem anyanyelvükön neveltet, ha a gyermek és a szülők közé tolakodik.

Stutt közoktatásügyi miniszter: Ha Lengyelországban, mint *Mizerski* mondja, egy józan ember sem gondol forradalomra, nem érthető, mit akarnak hát voltaképpen a lengyel-nemzeti lapok szerkesztői. A felső-sziléziai állapotokért is csak a lengyel-nemzeti agitációt teheti felelőssé.

Báró *Rheinbaben* belügyminiszter: A kormány elismeri a lengyel kérdés jelentőségét és mindent el fog követni, hogy győngtse azt a veszedelmet, a melyet a lengyelek reánk hozhatnak. Mi sem támadunk, se nem hátrálunk, de meg akarjuk védeni a németiség pozícióját. A miniszter azután több cikket olvas föl, a melyek a németiséget sértik, és azt kérdezi, hogyan akarják ezt a lengyel képviselők békés nyilatkozataival összeegyeztetni. A lengyeleknek éppen az ilyen eljárás megakadályozásával kellene honfitársaik érdekeit szolgálniok. A kormány következetesen meg fog maradni a németiség erősítésének utján, még ha csak évtizedek múlva látná is munkájának gyümölcsét. Német parasztszályt fogunk teremteni, amelyből majd ki fog fejlődni a kézműves osztály. Ha egyszer a németek belátják, hogy megbízhatnak kormányukban, akkor ez legnagyobb garanciája lesz a mindig diadalmos eljárásnak. Akkor azután a lengyelek is tisztán fogják látni, hogy ők németek és németek maradnak, amíg csak a német sas mozgátni tudja a szárnyát. (Helyeslé.)

Sattler példákat hoz fel arra, hogy a lengyelek igaztanak a németek ellen. Tiltakozik a lengyeleknek az ellen a kísérlete ellen, hogy az anyanyelv és a vallás kérdését összekeverjék és rámutat arra a nagy hatásra amelyet a hakisatják, akiknek a lengyelek tulkapasai ellen való tömörülés köszönhető, elérték.

Jazdzewski a lengyelek magatartásáról beszél. Nem szabad, ugymond, az egész lengyeliséget felelőssé tenni egyesek cselekedeteiért. A lengyelek mindig előzékenyek voltak a kormány iránt, így a flotta-kérdésben is. Köszönetül azonban a kormány figyelembe sem vette a lengyelek kívánásait. A lengyelek szivesen fogadják el a német tanítást, de azt is akarják, hogy gyermekeik lengyelül tanuljanak írni és olvasni. Hogy némely lengyel szívből föltámad Nagy-Lengyelország ábrándja, az érthető; de aggodalmakat fűzni ehhez nevetséges dolog.

A bolgár miniszterválság.

Szofia, január 16. *Toncev* külügyminiszter lemondott. Hogy újabb lemondások is várhatók-e, még bizonytalan.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 16. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A tegnapi nap kedvezőlenebb áriolyamokat jelentettek a külföldi piacokról, amelyeknek hatását a hideg időjárás paralizálta. Az üzleti kedv alig nagyobbodott ma, néhány cikknek az ára emelkedett. Kötöttet: Buza tavaszra 7.82—7.84, rozs tavaszra 7.78—7.80, zab tavaszra 6.26—6.28, tengeri május—juniusra 5.78 koronán. A készáruk piacán nem volt üzleti kedv. Nagy részvéltenség és üzletlenség uralkodott itt s a stagnációhoz közel állt a piac. Eladattak: buza tavaszra 7.82, tengeri május—juniusra 5.28 koronán.

New York, január 16. (Ternénytörzse.) (Zárlat.) *Gyapot*: New Yorkban helyben 9.7/8 (9.7/8). Január 9.43 (9.27). Áprilisra 9.36 (9.23). New-Orleansban helyben 9.7/8 (9.7/8). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 7.45 (7.45). Stand white Philadelphianban 7.40 (7.40). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.27 (1.27). — *Zsír*: Western steam 7.55 (7.55). Rohe és Brothers 7.90 (8.05). — *Tengeri irányzata* tartott. — Január 46.—(46.—). Márciusra 44.7/8 (44.—). Májusra 43.7/8 (45.7/8). — *Buza* irányzata gyenge. Píros ózsi helyben 79.7/8 (81.—). Január 78.7/8 (79.7/8). Márciusra 79.7/8 (81.—). Májusra 80.7/8 (81.7/8). Juliusra 79.7/8 (80.7/8). Gabona szállítási díja Liverpoolba 2.7/8 (2.7/8). — *Káv*: air Rio 7. sz. 7.7/8 (7.7/8). Jan.-ra 5.65 (5.65). Márciusra 5.60 (5.65). — *Liszt*: Sprung Wheat clears 2.65 (2.65). — *Cukor*: 3.7/8 (3.7/8). — *On*: 26.50 (26.25). — *Réz*: 16.7/8 (16.7/8). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 16. (Ternénytörzse.) (Zárlat.) *Buza* irányzata gyenge. Jan.-ra 72.7/8 (74.7/8). Márciusra 75.7/8 (77.—). *Tengeri irányzata* tartott. — Január 36.7/8 (36.7/8). — *Zsír*: Január 7.35 (7.47). Májusra 7.45 (7.60). — *Szalonna* short clear 7.42 (7.45). — *Sertésbőr*: Január 13.90 (15.17). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Ha el nem oltod . . .

Ha el nem oltod szomjúságot,
Azért az mégis elcsútl,
Ha le nem téped a virágot,
Azért az mégis elvirul.

S a nap, habár tündöklő fénye
Soh'se bintelt rád sugarat,
Azért lehanyatlak a mélybe,
Mikor eljön az alkonyat.

Veszeli Károly.

— **Herceg és anarkhista.** Egész London nevet most az az mulatságos kis epizódon, amely a walesi herceggel esett meg a minap, aki *Chatsworth* lordnál volt látogatóban, a lord *sussexi* kastélyában. A kastély körül lévő birtokon a herceg házigazdájával és egy kis vendégtársasággal főúrná vadászott. Pénteken délután egyszerű sűrű köd ereszkedett le s a vadászok ezért valamivel korábban tértek vissza a kastélyba, ahol aztán nyakra-lőre siettek, hogy a vacsorával elkészüljenek. Eppen amint a herceg és a többi vendég megjelent a park kapujánál, egy gyanus külsejű idegen, aki lekote ládikát vitt a hóna alatt, a park falának mentén a kastélyba iparkodott. Egy ügyes deklatív csakhamar leogta a gyanus idegent s mint-hogy kiderült, hogy nem tud angolul s így nem tudta magát kellően igazolni, a lekiismeretes rendőr azt gondolta, hogy legalább is anarkhista. A trónörökös észrevette, hogy valami történt s természetesen érdeklődött az idegen elfogásának részletei iránt. Maga elé vezette, s komoly hangon egyenesen az anarkhista felé fordult s megkérdezte tőle, hogy mi volt a szándéka, mire az egész testében remegve ezt a választ adta:

— *I am the band.* (Én vagyok a zenekar.)

Végre kiderült a mulatságos félreértés. A szerencsétlen a kastélyban alkalmazott zenekar tagja volt, de mint német ember, csak néhány szót tudott angolul. A muzikus kissé elkésett s ezért észrevétlenül akart a kastélyba jutni, miközben elfogták. A londoni esti lapokba pedig belekerült a hír, hogy a walesi herceg ellen merénylet készült s ez a hír természetesen nagy izgatottságot okozott Londonban. Csak másnap közölték aztán az eset komikus magyarázatát.

— **Mibe kerül egy köbméter gyémánt?** A *Deers Consolidated Company* közlése szerint egy köbméter gyémántból 11 976 ezer karatot vágnak. Azonban a kőszűrítés nagyon leaszítja a nyers gyémánt mennyiségét és így az egy köbméter gyémántnak az értéke 346,728,800 korona. Az utóbbi tizenegy évben az említett részvénytársaság aknáiból körülbelül 18,857,000,000 kilogramm ugynevezett *blue ground*ot

bányásztak, amelyből mintegy 24,476,000 karat gyémántot nyertek, amelynek értéke 650,000,000 koronára rug. Ha tekintetbe vesszük, hogy a gyémánt-iparban a legdrágább a csiszolás, úgy elgondolhatjuk, mily óriási összeget képvisel egy karat csiszolt gyémánt.

— **A táplálékváltoztatás.** Egy német természet-tudományi folyóiratban W. L. *Distant* természetbúvár a táplálékváltoztatásnak néhány nagyon érdekes példáját sorolja fel. Így például a *Shetland-szigetek* apró lovai a haltáplálékhoz vannak szoktatva, s mikor a közelmúltban közülük száznál is több darabot az Egyesült-Államokba szállítottak, a rendes lótakarmányt nem voltak hajlandók elfogadni, úgy, hogy végre is ki kellett őket a víz partjára terelni, ahol a már annyira megszokott parti növényekből és halakból álló táplálék rendelkezésükre állott. Csak nagy nehezen és fokozatosan sikerült őket a hústáplálékról ismét leszoktatni, de azért az állati táplálék iránt való nagy szeretet még időseiken is jelentkezett, mert még ezek is azonnal mohón felfalták, ha olykor egy-két halat tettek eléjük. A ló, valamint a szarvasmarha nagyon könnyen és gyorsan hozzászokik a hústáplálékhoz. A *Kelvi tenger* partjainak porosz és mecklenburgi részein a takarmányban szűkölködő években a szarvasmarhát hallal etetik, mely a táplálék-cseréhez egész könnyen hozzászokik. Ez az eljárás már ösödök óta van alkalmazásban, mert már *Herodotosz* is tesz említést a *thrákokról* akik a *Presios-tó*ban cölöépítményekben laktak, hogy lovaikat és teherhordó barmikat hallal etetik. Ugyanez az eset észlelhető *Stockwell* szerint a *Huron-tó* mentén is; *Guillemaré* írja egy helyütt, hogy *Kamcsatkában* a tél egész folyamán a lovakat, szarvasmarhát és az összes növényhez házi állatokat lazacal etetik. Ugyanítt a medvék is lazacal táplálkoznak és még a szorosabb értelemben vett ragadozók is alkalmilag valóságos szeretettel fordulnak a haltáplálék felé. A majmok közül, melyek némelyike az állati táplálékot ugyanez nem veti meg, a *jávai majom* arról ismeretes, hogy a tengerpartot nagy szeretettel kutatja át, rákakat és püspökűket keresgélve. A megrögzött növényevők közül a kétpupu tevéről állítják, hogy a nagy szárazság idején szívesen előgadj a húst a bőrhulladékokat, a halakat s más ehetőket. A rénszarvas rendes táplálék híján halomszámra fogyasztja a házi nyulat, sőt már közönséges szarvasokat is megfigyeltek, amint a nyulat fogyasztották. Az eredetileg tisztán növényi táplálékkal élő *délafrikai majom*, a *nesztor-papagáj* egyetemben, egy idő óta azt a rossz szokást vette fel, hogy juhohat szaggat szét; ez annál is inkább felűtlő és érdekes, mert az előbbi ezt tisztán azért teszi, hogy a még egészen fiatal, szopós bárányok gyomrában levő tejhez juthasson. Sokkal ritkábbak azok az esetek, hogy a tulajdonképpen ragadozók rovarevőké válnak; igaz ugyan, hogy a kutya és macska elég gyakran foglalkozik légy-, bo-

gár- és lepkefogással, de bizonyára inkább csak időtöltésből és mulatságból, mintsem az éhség csillapítása végett. A Mülle: német tudós említi, hogy macskája esténként rendszeren felkereste a kertet, ahol éjjeli lepkekre vadászgatott, melyeket azonnal el is fogyasztott; Dimmock zoológus macskája pedig a nyár és ősz folyamán a délután egy részét az ugró sáska vadászásával töltötte el.

— **A fogak ápolása az iskolában.** Svájci népisiskolákban utóbbi időben egészségügyi szempontból nagyon üdvös, célszerű működést kezdenek a tanítók: előadásokat tartanak a fogak gondozásáról, azonfelül alaptöket gyűjtjenek, amelyből minden gyermek számára fogkefés és kis doboz fogport szereznek. A fogpor közönséges, tisztított krétapor; a tanító hetenként egyszer megvizsgálja a gyermekek fogait, amit a tanító külön fogorvostól tanul meg. Oly iskolákban, ahol az iskolaorvosi állás rendszeresítve van, természetesen az iskolaorvos végzi a fogak megvizsgálását. Ha meggondoljuk, hogy e módon minden kezdődő fogszűt felfedeznek és plomballással tovább terjedésében megakasztanak: beláthatjuk azt is, hogy e módszer terjedésével egyre kevesebb lesz az olyan ember, aki husz éves korában már fogatlan. Pedig ilyen — kivált a szegényebb nép között — elég akad. Manapság a fogak konzervatív gyógyítása a szegényebb sorsuaknál még szokatlan dolog; minden fogat, amely nem áll eléggé szilárdan és amely fájdalmat okoz, könnyörtelenül kihuzatnak. Ha tehát már az iskolában figyelmetlennek a gyermeket a fogaknak az egészség tekintetében való fontosságára, akkor könnyű volna a fogorvosnak a helyzete, amikor valakinek azt kell megmagyaráznia, hogy fogát nem kell kihuzatnia, hanem csak plomballatnia, mert majdnem tökéletesen egészséges. Sőt az sem nagy túlzás, ha azt állítjuk, hogy a betegségeknek, kivált a bél- és gyomorbetegségeknél, egész sora megszűnnék, ha fogait mindenki kellően ápolná és gondozná.

— **Németország legnagyobb városa.** A legutóbbi németországi népszámlálás adatai szerint ötlet szaporodott a német bírdalomban azoknak a városoknak a száma, amelyek százezernél több lakost számlálnak. A népszámlálás alapján a legnagyobb német városok lakóinak száma a következők: *Berlin* 1,888,345, *Hamburg* 704,699, *München* 498,500, *Lipsee* 455,059, *Boroszlo* 422,415, *Drezda* 395,349, *Köln* 370,885, *Magdeburg* 277,313, *Nürnberg* 260,713, *Hannover* 234,980, *Frankfurt* 229,732, *Düsseldorf* 213,200, *Stettin* 209,525, *Chemnitz* 206,584. Ezután következnek azok a városok, melyeknek a lakossága 200,000-nél kisebb, de 100,000-nél több. Ezek a városok így következnek egymásután: *Charlottenburg*, *Königsberg*, *Bréma*, *Altona*, *Elberfeld*, *Halle*, *Stuttgart*, *Strassburg*, *Dortmund*, *Barmen*, *Mannheim*, *Danzig*, *Aachen*, *Braunschweig*, *Essen*, *Posen*, *Kiel*, *Krefeld*, *Kassel*.

REGÉNY.

A rajongók.

— REGÉNY —

Írta: STEPNJÁK.

(46) Ezalatt Zina az őrszemek, örök és hívrvők csapatját tanította be. Számszerint nyolcan voltak, abból állott a feladatuk, hogy ügyes és kényes műveletek által a támadókat és védőket kellő időben kellő helyre vonják össze.

A kihallgatás idejét csak megközelítőleg tudták. A nap és óra kitűzése teljesen az ügyész kénye-kedvétől függött. Eppen ezért fontos volt az egész időn át, amikor a kihallgatás várható volt, készen tartani magukat azonnali támadásra.

A jelt, amely az egész gépezetet mozgásba helyezi, a börtönből magából kellett megadni. A foglyoknak, mielőtt a kisérletnek átadják őket, előbb ruhát kellett váltaniok és bőrig motozták őket a börtöntiszták. Klein, minthogy neki volt legkényelmesebb, amint lerendelik őket az irodába, egy darabka kék papírt tesz az ablak sarkába. Ezt a székre állva elérhetette.

Ezt az ablakot minden nap, reggel kilenctől délután háromig (ekkor vannak a törvényszéki ülések) egy szemközti levő ablakból távesővel figyelték. Kéi barát szobát bérelt ott. Amikor az egyik elfáradt, a másik váltotta fel, úgy, hogy az ablakot egy percre sem vesztették szem elől.

A jel megadására az egyik ór leszalad egy közeli csapászkébe, ahol Vatajok, a hívrvő ült egy őrszemmel. Mig az utóbbi, egy másik csapászkében várakozó társainak híri adja, hogy induljanak az állomásaira s Vatajok a készentartott bérkocsiba ugrik és elviszi a jelt Vasilijnak a fogadóba. Itt minden — lovak, kocsik, emberek — készen vár a rögtöni indulásra.

Tekintettel az átöltözködésre és egyéb formálásokra fecsérelt időre, Andrejnak és Vasilijnak bőven marad ideje beválni Vatajokt s őrhelyeiket, még mielőtt a foglyok elhagyják a börtönt, elérni.

Az ut a börtöntől a törvényszéki körülbelül negyven perccel igényel. A menet, miután elhagyta a börtönteret, vagy két-lhárom perc alatt egy negyed mérföld hosszú szűles utra fordul, amely egy ujonnan épült kocsisúta vezet, amely a börtöntől keletre fekvő elővárosokat metszi. Ez széles is volt s nem is egészen volt kiépítve.

Az ujonnan ültetett hársfasor nem zavarhatja a kocsik mozgását. Az egész uton végig nem volt rendőrállomás, s csak a város felé eső végén egy pár üzlet. A menet tizenkét percig marad ebben az avenueben. Elhatározták, hogy itt kísérlik meg a támadást. A kiválasztott pont vagy négy-öt percrenyire volt a nyílt ut sarkától. A börtöntől az avenueig öt őrszemből álló őrszemléc külön megállapított jelekkel továbbít minden fontosat a támadóknak, akik a döntő pillanattig rejtve maradtak.

Tekintetbe véve az összes körülményeket, legjobb, ha odamenet történhetik a támadás. Ha ez bármi okból lehetetlenül válnék, például katonák, vagy rendőrök vonulnak arra, lakodalmas, vagy temetési menet miatt — a támadást elhalasztják, amíg a kihallgatástól visszatérnek. Ebben az esetben a hadállást teljesen meg kellett változtatni. A támadást jobb híján ugyanazon a ponton kell ugyan intézni, hanem Andrej és Vasilij máshol foglalnak állást. Az egész vezérkarnak, őrszemeknek, hívrvőknek stb. új láncot kellett képezniük a tanácskozási terem felé. Szemmel kellett tartani az összes visszafelé vezető utakat és Andrejt mindenről értesíteni. Minthogy könnyen támadhatna zavar, Zinának is a helyszínen kellett lennie, hogy újra rendet teremtsen.

Az egész terv bonyolódott és kényes volt. Mindennek óraműpontossággal és szabotossággal kellett mennie. A legkisebb zavar vagy fennakadás az egész tervet dugába dörtheti.

Vasárnap délután, amikor minden elkészült, valóságos főpróbát tartottak. A foglyok és rendőrök szerepét Dudorov, Masa és Botcharov játszották. Az utóbbi, hogy jobban hasonlítson a csendőrhöz, tréfából egy darab kötelet hordott epaulettéként a vállán.

Kellő időben megették az utat a börtöntérről az Avenueig és egy órával rá a teremtel vissza, az őrszárat megadták, a hívrvők továbbították a jelzéseket, a lovak, a támadók megtették a be-tanult mozdulatokat egészen úgy, mint a valódi támadásnál.

Nagyjában véve minden jól ment. Időt és távolságot helyesen számítottak ki. Mindnyájan tökéletesen tudták a szerepüket. Egynéhány jelzés a távolságban alkalmazatlannak bizonyult. Ezeket megváltoztatták.

Legfőbb idő volt mindennel elkészülni. Igen valószínűnek látszott, hogy a kihallgatás a jövő hét hétfőjén vagy csütörtökön lesz. Hétfő nyugodtan folyt le. Kedden és szerdán a törvényszék nem ülésezett; a kihallgatás tehát valószínűleg csütörtökön lesz.

Vasilij már hat előtt talpon volt. Század-szor is megvizsgált minden kocsicavart, minden szerszámasatot, minden patkószöveget. Minden teljes rendben volt; megtisztítva, megolajozva.

Dupla zabot adott a lovaknak s különös gondnal megcsutakolta, megkefélte őket. Azután felment, megmosta az arcát, megfésülködött s kikéfélt a ruháját. Pontban nyolc órakor felkötötte Andrejt, aki, mivel öreg estig dolgozott, még mélyen aludt.

Vasilij azután meggyújtotta a szamovárt és már az istállóba indult, hogy felszerszámozza a lovaikat, amikor az ajtó kinyílt és Zina lépett be.

Kezében piaci kosár volt, mig fejét és vállát nagy szürke kőndő takarta.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A lótenyésztés érdekében. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter előktele alt tovább folyt a lótenyésztés emelése érdekében összehívott értekezlet. A felszólalt gazdák valamennyien elismeréssel emelték ki néhai Kosza Ferenc érdemeit és a mellett érveltek, hogy az eddigi irány fenntartandó. Többen a katonalovak nevelését tartják szükségesnek, míg mások az orvoslást abban keresik, hogy vagy szaporítani kell a lószorozó-bizottságokat, vagy pedig a kézi vétele kelene megengedni az országban fekvő ezredeknek. A kistenyésztők érdekében volna, ha a sorozó-bizottságok elnökei a vármegyei lótenyésztési bizottságok elnökeivel együttesen a vármegyei központokban lóvásárokat tűznének ki. Az értekezlet több tagja a mellett szözlalt föl, hogy a jobb lovak visszakerüljenek az ezredtől a tenyésztéshez.

A m. kir. államvasutak az ideiglenes összeállítások szerint saját 7840 kilométer hosszú hálózatukon az 1900. évben a személyforgalomból közel 47 1/2 millió, az árutorgalomból pedig közel 150 milliót, összesen tehát körülbelül 197 1/2 millió koronát vettek be. Ez a legnagyobb bevétel, amely a m. kir. államvasutak eddigé érték. Megjegyzendő, hogy ez az egyébként is jelentékeny eredmény a végleges lezárolás után valószínűleg még emelkedni fog. Az 1899. évben a személyforgalomból való bevétel alig 100.000 koronával, az árutorgalomból való pedig 11.800.000 koronával volt kevesebb; a mult évi többlet e szerint kerek 12 millió korona, amely csaknem teljes összegében a mintegy 9%-kal emelkedett árutorgalomra esik. Az 1900. évi költségelőránnyal szemben az eredmény mintegy 8 millióval jobb. Természetes, hogy a nyers bevételnek így nagymérvű emelkedése mellett a nyerskiadások is jelentékenyen növekedtek.

A Feneclére Pesti Biztosító Intézet 13.869.284 korona biztosítási tőkére és 1800 korona járadékra nyújtott be: 2258 kötvény 12.078.623 korona tőkérel és 1800 korona járadékról állított ki. A díjbevétel 2.858.000 koronára rug. Haláleset 194 jelentett 514.184 korona összegzár. Egyszermind utalunk ama költségek kedvezményekre, melyeket ezen hazai intézet (alapítva 1864-ben 4 millió korona részvénytőkével, nyereség- és díjtartaléki és évi bevételei körülbelül 24 millió korona) az életbiztosításnál nyújt:

1. Hadbiztosítást díjpótlék nélkül 20.000 korona határidő a biztosított tőke feléről a közös hadsereg és honvédség; 30.000 korona erejéig a népfőnökök védőbiztosítói névre. (Hivatászerű katonáknak mérsékelt díjpótlék mellett.) 2. A tiltételek értelmében a biztosítás érvényének megváltoztatatlansága meg az esetben is, ha a biztosított párba vagy öngyilkosság folytán halt volna el, vagy ha utólag kitűnnék, hogy a biztosított a biztosítás alapjául szolgáló ajánlatban lényeges körülményre nézve tévedett. 3. 1, 3 vagy 5 évi nyereségelosztással egybekötött biztosításokat eszközöl. 4. A biztosításnak 3 évi fennállása után a biztosításra jutányos töltételek mellett a) költséget ad, vagy azt b) visszavásárolja, vagy c) minden további díjfizetés nélkül kihasználási biztosításoknál töltétséget eszközöl a nélkül, hogy a félnek utóbbiért folyamodnia kellene.

Déligyümölcs-aukció. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 14.000 láda narancsot, citromot és mandarin adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 5.50 koronától 7.50 koronáig. 200-as 4.- koronától 6.- koronáig. 300-as 5.- koronától 7.- koronáig. 360-as 4.50 koronától 6.- koronáig. Vöröspiros narancs: 9.- koronától 19.- koronáig. Citrom: 300-as 5.50 koronától 6.50 koronáig. 360-as 6.50 koronától 7.50 koronáig. Mandarin: 80-as 3.50 koronától 4.50 koronáig, 100-as 2.50 koronától 3.50 koronáig. A legközelebbi aukció 1901. január hó 23-án, szerdán lesz, mely alkalommal 12.000 láda narancs, citrom és mandarin kerül eladásra.

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt hatálosági közvetítők üzleti jelentése.) Üzletmenetünk a hét első napjaiban általában gyenge lefolyású volt. A felhozatok minden elemi cikkben kielégítő, sőt egyesekben, u. m. vajban és túróban igen nagyok. Ezzel szemben a fogvasztás gyenge, annyira, hogy nagy tételek vesztelnek raktárunkon eladatlanul. Husnemlekből általában kielégítő mennyiségben érkeznek a vidékről küldemények, de a gyenge fogvasztás nem haladja meg a felhozatok mennyiségét. Vidéki marhahús határuja 80-90 fillérrel, elcse 60-80 fillérrel kelet. Borjú kilója hosszan mérve, levonás nélkül 80-90 fillér. Sertésekkel a piac bőven el van látva s bizonytalan szalonától 76-80 fillérről jegyzetünk. Ezen árak mellett is alig fogynak. Süllők és malacok kelendősége is gyenge. Füstölt húsok közül kötött lapocka 120-140 fillérrel, sonka 160-170 fillérrel kelet. Vadászlék közül nyulakban és vadsertésekben bonyolódott le nagyobb mérvű üzlet. Szarazsörű fejlett nyulak 2.20 koronával, vadsertések kilóját nagrság szerint 60-120 fillérrel adták. A könnyebb vadsertéseket jobban fizetik, a nehezebbeket olcsóbban. Fenyvesmadár 4 db-ból álló csomagjért 120-140 fillérről, vadkacsa párjából 180-240 fillérről fizettek. Prima tojásban az üzlet jól megy s eredeti ládája 96 koronával helyezték el. Fagyoit tojás sok érdeklik a piacra, de ennek nincs keresete. Apadt tojás ládája 11.-16 K. Vaj a szükségeslet jóval megaladja mennyiségben érkezik s olyanoktól is kapunk, mostan küldeményeket, kik azon idő alatt, míg vajban igen jól ment az üzlet, soha sem szállították a helybeli piacra s most, hogy termelvényüket sehol sem bírják értékesíteni, nekünk küldik be azokat. Friss tea-vaj kilója 1.80-

2.- koronával, fész-vaj kilója 120-140 fillérrel is gyengén fogy. Turóban a kereslet teljesen megcsappant. A vágott baromfi árak következőképpen alakultak: Elsőrendű vágott liba 100-104 fillér, vágott kaesa 100-108 korona kilogrammonként. Pulykát gyengén keresve 96-110 fillérrel fizetik. Elő baromfi-ban a legutóbb jelzett árak vannak érvényben.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Buda- pesten 42.- korona pénzben, 42.60 korona áruban. Bécsben a nyersszesz ára 41.60 korona pénzben, illetve 41.80 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi január 16. Készlet 133 darab. Erkezett 1139 darab. Összesen 1272 darab. Eladtott 956 darab. Maradt 316 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm sulyban 80-84 koronáig, 220-280 kilogramm sulyban 82-88 koronáig, 320-380 klg. sulyban 84-90 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400-500 kilós 84-90 koronáig, Malac --- kgrig --- korona. A vásár élénk.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, január 16.

Vontatott üzletmenet mellett 13.000 métermázs buza 5 fillérrel olcsóbban került forgalomba, Rozs irányzata emelkedő.

Eladtott: Buza. Tiszavidéki: 250 mm. 79 k. 7 K. 80 l.; 150 mm. 78 k. 7 K. 80 l. 100 mm. 78 k. 7 K. 77 1/2 l. 100 mm. 78 k. 7 K. 72 1/2 l. 100 mm. 77 1/2 k. 7 K. 70 l. 800 mm. 77 1/2 k. 7 K. 70 l. 100 mm. 77 1/2 k. 7 K. 70 l. 100 mm. 77 k. 7 K. 55 f. 100 mm. 76 1/2 k. 7 K. 50 f. 100 mm. 76 1/2 k. 7 K. 50 f.

Pestvidéki: 100 mm. 80 k. 7 K. 87 1/2 l., 150 mm. 80 k. 7 K. 80 l., 100 mm. 79 1/2 k. 7 K. 75 l., 100 mm. 77 k. 7 K. 62 1/2 l., 200 mm. 76 1/2 k. 7 K. 67 1/2 l.

Raktári: 2000 mm. 75 k. 7 K. 45 f., 1700 mm. 77 k. 7 K. 67 1/2 l.

Erdélyi: 300 mm. 80 k. 7 K. 70 f. Fehérmegyei: 300 mm. 75 1/2 k. 7 K. 40 l., 200 mm. 76 1/2 k. 7 K. 50 f.

Bánáti: 600 mm. 75 1/2 k. 7 K. 37 1/2 l., 1000 mm. 74 1/2 k. 7 K. 25 f.

Mind három hónapra. Zab: 600 mm. 5 K. 65 f., 100 mm. 6 K. 10 f., 100 mm. 5 K. 92 1/2 f., 100 mm. 6 K. 12 1/2 f., 200 mm. 6 K. 25 f., 400 mm. 5 K. 72 f., 100 mm. 6 K. 20 f., 200 mm. 5 K. 40 f.

Rozs: 900 mm. 7 K. 25 f., 100 mm. 7 K. 30 f., 100 mm. 7 K. 25 f., 100 mm. 7 K. 05 f.

Kézpénzfizetés mellett. A kézsára hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, kézpénzben 50 kilogrammonként. - A minőség hektoliterenként is kilogrammonként.

Table with columns: B u z a, Kilós, K.-tól, K.-ig, Kilós, K.-tól, K.-ig. Rows include Tiszavidéki, Fehérmegyei, Pestvidéki, Bánági, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonafélék, Kilós, K.-tól, K.-ig. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repece, Kéles.

A határidőüzlet folyamán a következő külséek történtek:

Table with columns: B u z a, Ár, Rozs, Ár, Zab, Ár, Tengeri májusra, Ár, Repece augusztusra, Ár.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with columns: B u z a, Ár, Rozs, Ár, Zab, Ár, Tengeri májusra, Ár, Repece augusztusra, Ár.

Délután fél 5 óraker zárul: B u z a, Ár, Rozs, Ár, Zab, Ár, Tengeri májusra, Ár, Repece augusztusra, Ár.

A budapesti értéktözsde.

Csekély forgalom mellett kevés változás jellemezte az előtözsde. A zárlat csendes volt. A helyi piacon Ramamurányiban volt néhány kötés 1-2 koronával alacsonyabb árak mellett. A déli tőzsde csaknem változatlan volt és csendesen zárult. A helyi piac tartott, de elenyésző forgalmu maradt.

A valutapiac változatlan. Az előtözsde csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 669.25-669.75. Osztrák hitelrészvény 660.50-662.50. Osztrák-Magyar Államvasut 667.-667.50. Rimamurányi 463.-463.50 korona.

A déli tőzsde változatlan. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény ---. Osztrák hitelrészvény 661.75-662.50. Osztrák-magyar államvasut 667.25-668.-. Koronajáradék 9230-9236. Rimamurányi vasut részvény 463.-463.25. Közúti vasut 578.-579.50 korona.

Forgalomba került: Országos központi takarékpénztár részvény 16250. Salgótarjáni vasmű részvény 620.- korona.

Utőtözsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 661.75. Magyar hitelrészvény 660.50. Leszámitó bank részvény 419.-. Rimamurányi vasmű részvény 462.50. Osztrák-Magyar államvasut 666.75. Közúti vasut részvény 577.-. Villamos vasut részvény 294.- korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Allamadósság.

Table with columns: Pénz, Ár, Pénz, Ár. Rows include Magyar arany, 1876 évi költv. vasut, Magyar arany, 1880 állam. arany, 1889 állam. arany, 1894 állam. arany, 1898 állam. arany, 1900 állam. arany, 1901 állam. arany, 1902 állam. arany, 1903 állam. arany, 1904 állam. arany, 1905 állam. arany, 1906 állam. arany, 1907 állam. arany, 1908 állam. arany, 1909 állam. arany, 1910 állam. arany, 1911 állam. arany, 1912 állam. arany, 1913 állam. arany, 1914 állam. arany, 1915 állam. arany, 1916 állam. arany, 1917 állam. arany, 1918 állam. arany, 1919 állam. arany, 1920 állam. arany, 1921 állam. arany, 1922 állam. arany, 1923 állam. arany, 1924 állam. arany, 1925 állam. arany, 1926 állam. arany, 1927 állam. arany, 1928 állam. arany, 1929 állam. arany, 1930 állam. arany, 1931 állam. arany, 1932 állam. arany, 1933 állam. arany, 1934 állam. arany, 1935 állam. arany, 1936 állam. arany, 1937 állam. arany, 1938 állam. arany, 1939 állam. arany, 1940 állam. arany, 1941 állam. arany, 1942 állam. arany, 1943 állam. arany, 1944 állam. arany, 1945 állam. arany, 1946 állam. arany, 1947 állam. arany, 1948 állam. arany, 1949 állam. arany, 1950 állam. arany, 1951 állam. arany, 1952 állam. arany, 1953 állam. arany, 1954 állam. arany, 1955 állam. arany, 1956 állam. arany, 1957 állam. arany, 1958 állam. arany, 1959 állam. arany, 1960 állam. arany, 1961 állam. arany, 1962 állam. arany, 1963 állam. arany, 1964 állam. arany, 1965 állam. arany, 1966 állam. arany, 1967 állam. arany, 1968 állam. arany, 1969 állam. arany, 1970 állam. arany, 1971 állam. arany, 1972 állam. arany, 1973 állam. arany, 1974 állam. arany, 1975 állam. arany, 1976 állam. arany, 1977 állam. arany, 1978 állam. arany, 1979 állam. arany, 1980 állam. arany, 1981 állam. arany, 1982 állam. arany, 1983 állam. arany, 1984 állam. arany, 1985 állam. arany, 1986 állam. arany, 1987 állam. arany, 1988 állam. arany, 1989 állam. arany, 1990 állam. arany, 1991 állam. arany, 1992 állam. arany, 1993 állam. arany, 1994 állam. arany, 1995 állam. arany, 1996 állam. arany, 1997 állam. arany, 1998 állam. arany, 1999 állam. arany, 2000 állam. arany, 2001 állam. arany, 2002 állam. arany, 2003 állam. arany, 2004 állam. arany, 2005 állam. arany, 2006 állam. arany, 2007 állam. arany, 2008 állam. arany, 2009 állam. arany, 2010 állam. arany, 2011 állam. arany, 2012 állam. arany, 2013 állam. arany, 2014 állam. arany, 2015 állam. arany, 2016 állam. arany, 2017 állam. arany, 2018 állam. arany, 2019 állam. arany, 2020 állam. arany, 2021 állam. arany, 2022 állam. arany, 2023 állam. arany, 2024 állam. arany, 2025 állam. arany, 2026 állam. arany, 2027 állam. arany, 2028 állam. arany, 2029 állam. arany, 2030 állam. arany, 2031 állam. arany, 2032 állam. arany, 2033 állam. arany, 2034 állam. arany, 2035 állam. arany, 2036 állam. arany, 2037 állam. arany, 2038 állam. arany, 2039 állam. arany, 2040 állam. arany, 2041 állam. arany, 2042 állam. arany, 2043 állam. arany, 2044 állam. arany, 2045 állam. arany, 2046 állam. arany, 2047 állam. arany, 2048 állam. arany, 2049 állam. arany, 2050 állam. arany, 2051 állam. arany, 2052 állam. arany, 2053 állam. arany, 2054 állam. arany, 2055 állam. arany, 2056 állam. arany, 2057 állam. arany, 2058 állam. arany, 2059 állam. arany, 2060 állam. arany, 2061 állam. arany, 2062 állam. arany, 2063 állam. arany, 2064 állam. arany, 2065 állam. arany, 2066 állam. arany, 2067 állam. arany, 2068 állam. arany, 2069 állam. arany, 2070 állam. arany, 2071 állam. arany, 2072 állam. arany, 2073 állam. arany, 2074 állam. arany, 2075 állam. arany, 2076 állam. arany, 2077 állam. arany, 2078 állam. arany, 2079 állam. arany, 2080 állam. arany, 2081 állam. arany, 2082 állam. arany, 2083 állam. arany, 2084 állam. arany, 2085 állam. arany, 2086 állam. arany, 2087 állam. arany, 2088 állam. arany, 2089 állam. arany, 2090 állam. arany, 2091 állam. arany, 2092 állam. arany, 2093 állam. arany, 2094 állam. arany, 2095 állam. arany, 2096 állam. arany, 2097 állam. arany, 2098 állam. arany, 2099 állam. arany, 2100 állam. arany, 2101 állam. arany, 2102 állam. arany, 2103 állam. arany, 2104 állam. arany, 2105 állam. arany, 2106 állam. arany, 2107 állam. arany, 2108 állam. arany, 2109 állam. arany, 2110 állam. arany, 2111 állam. arany, 2112 állam. arany, 2113 állam. arany, 2114 állam. arany, 2115 állam. arany, 2116 állam. arany, 2117 állam. arany, 2118 állam. arany, 2119 állam. arany, 2120 állam. arany, 2121 állam. arany, 2122 állam. arany, 2123 állam. arany, 2124 állam. arany, 2125 állam. arany, 2126 állam. arany, 2127 állam. arany, 2128 állam. arany, 2129 állam. arany, 2130 állam. arany, 2131 állam. arany, 2132 állam. arany, 2133 állam. arany, 2134 állam. arany, 2135 állam. arany, 2136 állam. arany, 2137 állam. arany, 2138 állam. arany, 2139 állam. arany, 2140 állam. arany, 2141 állam. arany, 2142 állam. arany, 2143 állam. arany, 2144 állam. arany, 2145 állam. arany, 2146 állam. arany, 2147 állam. arany, 2148 állam. arany, 2149 állam. arany, 2150 állam. arany, 2151 állam. arany, 2152 állam. arany, 2153 állam. arany, 2154 állam. arany, 2155 állam. arany, 2156 állam. arany, 2157 állam. arany, 2158 állam. arany, 2159 állam. arany, 2160 állam. arany, 2161 állam. arany, 2162 állam. arany, 2163 állam. arany, 2164 állam. arany, 2165 állam. arany, 2166 állam. arany, 2167 állam. arany, 2168 állam. arany, 2169 állam. arany, 2170 állam. arany, 2171 állam. arany, 2172 állam. arany, 2173 állam. arany, 2174 állam. arany, 2175 állam. arany, 2176 állam. arany, 2177 állam. arany, 2178 állam. arany, 2179 állam. arany, 2180 állam. arany, 2181 állam. arany, 2182 állam. arany, 2183 állam. arany, 2184 állam. arany, 2185 állam. arany, 2186 állam. arany, 2187 állam. arany, 2188 állam. arany, 2189 állam. arany, 2190 állam. arany, 2191 állam. arany, 2192 állam. arany, 2193 állam. arany, 2194 állam. arany, 2195 állam. arany, 2196 állam. arany, 2197 állam. arany, 2198 állam. arany, 2199 állam. arany, 2200 állam. arany, 2201 állam. arany, 2202 állam. arany, 2203 állam. arany, 2204 állam. arany, 2205 állam. arany, 2206 állam. arany, 2207 állam. arany, 2208 állam. arany, 2209 állam. arany, 2210 állam. arany, 2211 állam. arany, 2212 állam. arany, 2213 állam. arany, 2214 állam. arany, 2215 állam. arany, 2216 állam. arany, 2217 állam. arany, 2218 állam. arany, 2219 állam. arany, 2220 állam. arany, 2221 állam. arany, 2222 állam. arany, 2223 állam. arany, 2224 állam. arany, 2225 állam. arany, 2226 állam. arany, 2227 állam. arany, 2228 állam. arany, 2229 állam. arany, 2230 állam. arany, 2231 állam. arany, 2232 állam. arany, 2233 állam. arany, 2234 állam. arany, 2235 állam. arany, 2236 állam. arany, 2237 állam. arany, 2238 állam. arany, 2239 állam. arany, 2240 állam. arany, 2241 állam. arany, 2242 állam. arany, 2243 állam. arany, 2244 állam. arany, 2245 állam. arany, 2246 állam. arany, 2247 állam. arany, 2248 állam. arany, 2249 állam. arany, 2250 állam. arany, 2251 állam. arany, 2252 állam. arany, 2253 állam. arany, 2254 állam. arany, 2255 állam. arany, 2256 állam. arany, 2257 állam. arany, 2258 állam. arany, 2259 állam. arany, 2260 állam. arany, 2261 állam. arany, 2262 állam. arany, 2263 állam. arany, 2264 állam. arany, 2265 állam. arany, 2266 állam. arany, 2267 állam. arany, 2268 állam. arany, 2269 állam. arany, 2270 állam. arany, 2271 állam. arany, 2272 állam. arany, 2273 állam. arany, 2274 állam. arany, 2275 állam. arany, 2276 állam. arany, 2277 állam. arany, 2278 állam. arany, 2279 állam. arany, 2280 állam. arany, 2281 állam. arany, 2282 állam. arany, 2283 állam. arany, 2284 állam. arany, 2285 állam. arany, 2286 állam. arany, 2287 állam. arany, 2288 állam. arany, 2289 állam. arany, 2290 állam. arany, 2291 állam. arany, 2292 állam. arany, 2293 állam. arany, 2294 állam. arany, 2295 állam. arany, 2296 állam. arany, 2297 állam. arany, 2298 állam. arany, 2299 állam. arany, 2300 állam. arany, 2301 állam. arany, 2302 állam. arany, 2303 állam. arany, 2304 állam. arany, 2305 állam. arany, 2306 állam. arany, 2307 állam. arany, 2308 állam. arany, 2309 állam. arany, 2310 állam. arany, 2311 állam. arany, 2312 állam. arany, 2313 állam. arany, 2314 állam. arany, 2315 állam. arany, 2316 állam. arany, 2317 állam. arany, 2318 állam. arany, 2319 állam. arany, 2320 állam. arany, 2321 állam. arany, 2322 állam. arany, 2323 állam. arany, 2324 állam. arany, 2325 állam. arany, 2326 állam. arany, 2327 állam. arany, 2328 állam. arany, 2329 állam. arany, 2330 állam. arany, 2331 állam. arany, 2332 állam. arany, 2333 állam. arany, 2334 állam. arany, 2335 állam. arany, 2336 állam. arany, 2337 állam. arany, 2338 állam. arany, 2339 állam. arany, 2340 állam. arany, 2341 állam. arany, 2342 állam. arany, 2343 állam. arany, 2344 állam. arany, 2345 állam. arany, 2346 állam. arany, 2347 állam. arany, 2348 állam. arany, 2349 állam. arany, 2350 állam. arany, 2351 állam. arany, 2352 állam. arany, 2353 állam. arany, 2354 állam. arany, 2355 állam. arany, 2356 állam. arany, 2357 állam. arany, 2358 állam. arany, 2359 állam. arany, 2360 állam. arany, 2361 állam. arany, 2362 állam. arany, 2363 állam. arany, 2364 állam. arany, 2365 állam. arany, 2366 állam. arany, 2367 állam. arany, 2368 állam. arany, 2369 állam. arany, 2370 állam. arany, 2371 állam. arany, 2372 állam. arany, 2373 állam. arany, 2374 állam. arany, 2375 állam. arany, 2376 állam. arany, 2377 állam. arany, 2378 állam. arany, 2379 állam. arany, 2380 állam. arany, 2381 állam. arany, 2382 állam. arany, 2383 állam. arany, 2384 állam. arany, 2385 állam. arany, 2386 állam. arany, 2387 állam. arany, 2388 állam. arany, 2389 állam. arany, 2390 állam. arany, 2391 állam. arany, 2392 állam. arany, 2393 állam. arany, 2394 állam. arany, 2395 állam. arany, 2396 állam. arany, 2397 állam. arany, 2398 állam. arany, 2399 állam. arany, 2400 állam. arany, 2401 állam. arany, 2402 állam. arany, 2403 állam. arany, 2404 állam. arany, 2405 állam. arany, 2406 állam. arany, 2407 állam. arany, 2408 állam. arany, 2409 állam. arany, 2410 állam. arany, 2411 állam. arany, 2412 állam. arany, 2413 állam. arany, 2414 állam. arany, 2415 állam. arany, 2416 állam. arany, 2417 állam. arany, 2418 állam. arany, 2419 állam. arany, 2420 állam. arany, 2421 állam. arany, 2422 állam. arany, 2423 állam. arany, 2424 állam. arany, 2425 állam. arany, 2426 állam. arany, 2427 állam. arany, 2428 állam. arany, 2429 állam. arany, 2430 állam. arany, 2431 állam. arany, 2432 állam. arany, 2433 állam. arany, 2434 állam. arany, 2435 állam. arany, 2436 állam. arany, 2437 állam. arany, 2438 állam. arany, 2439 állam. arany, 2440 állam. arany, 2441 állam. arany, 2442 állam. arany, 2443 állam. arany, 2444 állam. arany, 2445 állam. arany, 2446 állam. arany, 2447 állam. arany, 2448 állam. arany, 2449 állam. arany, 2450 állam. arany, 2451 állam. arany, 2452 állam. arany, 2453 állam. arany, 2454 állam. arany, 2455 állam. arany, 2456 állam. arany, 2457 állam. arany, 2458 állam. arany, 2459 állam. arany, 2460 állam. arany, 2461 állam. arany, 2462 állam. arany, 2463 állam. arany, 2464 állam. arany, 2465 állam. arany, 2466 állam. arany, 2467 állam. arany, 2468 állam. arany, 2469 állam. arany, 2470 állam. arany, 2471 állam. arany, 2472 állam. arany, 2473 állam. arany, 2474 állam. arany, 2475 állam. arany, 2476 állam. arany, 2477 állam. arany, 2478 állam. arany, 2479 állam. arany, 2480 állam. arany, 2481 állam. arany, 2482 állam. arany, 2483 állam. arany, 2484 állam. arany, 2485 állam. arany, 2486 állam. arany, 2487 állam. arany, 2488 állam. arany, 2489 állam. arany, 2490 állam. arany, 2491 állam. arany, 2492 állam. arany, 2493 állam. arany, 2494 állam. arany, 2495 állam. arany, 2496 állam. arany, 2497 állam. arany, 2498 állam. arany, 2499 állam. arany, 2500 állam. arany, 2501 állam. arany, 2502 állam. arany, 2503 állam. arany, 2504 állam. arany, 2505 állam. arany, 2506 állam. arany, 2507 állam. arany, 2508 állam. arany, 2509 állam. arany, 2510 állam. arany, 2511 állam. arany, 2512 állam. arany, 2513 állam. arany, 2514 állam. arany, 2515 állam. arany, 2516 állam. arany, 2517 állam. arany, 2518 állam. arany, 2519 állam. arany, 2520 állam. arany, 2521 állam. arany, 2522 állam. arany, 2523 állam. arany, 2524 állam. arany, 2525 állam. arany, 2526 állam. arany, 2527 állam. arany, 2528 állam. arany, 2529 állam. arany, 2530 állam. arany, 2531 állam. arany, 2532 állam. arany, 2533 állam. arany, 2534 állam. arany, 2535 állam. arany, 2536 állam. arany, 2537 állam. arany, 2538 állam. arany, 2539 állam. arany, 2540 állam. arany, 2541 állam. arany, 2542 állam. arany, 2543 állam. arany, 2544 állam. arany, 2545 állam. arany, 2546 állam. arany, 2547 állam. arany, 2548 állam. arany, 2549 állam. arany, 2550 állam. arany, 2551 állam. arany, 2552 állam. arany, 2553 állam. arany, 2554 állam. arany, 2555 állam. arany, 2556 állam. arany, 2557 állam. arany, 2558 állam. arany, 2559 állam. arany, 2560 állam. arany, 2561 állam. arany, 2562 állam. arany, 2563 állam. arany, 2564 állam. arany, 2565 állam. arany, 2566 állam. arany, 2567 állam. arany, 256

Takarékpénztárak.

Table with columns for bank names (e.g., Magyar Állami Takarékpénztár) and their respective values.

Biztosító-társaságok.

Table listing insurance companies (e.g., Fonóder, Pest) and their financial data.

Malmok.

Table listing flour mills (e.g., Concordia-malom, Eötvös-malom) and their values.

Közlekedési vállalatok.

Table listing transportation companies (e.g., Adriai, Budapesti Állami) and their values.

Sorsjegyek.

Table listing lottery tickets (e.g., Helyi sorsjegy, Magyar sorsjegy) and their values.

Pénznekem és váltók.

Table listing exchange rates for various currencies (e.g., Magyar arany, Német birod.) and gold/silver.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzékbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzék: Heremag; lucerna magyar 43.—48.— korona, vörös aprószemű 48.—50.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsánsági — korona, középszemű 55.—58.— korona, nagyszemű 51.—55.— korona. Disznósír: budapesti: 52.—53.— korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 41.—41.50. korona, 3 darabos 45.—45.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 14.75—15.— korona 120 darabos — korona, 100 darabos 15.25—16.75 korona, 85 darabos 15.—16.25 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.—14.25 korona, 100 darabos 15.—15.25 korona, 85 darabos 15.75—16.— korona. Szilva: szilvóniai 18.50—19.— korona, szerbiai 17.—17.25 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzőszen valamivel javult az irányzat. Déli tőzsde változatlan. Zárlat ismét leteletlen. Bécs, január 16. (Magyar értékek zárlata) 4 2/10-os papírrárjádék 98.30, 4/10-os osztr. aranyárjádék 117.25, 1890-iki Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100.20, Magyar keleti vasúti állami kötvény 120.—, Magyar leszámított- és pénzváltóbank 420.—, Rimamurányi vasműrészvény 463.—, Magyar koronaárjádék 92.25, 4/10-os Magyar földteleh. kötvény 91.85, Magyar hitelbank részvény 667.—, Magyar nyeregményi kölcsön sorsjegy 165.75, Kassa-oderbergi vasúti részvény 364.—, Magyar kereskedelmi bank —, Magyar cukoripar 1890.—

Bécs, január 16. (Osztrák értékek zárlata) 4 2/10-os papírrárjádék 98.30, 4/10-os osztr. aranyárjádék 117.25, 1890-iki Magyar vasúti kölcsön ezüstben 100.20, Magyar keleti vasúti állami kötvény 120.—, Magyar leszámított- és pénzváltóbank 420.—, Rimamurányi vasműrészvény 463.—, Magyar koronaárjádék 92.25, 4/10-os Magyar földteleh. kötvény 91.85, Magyar hitelbank részvény 667.—, Magyar nyeregményi kölcsön sorsjegy 165.75, Kassa-oderbergi vasúti részvény 364.—, Magyar kereskedelmi bank —, Magyar cukoripar 1890.—

Bécs, január 16. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 661.50, Magyar hitelrészvény 666.75, Angol-Osztrák bank 108.50, Bécsi bank-egyesület 471.—, Union bank 459.—, Länderbank 289.—, Osztrák-magyar államvasút részvény 464.—, Lombard 108.50, Elhavölgyi vasút 451.50, Északnyugati vasút részvény 468.50, Dohányrészvény 289.—, Rimamurányi vasút 464.—, Alpeji bányarészvény 431.50, Májusi jórjádék 88.30, Magyar koronaárjádék 99.50, Török sorsjegyek 105.—, Német birodalmi mária 117.70, Napoleon d'or 10.17.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 16. (Tőzsdei tudósítás.) A mai tőzsdeforgalom megnyitásával a közszereplés iránt bizonytalan szegény nyílvánult a hengervaspiece helyzetéről szóló bizottsági jelentések alatt. Különösen Laura-részvények szenvedtek ennek hatása miatt, ellenben a közszereplésnek jobban tartották magukat. Vasutak meglehetősen szilárdok voltak. Járjádék közül spanyolok emelkedtek. Vasutak közül svájciak szilárdok, hazai vasutak közül marienburgiak és kelet-poroszországiak magasabb áron keresettek, amerikaiak gyöngék. Később

fedezések következtében javult a helyzet, mert kínálat nem mutatkozott. Járjádékok állandók, Argentiniáiak Londonra szilárdok. Magánleszámítottai kamatál 3/4/10.

Berlin, január 16. (Zárlat.) 4 2/10-os papírrárjádék —, 4/10-os osztrák aranyárjádék 99.60, Elhavölgyi vasút —, Magyar koronaárjádék 92.90, Osztrák-magyar államvasút 142.60, Kassa-oderbergi vasút —, Bécsi váltóár 84.85, Magyar vasúti beruházási kölcsön 101.60, Alpeji bányarészvény —, Disconto-Commandit 177.00, Általános villamosági Edison 212.—, Gelsenkircheni 175.90, Laura-kohó 196.50, 4 2/10-os ezüstjórjádék 98.—, 4/10-os magyar aranyárjádék 98.40, Osztrák hitelrészvény 268.40, Déli vasút 25.75, Károlyi Lajos vasút —, Török dohányrészvény 216.25, 4/10-os új orosz kölcsön —, Török dohányrészvény —, Olasz jórjádék 95.30, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 149.40, Harpeni 173.80, Az irányzat szilárd.

Berlin, január 16. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4/10-os magyar aranyárjádék 98.40, Magyar koronaárjádék 92.90, Osztrák hitelrészvény 268.10, Osztrák-magyar államvasút 142.40, Déli vasút 25.75, Északnyugati vasút —, Elhavölgyi vasút —, Orosz bankjegy készpénz 216.25, Buschtienhradi —, Orosz bankjegy —, (Ultimo) Lombard —.

Hamburg, január 16. (Zárlat.) 4 2/10-os ezüstjórjádék 97.80, 1890. sorsjegy 138.—, Déli vasút 25.50, 4/10-os osztrák aranyárjádék 99.25, Osztrák hitelrészvény 208.70, Osztrák-magyar államvasút 142.60, Olasz jórjádék 95.20, 4/10-os Magyar aranyárjádék 98.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 16. (Zárlat.) 4 2/10-os papírrárjádék 98.25, 4/10-os osztrák aranyárjádék 99.55, Magyar koronaárjádék 92.90, Osztrák-magyar bank 122.50, Déli vasút 25.90, Elhavölgyi vasút —, Londoni váltóár 204.30, Bécsi bankjegyesület 115.50, Villamos részvény —, 3/10-os magyar aranykölcsön 81.60, 4 2/10-os ezüstjórjádék 98.10, 4/10-os magyar aranyárjádék 98.30, Osztrák hitelrészvény 208.20, Osztrák-magyar államvasút 142.70, Északnyugati vasút 113.80, Bécsi váltóár 84.85, Párisi váltóár 81.40, Unio bank —, Alpeji bányarészvény 217.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 16. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Aróliamok januárra. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 208.10, Osztrák-magyar államvasút 142.50, Déli vasút —, Osztrák aranyárjádék —, Olasz jórjádék 95.40, Laura-kohó —, Harpeni 172.75, Discont —, Alpeji —, Bécsi bankjegyesület —, csöndes.

Páris, január 16. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút —, 4/10-os osztrák aranyárjádék 100.25, Osztrák Länderbank —, 3/10-os francia jórjádék 101.85, Ottomanbank 537.—, 3/10-os francia jórjádék 103.45, Alpeji bányarészvény —, Déli vasút —, 4/10-os magyar aranyárjádék —, Párisi bankrészvény 1068, Olasz jórjádék 94.05, Francia földteleh. jórjádék —, Osztrák földteleh. intézeti részvény 1216.—, Török dohányrészvény 312.—, Az irányzat bágyadt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 16. A sertésüzlet irányzata változatlan. A) Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (párkónt 400 kilogramm felüli súlyban) 90—92 fillérg. Oreg közép (párkónt 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (párkónt 320 kilogramm felüli súlyban) 95—96— fillérg. Fialat közép (párkónt 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 92—94— fillérg. Fialat könnyű (párkónt: 250 kilogramm terjedő súlyban) 93—94— fillérg. — II. Magyar s z e d e i t: Nehéz (párkónt 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (párkónt 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (párkónt: 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — III. R o m á n i a i: Nehéz (párkónt 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (párkónt 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (párkónt 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. R o m á n i a i e r e d e t i (S t a c h l). Nehéz (párkónt 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (párkónt 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. S z e r b i a i: Nehéz (párkónt 260 kilogramm felüli súlyban) 88—90— fillérg. Közép (párkónt 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 86—88 fillérg. Könnyű (párkónt 240 kilogramm terjedő súlyban) 80—84 fillérg.

Sertéslétszám 1901. január 14. napján volt készlet 30.640 darab. — 1901. január 15. napján leinajtott 402 darab. 1901. január 15. napján eszállítottat 243 darab. 1901. január 16. napjára maradt készletben 30.815 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

Január 16. — Kereskedések. A pénzügyminiszter a miavai kir. adóhivatalnál Trnek Lajos szenici adóhivatali ellenőrt adóhivatali pénztárnokká, a szerencsi kir. adóhivatalhoz Tar Lajos kamarómi adóhivatali ellenőrt pénztárnokká, a privigyei kir. adóhivatalhoz Kövér István adóhivatali tisztet adóhivatali ellenőrré, Vattay Nándor okleveles akadémiai tanárszékét a körmezbányai pénzügyi hivatalhoz segédmérnöké, a gálszécsi kir. adóhivatalhoz Stankó Ernő n-mihályi adóhivatali gyakornokot adóhivatali tiszté ideiglenes minőségben, Iván András nagy-rőcei m. kir. adóhivatali gyakornokot a malackai kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adószótté, Vasasheff Morár György besztrecei kir. adóhivatali díjponkt ideiglenes minőségű adószótté a szenici adóhivatalhoz, a felső-rissói kir. adóhivatalhoz Várady László adóhivatali gyakornokot adószótté ideiglenes minőségben, a balassa-gyarmati, illetve a losonci kir. adóhivatalhoz Horschetzky Lajos és Putnoky Jenő adóhivatali joggyakornokokat tiszté ideiglenes minőségben, Csizsér Gábor piszki lakost a balázsfalvi kir. adóhivatalhoz ideiglenes adószótté, a pozsonyi m. kir. pénzügyigazgatóság-hoz dr. Nagy András tiszta-laci lakost pénzügyi fogalmazó-gyakornokká ideiglenes minőségben, a trencséni m. kir. pénzügyigazgatóság-hoz Novotny Károly szegedi m. kir. adószótté állami végrehajtó ideiglenes minőségben, Balogh Gyula makkói lakost segédnyrtjas és Lusztig Jenő hódmezővásárhelyi lakost díjtalan ideiglenes minőségű számgyakornokká a makkói m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvégsőzshez, Hatfaludy György deési lakost ideiglenes minőségű díjtalan m. kir. pénzügyi számgyakornokká a deési m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvégsőzshez; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Halmos Ernő okleveles tanítót a dolovai állami elemi népiskolához rendes tanítvá, Végé Erzsébet okleveles tanítónét a görényvágyesúri állami elemi népiskolához rendes tanítónét; a kassai királyi ítélőtábla elnöke Prámer Gusztáv végzett joghallgatót a kassai kir. ítélőtábla körültekintően ideiglenes minőségűben díjjas joggyakornokká; a szegedi m. kir. pénzügyigazgatóság Rejting Mór végzett felső kereskedelmi iskolai tanult a szegedi királyi adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjtalan gyakornokká; a ferdéndházi és a képviselőház elnökei Rohonczy János képviselőházi irattár-kezelőt gyorsírói kezelővé nevezték ki és dr. Fabry Henrik

országgyűlési gyorsíró a gyorsírórevizori cím használatára feljogosították.

Állhelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Tordesky Mária nagy-mihályi állami elemi iskolai tanítónét az újpesti, Roediger Kamilla sztrajnyávi állami elemi iskolai tanítónét a nagy-mihályi, Groó Gizella szent-gericei állami elemi iskolai tanítónét a nagylaki, Vitos Antal tömörkényi állami elemi iskolai tanítót a kis-leleki, özvegy Kápolnain-Pauer Lajosné gyöngyösi állami elemi iskolai tanítónét az újpesti, Depini Irma József állami elemi iskolai tanítónét a gyöngyösi, Ladányi Bróss dulóci állami elemi iskolai tanítót a tömörkényi, Molnár Sándor dolovai állami elemi iskolai tanítót a török-becsei és Csaláné Binder Flóra ökörmezői állami elemi iskolai tanítónét a körmezölpusánkai állami elemi iskolához, jelen minőségökben; az igazságügyminiszter Göröcs István epereji kir. törvényszéki irnokot a munkácsi kir. járásbíróshoz helyezte át.

Pályázatok. Hivatalosági állásra a fumei pénzügyigazgatóságnál 8 hét alatt; — segédtelekkönyvtérző állásra az illavai királyi járásbírósnál 2 hét alatt; — gyorsíró segédi állásra a magyar országgyűlési gyorsíróddájánál jan. 31-ig; — aljegyzői állásra a pancsovai kir. törvényszékénél 2 hét alatt.

Napirend.

Napló. Csütörtök, január 17. — Római kath.: Antal rem. — Protestáns: Antal. — Görög-országi: (január 4.) 70 apostol. — Zsidó: Tebeth 23. — Nap két óra 27 perccor. — Nyugszik 4 óra 21 perccor. — A hold két délután 4 óra 35 perccor. — Nyugszik délután 1 óra 26 perccor. A miniszterelnök és belügyminiszter fogad délután 4 órakor. A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor. Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor. A képviselőház elnöke fogad délután 2 órakor. Nemzeti Múzeum. Természettörténi tár. Nyitva d. e. 9 órá-tól 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíjjal tekint-hetők meg.

Országos képtár az Akadémiában zárva. Iparművészeti társulat karácsonyi kiállítása délelőtt 9 órá-tól 1-ig. Iparművészeti múzeum kiállítása nyitva délelőtt 9 órá-tól d. u. 1-ig. Varrógép-kiállítás a technológiai iparmúzeumban este 7 órá-tól 9 óráig.

Technológiai iparmúzeum nyitva d. e. 9 órá-tól 12-ig és d. u. 2—5-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72.) nyitva délelőtt 9—1 óráig. Földalmi múzeum a Stefánia uton, nyitva délelőtt 10 órá-tól 1 óráig.

Közlekedési múzeum zárva. Magyar kereskedelmi múzeum az iparcarnokban d. e. 9-10-12 óráig. Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig. Az Akadémia Goethe-szobája zárva. Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.

Iparművészeti múzeum könyvtára nyitva délelőtt 10 órá-tól 12 óráig és este 6-7-10-ig. Magyar kir. statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10 órá-tól 1-ig. Magyar kereskedelmi múzeum könyvtára és tudakozó osztálya délelőtt 9 órá-tól 12-ig és délután 3—8-ig. Az új ország-ház kupolacsarnoka és lépcsőháza délelőtt 9 órá-tól este 6 óráig. Belépődíj 1 korona.

Mentőegyesület helyiségei reggel 8 órá-tól este 6-ig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-út 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10-12 délután 2 óráig. Tudakozó osztály és kereskedelmi szakkönyvtár VII. Kerepesi-út 22. sz. Hivatalos órák délelőtt 9—12 óráig és délután 3—6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, (a Keleti mintatár és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás, melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi iparcarnokban nyitva: délelőtt 9 órá-tól 12 óráig és délután 2 órá-tól 4 óráig. A külföldi iparendeltékek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, január 16.

A légneműségi maximum valamivel keletebbre húzódtól és gyengült (centruma Magyarországot borítja), nyugatról pedig egy depresszió nyomul előre, amely erősen sülyesztli a légneműségi. Az idő nyugaton viharosra, esőre és enyhébbre fordult, míg egyebütt a maximum területén belül változatlanul derült és hideg.

Küldés. Nyugatról a fagy gyengülése, később borús és az ország nyugati részén csapadék várható.

Vizállás.

Table with columns for location (e.g., Inn, Dunas, Morva, Vág, Dráva, Rába, Eszék, Mura, Száva, Kőrös, Temes, Bega, Ung) and water levels for different dates (Jan. 16, 15, 14, 13, 12, 11, 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1).

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1901. január hó 17-én.

Konosek F. Viktoria asszony vendégfellépéssel.

Aida.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét írta Verdi. Szövegét szerezte Gislianzoni.

Személyek:

A király	Kornai Radames	Alberti Szendrői
Amneris	Konczek Ramphis	Takáts
Aida	Vasquez Amorasno	

Kedzete 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. január hó 17-én.

Troilus és Kresszida.

Színmű 5 felvonásban. Írta Shakespeare. Fordította: Fábán István. Színrakalkalmazta: Beöthy László.

Személyek:

Priamus	Szigeti Menelaus	Gabányi Maróthy
Hektor	Császár Heléna	Pálly
Troilus	Beregi Achilles	Hetényi Szacsavay
Páris	Horváth Ajax	Mirafy Somló
Cassandra	Fai Sz. Ulysszes	Vizvári Nádai B. Paulay
Andromahé	Hettyey Diomedes	
Aeneas	Gyenes Patroklos	
Calbas	Egressy Therisites	
Kresszida	Márkus Alexander	
Pandarus	Ujházi Troilus	
Agamemnon	Beresényi	

Kedzete 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. január hó 17-én.

Primadonnák.

Operett 3 felvonásban, egy változat. Szövegét írta: Pásztor Árpád. Zenéjét szerezte: Mader Raoul.

Személyek:

A gróf	Beöthy Rózika	Gombaszögi Maróthy
Olivia	Margó Felice mester	Füredi Mátai
Lopták	Sziklai Kovácsmester	Lenkefi Kardos
Clairette	Szoyer Pista	
Beppo	Ráthonyi A rendező	

Kedzete 7 1/2 óraker.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetőek Bárd Ferenc és Testv. zeneműkereskedéseiben Kossuth Lajos-utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a, valamint a New-York kávéházban. (Telefon.)

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. január hó 17-én.

Mozgó fényképek.

Bohózat 3 felvonásban. Írta Blumenthal Oszkár és Kadelburg Gusztáv. Magyarosította Heltai Jenő.

Személyek:

Kapor Kálmán	Tapolczai Kazár Vilma	Kalmár Mariska, a felesége	Varsányi Menszky Boris		
Göncz Bálint	Balassa Ladányi	Góth Szerémy	Rózsa, Göncz felesége	Rostagni Julis	Gombos Kassay Pécsi

Kedzete 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. január hó 17-én.

Blaha Lujza asszony mint vendég:

A piros bugyellárás.

Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Írta Csepreghy Ferenc.

Személyek:

Török Mih. Zsófi felesége	Szerdahelyi Blaha	Hájas, ispán Kőzsa Gyurka	Horváth Vidor
Julius asszony	Izsóné Misi postás	Delli Lejtényi	Ujvári
Menci	Kápolnai 1-ső kisbíró	Hillel Kovács K.	
Huszárkapitány	Tollagi 2-ik	Kovács K.	
Callag Pál	Kiss Oregbérés	Kalocsai Nyiri	
Peták	Szabó Jóska, kocsis		
Boros	Marton Egy legény		
Pennás, jegyző	Kovács M. Egy legény		

Kedzete 7 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Csütörtök, 1901. január hó 17-én.

Másodszer:

1848. A szabadságharc története.

Írta: Hentaller Lajos.

Kedzete 1/8 óraker.

Szerdán, január 23-án a Royalteremben

Messchaert

János tanár EGYETLEN DALESTELYE.

Jegyek Mery Béla zeneműkereskedésében, Andrássy-ut 12. Telefon.

Hétfőn, január 28-án, a Royalteremben

LINDH

Marcolla EGYETLEN DALESTELYE.

Jegyek kizárólag MERY BÉLA zeneműkereskedésében Andrássy-ut 12. Telefon.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-ker, a nagy műsor miatt kezdete 1/28-ker. Még csak rövid ideig Fregoli népzárti előadásai lezajlottak helyi híreik.

Ma pontban „A méh.” nagy operapárodia 1 felv., 8 sz. 10 óraker: Holnap péntek, jan. 18-án: Beosztóteltség. Szombat, jan. 19-én: 9 óra 23 perc.

Uj! Edgar Jones, Sadi Alfarabi, Uj! Les Soeurs Rappo, Garro Pál, The Kurakins (Európaan eddig még nem látott.) Káthe és Armin József színházi parodisták. A vasgyáros című paródiával.

A népszerű előadások helyérei: I. em. páholy (4 személy) 10 frt, II. em. páholy (4 személy) 8 frt, Idegen-páholyok, földsz. és I. em. I. sor 3 frt, Ugyanaz II. sor 2.50, Ugyanaz II. em. I. sor 2.50, Ugyanaz II. em. II. sor 2 frt, Balkonülés 1-4. sor 1 frt. Földszinti ülőhelyek: az 1-6. sor 2 frt, a 7-18. sor 1.20, földsz. és földker. álló 80.

A téliker kávéházban zene, reggel 5 óráig. Jegyek kaphatók a Mulató nappali pénztáránál 9-11 óráig és délután 3-tól este a pénztáránál, ugyanint Weiss A. nagytőzsde Károly-körút 26., tőzsde Andrássy-ut 38. és 26. szám alatt egész napon át.

Schiller

• • Frigyes • • színművei. •

Fordította: Tomor Ferenc.

Egy-egy kötet ára 1 kor.

I. Wallenstein tábor. A Piccolominak.

II. Wallenstein halála.

III. Az orléansi szűz.

IV. Stuart Mária.

A messzinal menyasszony

Fordította Váradai Antal

M. K. 43. sz.) 30 fill.

Tell Vilmos. Fordította

Tomor F 1 kor. 60 fill.

Megrendelhető a

„Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

Pénteken, jan. 18-án, a Royalteremben „Concert populaire”

Kleeberg

Clotilde. Jegyek 6, 4, 2 kor. Mery Béla zeneműkereskedésében Andrássy-ut 12. Telefon.

FOLIES CAPRICE.

Ma:

9 óraker: Die gestohlene Mitgift.

10 óraker: Ő nem tud franciául.

11 óraker: Die Champagnernymphe.

Reggel 5 óráig cigányzene a pompás télikertben.

PETŐFI

ÖSSZES KÖLTEMÉNYEI
KÉT KÖTETBEN
POMPÁDISZKÖTÉSBE
ÁRA 10 KORONA
52 KÉPMELLÉKLETTTEL
Abekötésen Petőfi dombornyomatu arczképével
NEOGRÁDY, TELEGDY ÉS TULL RAJZAIVAL

Megrendelhető és kapható
LAMPEL R. (WODIANER F. ÉS FIAI)
cs. és kir. udvari könyvkereskedésben
BUDAPEST, VI. KER., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM.

Szolnoki Mezőgazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság.

Meghívás.

A Szolnoki Mezőgazdasági Takarékpénztár részvénytársaság t. e. részvényesei 1901. évi február hó 22-án délelőtt 11 óraker Szolnokon, a társaság helyiségében tartandó

tizenkettedik évi rendes közgyűlésre

azon értesítéssel hivatnak meg, hogy az 1900. évi zárszámadások a társaság hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése s ennek alapján az 1900. évi mérleg megállapítása, a tisztá nyeremény felosztása és a felmentvény iránti intézkedés.
3. Egy cégjegyző választása.
4. Netáni indítványok tárgyalása.

Kelt Szolnokon, 1901. évi január hó 12-én.

Az igazgatóság.

A közgyűlésen megjelölhetnek és szavazattal bírnak mindazon részvényesek, kik a közgyűlést megelőzőleg legalább 2 héval előbb neveikre irt részvényeiket a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig a társaság pénztáránál, vagy Budapestben a „Magyar Agrár- és járadékbank-részvénytársaság”-nál letételemezik.

Alkalmi ajándéknak legcélszerűbb egy INTONA családi hangszer.

E közkedvelt hangszeren el lehet játszani a legszebb és legújabb magyar vagy más tisztező szerinti nótát korlátlan számban minden zeneművel nélkül.

Ára 10 forint. Nagyobb alakú 12 forint.

A kották drága (érből) 30 krajczár.

STERNBERG ÁRMEN ÉS TESTVÉRE

cs. és kir. udv. hangszergyár. Általános hangszergyártár

Kerepesi-ut 36. szám.

Zongora-termek: Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-körút sark). Zeneplóta.

Illusztrált Árjegyzék ingyen kapható csak meg kell nevezni, hogy miféle hangszerrel kívánjuk az Árjegyzék.

Diszes ingaórák 5 évi jótállás mellett részletfizetésre kaphatók Polgár Kálmán órá- és ékszer-üzletében Budapest, Erzsébet-körút 29. sz. Vidékre árjegyzék bérmentve.

Durbints sógor

Mert mondom, ha mán irtak könyvet a lóral is, gyeszörul is, miért ne lehetne könyv a sógorral is? Vagy más szóval ez a könyv főképpen a Durbints sógorral foglaltostodik, benne van a sógor tisztháála is még más efféle keszörves történetek. Egy könyv 1 forint. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körút 18.

Kataphorese. Uj gyógmód!

Félmulhatatlan gyógyhatású ideg-, nem-, bőrvérbetegségek és gyengeségi állapotok, impotencia gyökere gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folytán honorárius teljes gyógyszer után fizethető. Elsőrendű intézet mintaszert győztermével.

Budapest, Teréz-körtút 44. I. em.

Dr. Mitzger Tivadar
személyes vezetése alatt nyitva egész nap.
Levelekre díjtalanul válasz.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAP₁₂₂ PAP₁₂₂ PAP₁₂₂

szeszajható vasgőz 3 db	1 acél sodrony ágybetét	5.-
kivehető matracok --- 10.-	1 tengerifü matrac --- 4.50	
rouge paplan --- 1.80	1 atriqna --- 12.-	
prima --- 2.80	1 loszer --- 12.-	
cachmir paplan --- 3.40	1 ablak kőpor függöny --- 8.-	
satín --- 3.80	1 tunia --- 1.50	
atlász cachmir --- 4.80	1 gyapjú --- 4.50	
solym atlász paplan --- 5.20	2 ágyl. 1 nasztaltertő bouret --- 5.50	
fadon szőnyeg 1.50 napl. 13.50	2 gyapjú --- 12.-	
1 jó vászon paplan lepedő 2.-	1 négy szobaszőnyeg --- 2.50	
1 ágyl. --- 1.80	1 --- 1.-	
1 flanel ágylakáró pokróc 2.50	1 győzőke I. --- 1.50	
1 gyapjú --- 1.20	1 tapasztr. Ágyelke --- 1.50	
1 kőpokrő --- 1.60	1 mir. jó futószőnyeg --- 4.00	
1 téli pokróc --- 4.00	1 --- mintázott --- 7.5	
1 szőp fall szőnyeg --- 7.50		

GICHNER JÁNOS
paplan, matrac és kőpokrő gyáros, szőnyeg, vászontur sít. nagy rakára.
Budapest, VII. Erzsébet-körtút 20.
Arányosul kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltek. Nem tartok áruk kicseréléséért, vagy a pénz visszatartásáért.

Kwizda-féle szab. szorító-szárvédő-szalag gumbiból.

A szab. szorító-szárvédő szalagok sűrűre tehető, barna és fehér színben, 4 negy részben készült és pedig bal és jobb lábának. A szorító a-b-nél megmérte

20-22 cm. átérőin. megf. 1. sz. nagyság	1-2-ik	0.85
22-24 "	3-4-ik	0.85
24-27 "	5-6-ik	0.85
27-30 "	7-8-ik	0.85

A szab. szárvédő szalagok árak:

Sűrűre színen darabonként 1. sz. 5 kor. 50 fill., 2. sz. 6 kor. 90 fill., 3. sz. 6 kor. 40 fill., 4. sz. 7 kor. 50 fill.

Fekete, barna vagy fehér színben:

1. sz. 5 kor. 50 fill., 2. sz. 6 kor. 40 fill., 3. sz. 6 kor. 80 fill., 4. sz. 7 kor. 70 fill.

Kwizda-féle szab. védő gumbiból 16-lábak számára.

Képes katalógus ingyen és bérmentve. FŐRAKTÁR:

Kwizda Ferenc János
os. és ktr. osztr.-magy., kir. román és bolgár fejedl. udv. szállító
Kerületi gyógyszerár Kornaburg, Bécs mellett.

Keresztény Ruhaszövetkezet
Teréz-körtút 46. sz. alatt

megnyitott a minden fáradságot, küzdelmet félre téve, a vezető-egyre arra törekedik, hogy a lehető legjobb kiszolgálásban részesítse a vásárló tagokat.

A szövetkezet áruházában kapható minden cikk, ami nélkülözhetetlen szükségletet képez a ruhakészítéshez. Kapható minden nemű fűző-, női- és gyermek-ruccok. Paplan, vászon, szövet stb. stb. Elsőrendű szabású alkalmazatok. Aki a legkényelmesebb igényeket is kielégíteni kívánja, az a rendezett-telepítés mellett szeresheti be az összes árukat. Vásárolni csak tagok lehet. Tagjai az tekintetik, aki legalább egy üzletért vagy helyi, melynek 40 koronát tevő értéke vagy egyeztetve vagy 10, egyenlő kőpokr. 4 korona részletekben fizethető.

Minden tag jogosult 50 korona értékű díjlevelet vásárolni és köteles a díjlevelet 10%-át fizetni, különben az díjlevelet visszavonják.

A tagok száma az időszerint 741, akik összesen 1851 díjlevelet juttattak, melynek értéke részben: díjlevelet.

Támogassuk teljes erővel a „Keresztény Ruhaszövetkezet”

Gummi

alkoholyag és gummi, elismert legjobb francia gyártmány, eredeti párisi csomagolásban tucatonta: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 16 korona. Capot americans (rövid): 6, 8, 10 korona. Párisi hűly óv-szivacsok 4, 6, 8, 10, 12 korona. Női óvszerek (Poly porus), Pessarium oclasiyum, Menzina tanár szerint: 5 korona, keveset hozza: 3 korona. Blana-öv (havi köveszt) darabonként: 11 kor. Dusan felszerelt rakár: Irigátorok, bidék, mindennemű suspensoriumok, valamint a betegápoláshoz szükségesített összes cikkek török és nek részére.

Szállítókiszolgálás! Olcsó árak!
Kimerítő árjegyzékeket, zárt borítékban, titoktartás mellett, díjtalanul küld szét:

KELETI J. orvos-sebészeti mű-és kőszor-gyár
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17/b.
(Alapítva 1873.) Tisztelettel kéri a címre jól irányt

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület hatvanegyedik évi rendes közgyűlését
1901. évi február hó 2-án d. e. 10 órakor fogja
Budapestben, Pestvármegye székháza disztermében (Városház-u.) megtartani.

Tárgysorozat:

1. Jelentése az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak az 1900-ik évi üzlet eredményéről.
2. Határozathozatal a mérleg és a tiszta jövedelem iránt.
3. Egyéb igazgatósági előterjesztések.
4. A felügyelő-bizottság hét tagjának megválasztása (alapszabályok 36. §-a).

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelemmel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, ki nek részvénye 1900. december 31-éig nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap d. u. 5 óráig az egyesület főpénztáránál még le nem járt szolvényeivel együtt letétetett.

Budapest, 1901. január 15-én.

Az igazgatóság.

A nap tüze

sem ragyog fényesebben az Arkanzas gyémánt-utazatnál. Ezen gyémánt-utazat kizárólag ajándékoslatban folto nélkül kapható fülből, mell-tük, gyűrűk stb. elismert jutányos árak mellett. Továbbá nász és alkalmi ajándékok bronz, terrakott, bór és más diszkrét ajándékokban.

MAGAZIN ARKANZAS Sterk Izsó
Budapest, Teréz-körtút 10. Abbazia kávéház mellett.

Ki akar pénzt!!!

megtakarítani, az jól oleón vártatoljon 1 óráig 30 kor. postaköltséggel jár, hogy hátra meggyőződést szerzhessen a cipőm jóságáról. Minden alkalom vasárnapon 6 havi jóállású vállalk, nem tartozókat saját költségére visszavesszem. Férfi vics-betűs cipő erős kivitelben 3.30. Valódi borjúbőr fűzős cipő vászon vagy filcből --- 3.50. Postacipő orozslakkal, cipő talppal --- 3.50. Orozslakk, fűzős, meleg béleléssel, elegáns talppal --- 4.20. Szalonlakk fűzős cipő, gavalier forma --- 4.20. Valódi bagaricizma egy darabolt, vizlatlan háromsoros talppal, jóállású mellélt --- 8.50. Térdig érő postacipő, bőrfűző, meleg béleléssel --- 8.50. Erdélyi daróc- (halina) eszma, csuklógó bőrbőrrel, daróccal bélelt térdig --- 7.-. Daróc-eszma borjúbőr, meleg kivitelben --- 8.50. Kál zerg- v. kőbőrű csipő, erős, meleg béleléssel --- 3.50. Postacipő bőrfűző-fűző, erős kivitelben --- 3.50. Orozslakk csipő-cipő, postacipő --- 3.50. Fűzőknek postacipő, báránybőrrel, prémel szegve --- 4.-. Működő eszma, ha hirtelen a láb talpa egy paplira rajzolhat. Kérjen árjegyzéket külső szórólap, melyet ingyen és bérmentve küldök.

AGULÁR DÁVID fia BUDAPEST, Deák-kört. 6. sz.

K. 2. 14. kar. aranygyűrűk

hölgyeknek és uraknak valódi ezüsttel erősebb.

Minden gyűrű es. k. hivatalosan hitelesítve. Sok évi tapasztalattal rendelkező, esodlatosan fénylő műanyag gyémánt hitelesítve K. 2.-, arany K. 3.- 6 kar. arany K. 5.- (gyűrűméret-papírral kérésre) szállítva nívóval. Meg nem felelőre a pénz vissza.

RUNDÁKIN M. DECS, IX., Egergasse 3. Számos illusztrációval ellátott magyar mintakönyv árak és arany-árak stb. ingyen és bérmentve.

Oh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású

EGGER mellpasztillái

melyek az érzéket nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 kor. és 3 korona. Próbadozok 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Fő- és szételadó: **NÁDOR** gyárterületén, Rózsadomb, VI. Váci-Road 17.

Éljen!

EGGER-mellpasztilla

Oh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású

EGGER mellpasztillái

melyek az érzéket nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 kor. és 3 korona. Próbadozok 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Fő- és szételadó: **NÁDOR** gyárterületén, Rózsadomb, VI. Váci-Road 17.

Éljen!

EGGER-mellpasztilla

DURATOR

Által a cipőtalp minden 3-4 héten egyszeri bekötéssel 5-6-szor oly tartós és vízhatlan lesz.

Ára 1 bádogpáncolnak 1 és 2 korona. 24

Postán 1.30 kor. beklitése után bérmentve. Kapható a legközelebbi drogeria, fűző- és cipőkereskedésben.

Főszékhely: **DURATOR-gyár.**
Budapest, Lipót-körtút 1/b. szám.
Vizszontelárutatók keresztetnek. — Honi készítmény

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaszervi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,
v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapial rendelő intézete
Budapest, Váci-körtút 4. sz. 1. em.

A legelhanyagoltabb gyógyfolyásokat, legkülönösen a húgyhólyagbajokat, bujkálókor sebeket, gyíhást, az énfertőzöttséket utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbra előnyösre felkarolt és hatásában páratlan sikert

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendező nélkül, a legmarkosabb bőrbetegségeket, valamint ifjkorú bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp lövőjött hátrerebajokat gyógyít a legújabb gyógmód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtti 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig. Nőknél egy mint félóránál külön be és kijárás. Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszerkezelés gondoskodva lesz.

UJDONSÁGI
7 jóízű Magyar tréfa (uraknak.) Árjegyzék: 1. sz. 2. sz. 3. sz. 4. sz. 5. sz. 6. sz. 7. sz. 100 drb 20 K. 10 K. 4 K. 4 K. 4 K. 4 K. 4 K. Ismételdadónak 50% engedmény! Teljes mintaküldemény 70 fillért bérmentve küld a Corvina műintézet, Szigetvár.

Női betegségeket,

mint egyáltalában kifolyást és méhajt fel-**Lysoferrin.** tünő gyorsan gyógyítja az általam alkálított. Ezen befecskendezés por kúrással hirt. oldál a fehérfolyásnál, anyaméhürtnél s az anyaméhgyulladásnál, valamint minden más tartós női bajnál. 1 doboz ára 3 korona és egy dupla doboz ára 5 korona.

Erőmegejítő-elixir,

hatásában a mai napig utól nem ér semmennyi gyógyszeresét bajonál, de különösen elgyengült férfierő (impotencia) ellen kitűnő szer, valamint vérszegységet, apát, idegyengedést, valamint nők magtalanosságát és önkénytelen magömlését. Egy kis üveg ára 5 korona és egy dupla üveg 8 korona.

Injectio Lysoferrin és Capsulae Lysoferrin

kitűnő szer gonorrhoea, kifolyásoknál s húgyveséggyulladás, még ha elarvult is, gyorsan és biztonságosan gyógyít, már néhány befecskendezés és Capsulae Bovicis eleget, hogy a legnehezebb folyást megszüntesse. Egy üveg injectio Lysoferrin 2 korona és 1 doboz Capsulae 2 kor. Postai megrendelések gondosan csomagolva és 5 koronán felüli megrendeléseknél csomagolás nem számítanak. Számos hírlapra van, kitűnő fentebbi szerrel segítettek.

Mint egyedül valóban kapható:

Erős Aladár gyógyszerárban
a Szent Jánoshoz Hagykikindán 6. szám.

A ki jó sérvkötőt akar, forduljon bizalommal aiant céghez.

Ajánlja kizárólag saját gyártmányú, haskötőt, egyenestartót, suspensoriumot, valamint az összes betegápoláshoz szükséges kőszereket. Készt mindenféle kőszereket Orthopedikus, műlábakat és kőszereket és minden szükséges váz kőszereket. Hivatalos arra, hogy számos éven át a külföldön, köztük a legújabb francia és angol gummi és hálójag külföldi kőszereket, tucattal 1.20 krtól 6 krtig, Ára egy oldára 4 krtól 6 krtig, két oldára 8 krtól 10 krtig. Kizárólag egyedül török valódi francia és angol gummi és hálójag külföldi kőszereket, tucattal 1.20 krtól 6 krtig, Ára egy oldára 4 krtól 6 krtig, két oldára 8 krtól 10 krtig. Kizárólag egyedül török valódi francia és angol gummi és hálójag külföldi kőszereket, tucattal 1.20 krtól 6 krtig, Ára egy oldára 4 krtól 6 krtig, két oldára 8 krtól 10 krtig.

RADVANYI L.
sebészeti kőszor-gyáros
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körtút 36.

